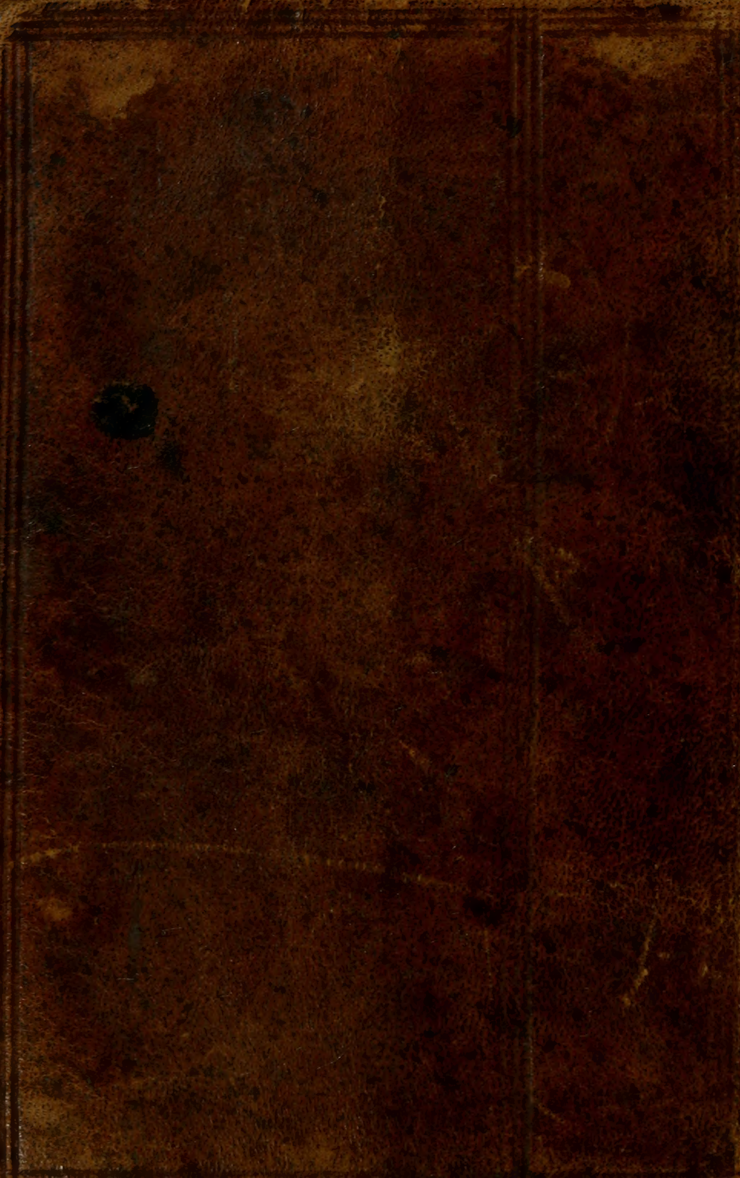
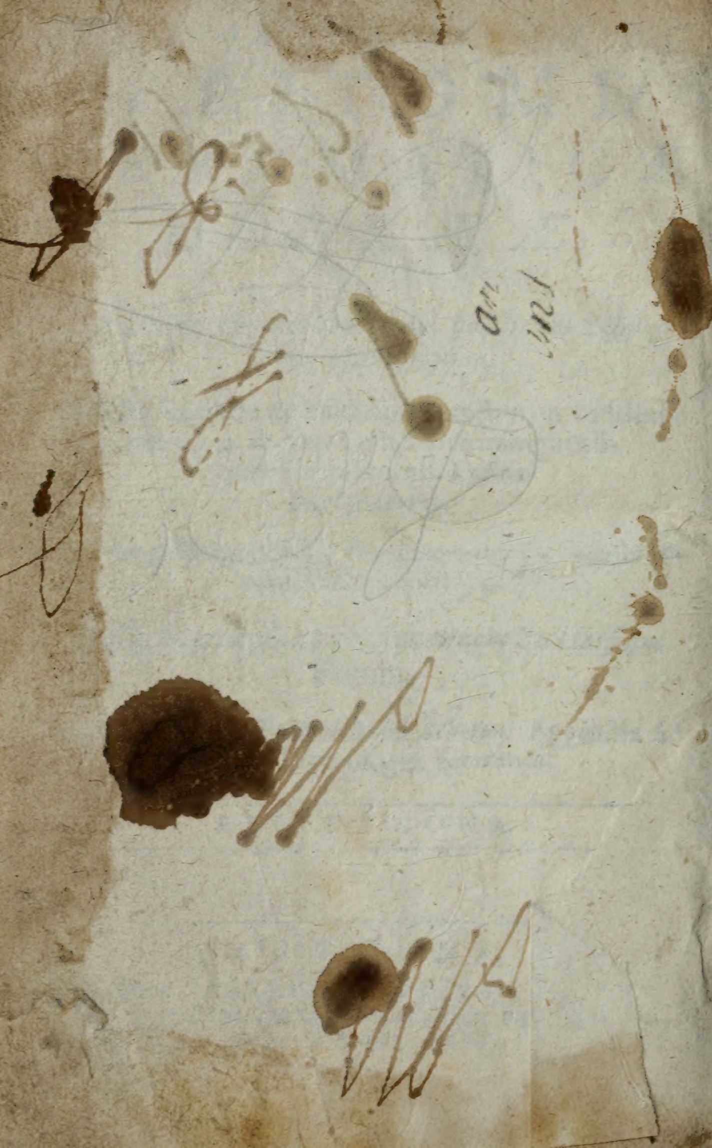

JOANN. BUXTORFII
EPITOME GRAMMATICÆ HEBRÆÆ,

Brevitèr & methodicè ad publicum Scholarum usum proposita.

Adjecta succincta de mutatione punctorum vocalium Instructio, & Textuum Psalmorúmque aliquot Hebraicorum Latina Interpretatio.

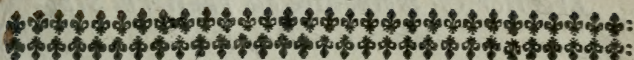
Ut prompta sit juventuti, & ad manum posita lectionis & exercitationis materies.

Aucta & emendata per *Iohannem Buxtorfium* Filium.

Cui tandem accessit *Christiani Schotani* Appendix ad pleniorem Etymologiæ κατασκευήν.

EDITIO NONA.

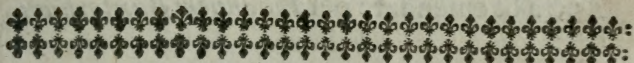
LONDINI,
Ex Officina JOHANNIS REDMAYNE, prostant venales apud *Henricum Eversden*, sub signo *Leporarii* in *Cœmeterio Paulino*, 1666.

IMPRIMATUR.

July 22. 1663.

M. Franck *S. T. P. Rev. in Christo Patri D.* Gilb. *Dom. Episc.* Lond. *à Sac. Dom.*

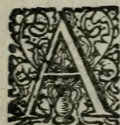
Nobilissimis, Amplissimis, Consultissimis Viris,

DD.

Consulibus & Senatoribus inclytæ Reipublicæ HAMMONENSIS in *Westphalia*,

Moderatoribus Prudentissimis,

Gratiam & Pacem à Deo Patre.

D literarum sacrarum solidam intelligentiam, Viri amplissimi, nihil tam necessarium esse, quàm Linguæ sanctæ Hebrææ *cognitionem, in confesso est apud omnes, qui non cortice tenùs, sed profundiùs sacras literas tractant. Duo autem incommoda sunt, quæ ab ejus studio adolescentes sæpissimè avertunt, Præceptorum Prolixitas & Confusio, Illa nauseam & tædium, hæc difficultatem primo accessu insuperabilem objicit. Prolixitas per multivias & reciprocas ambages ferè fit: per quas in longum circumduci, summè tædiosum est. In maxima autem omnium rerum perturbatione expeditè progredi, operosius pro tyronibus negotium est. Quæ permistè implicita sunt, ea abrumpunt potiùs, quàm ut solvant. Hinc apud hos de profectu desperatio, apud alios contemptus linguæ oritur: alii magno labore vix mediocres, pauci solidos & ex profundo petitos progressus faciunt. Hæc mala nunc utcunque depellere aggressus sum, propositis brevibus hisce & dilucidis de lingua* Hebræa *addiscenda Præceptionibus: brevibus quidem illis in se usu verò amplis. Sic autem eas proposui, ut* Philosophorum Princeps *decernit libri primi* Physicorum, *capite septimo, cum ait,* Ἔστι γὰρ κατὰ φύσιν, τὰ κοινὰ πρῶτον εἰπόντας, οὕτω τὰ περὶ ἕκαστον ἴδια θεωρεῖν. Secundùm naturam est communia primùm dicere, tum propria & singularia cujusque contemplari. *Et libri tertii, capite primo,* Ὑστέρα γὰρ ἡ περὶ τῶν ἰδίων θεωρία τῆς περὶ τῶν κοινῶν ἐστι. Propriorum contemplatio posterior est contemplatione communium. *Hoc sequutus sum, quantum id instituti ratio nunc permisit. Brevia & plana tyrones, (quorum commodis nunc servire volui) pleniora provectiores Præcepta tractare debent. Fundamentum in plano solide priùs ponendum est, quàm implicita reliqui ædificii moles superstruatur. Optatis-*

tissimum verò commodum esset, ut, quemadmodum Latinæ & Græcæ, *ità quoque* Hebraicæ *Linguæ fundamenta, (ab iis saltem, qui Theologiæ studio & Verbi Divini interpretationi aliquando operam locaturi sunt) in Scholis trivialibus & gymnasiis jacerentur. Sic enim & ardentiùs & frequentiùs illius studium in Academiis excolëretur, & juventus solidiùs de Sacræ Scripturæ interpretatione judicaret. Quod ùt magno juventutis malo passim negligitur: ità summoperè ejus commodo consulunt illi, qui sic institutas Scholas habent. Inter hos, Vos, Viri amplissimi & prudentissimi, verè commendandi estis, quòd hoc beneficium juventus vestra Scholastica magno suo bono jam antè viginti annos habuit. Eo enim tempore Dominus* Georgius Fabricius, *Scholæ vestræ tum Corrector, linguam* Hebræam *fidè & feliciter ibi docere cœpit, à quo & ego prima ejus principia addidici. Quod beneficium ego gratâ memoriâ recolens, has de lingua* Hebræa, *Præceptiones, sub Vestro nomine publicare volui, partim ut gratitudinem aliquo argumento testarer, partim ut me patriæ Scholæ commodis inservire paratissimum, & maximè ut sanctæ hujus linguæ studium porrò quoq; in ea excolatur, & firmiùs implantetur, cupidissimum esse comprobarem. Nam certè, sicut Scholis corruentibus, Ecclesias eodem labefactatas motu, corruere necesse est: sic labantibus in Ecclesia linguis, puram Sacræ Scripturæ interpretationem simul collabascere certissimum. Linguarum ignoratione, horrendæ tenebræ Ecclesiam Christi diu occuparunt: Linguarum dono lux Verbi Divini Ecclesiæ restituta est. Hanc lucem ut studiosè conservemus summo studio & opere laborandum.*

Accipite ergò, Viri amplissimi & consultissimi, à me munus hoc literarium, benignè & clementer: exiguum quidem illud, si vel in se spectetur, aut cum Amplitudine & Dignitate vestra comparetur; at si ex animo & fine dantis, magnum. Non ex munere animus munerantis est æstimandus, sed ex animo munus. Deus Opt. Max. Rempublicam vestram in pace & tranquillitate diu florentem, potenter conservet, Scholámque & Ecclesiam omnis generis bono ubertim locupletet. Basileæ, 4. Maii, *Anno post* Christum *natum* MDCV.

V. A. Addictiss.

M. *J. Buxtorfius, Camenensis Westphalus*, linguæ *Hebrææ* in Academia *Basileensi* Professor.

JOANN. BUXTORFIUS
Linguæ *Hebrææ* ſtudioſis S.

SApientum Hebræorum præceptum eſt, לְעוֹלָם יְלַמֵּד אָדָם לְתַלְמִידָיו בְּדֶרֶךְ קְצָרָה׃ *Semper doceat homo diſcipulos ſuos via brevi.* Et *Plutarcho* in *Phocione* laudata ſimilitudo eſt: Ὡς ἡ τοῦ νομίσματος, ἀξία πλείστην ἐν ὄγκῳ βραχυτάτῳ δύναμιν ἔχει οὕτω λόγου δεινότης, πολλὰ σημαίνειν ἀπ᾽ ὀλίγων. *Quemadmodum numiſmatis æſtimatio & præſtantia tantò major eſt, quantò in minori maſſa plus valoris continet: ſic orationis illius vis & acumen majus eſt, quæ plurima paucis ſignificat.* Sic certè in Scholis præſtat paucis multa, quàm plurimis verbis pauca docere. כִּי הַיּוֹם קָצֵר וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה. *Nam dies brevis eſt, & opus multum*, aiunt *Hebræi.* Maximè verò ii, qui primùm linguam vel artem diſcere incipiunt, nec in prolixioribus, nec in gravioribus, quàm captus ingenii ipſorum ferat, ſunt exercendi. Alioquin enim vires vel citò flacceſcunt, vel oneri planè ſuccumbunt. Habetis itaque hic breviſſima de lingua *Hebræa* Præcepta, in quibus Grammaticæ fundamentum ſolidè ſternitur. Ea tamen nè juſto breviora exiſtimetis, de paucis vos monere & inſtruere commodum judicavi, maximè quod ad Verborum tractationem attinet.

In Verbis primùm traditur analogia Conjugandi generalis, cui anomalia, tanquam Species ſuo Generi, poſtponitur, oſtenditurque quot modis ea ab analogia recedat. Omnis autem anomalia fit duplici de cauſa; vel quòd Verbum conſtat ex aliqua quatuor literarum Quieſcentium אהוי, vel quod literam in conjugando

do deficientem habet, unde Verba ipſa vel *Quieſcentia* vel *Defectiva* appellantur. Quandoque etiam duæ thematis literæ Quieſcentes ſunt, aut mixtim una Deficiens, altera Quieſcens. Ex his ultra triginta vulgò Grammatici faciunt diverſa genera, quæ per ſingulas conjugationes traducta, labyrinthum conjugationum reciprocis ambagibus intricatiſſimum exhibent. Ex illis ſe abſque tædio extricare, hoc opus hic labor eſt. Ego hæc omnia in ſex generibus explico, compendio utili & neceſſario.

Quieſcentium prima thematis litera, duo vulgò ponunt genera, unum Verborum à (י) alterum ab (א) incipientium. Prius genus recipio: De altero, quia ſpecialem fere unius Temporis anomaliam continet, & quidem multa etiam in eo prorſus analoga ſunt, ſpecialem obſervationem pono cap. 13. Sunt qui tertium genus adjiciant, Quieſcentium prima (ה) ex unico exemplo הָלַךְ *Ambulavit.* Sed id præter omnem rationem fit. Nam quòd ab eo deducunt Infinitum לֶכֶת *Ire*, Imperativum לֵךְ *I*, Futurum אֵלֵךְ *Ibo*, & הוֹלִיךְ *Ire-fecit*, eorum thema eſt יָלַךְ, cujus prima radicalis expreſſa in הֵילִיכִי *Abducito*, Exod. 2. 9.

Defectivorum prima thematis litera tria faciunt genera; Verborum ſcilicet vel à (י) vel à (ל) vel à (נ) incipientium. Ex his poſterius tantùm pro genere accipio. Defectiva prima (י) quia pauca ſunt, in Quieſcentium genere per exceptionem explico capite 23, & 24. Defectivorum prima (ל) duo tantum ſunt exempla, לָקַח & לָחַע: Illud revoco ad claſſem Defectivorum prima נ cap. 17. ab hoc tantum unica vox uſitata extat, נִתְּעוּ pro נִלְתְּעוּ, Job. 4. 20. At ex his genus fieri nec debet nec poteſt, cùm reliqua omnia à ל incipientia ſint analoga.

Quod

Quòd verò etiam duo genera constituunt Defectivorum tertia ה & נ, id fit ἀλόγως. Nam ea Verba non generalem alicujus Conjugationis, imò nè unius quidem integri Temporis, sed specialem paucarum vocum anomaliam continent, ideoque specialiter ea explico cap. 13.

Ex Verbis, quæ duarum literarum anomaliam habent, plurifaria ac multiplicia constituuntur genera, quorum quædam unico, pleraque paucis exemplis comprehenduntur. Ego hæc omnia sub Quiescentibus tertia א & ה explico. Quam enim in prima, vel secunda thematis litera anomaliam habent, antè in illis generibus explicata est, ac proinde inutilis tautologia foret, ea denuò repetere, aut tanquam nova, in specie falsò proponere; cognita primum simplici anomalia, quippe quæ generalis est & natura sua præcedit, duplex deinde anomalia in posteriori genere per se patet.

In Verbo נָתַן separata quoque conjugandi forma ob duplicem ejus anomaliam à Grammaticis præscribitur. At cùm posterior ejus anomalia fiat tantùm in quibusdam personis Præteriti, ideo specialiter eam explico in Tempore Præterito, cap. 13. Ex priori autem anomalia convenit cum Verbis Defectivis prima נ, cap. 17.

Ex Verbis quatuor aut quinq; literarum duo sunt Quiescentia, à quibus tantùm extant וְטֵאטֵאתִיהָ. *Et everram eam*, Jes. 14. 13. יָפְיָפִיתָ *Pulchrior effectus es*, Psal. 45.3. quorum illud ad Præteritum Pihel, Verborum Quiescentium tertia א cap. 30; hoc verò ad Pyhal Quiescentium tertia ה pertinet, cap. 34. Reliqua omnia ad Pihel & Pyhal Verborum Perfectorum refero cap. 14. Hoc itaque modo nihil eorum quæ

Grammatici prolixè, fusè & confusè in Verbis proponunt, à me omittitur, sed omnia rectiùs disponuntur, singulaque suo loco dextrè, ad laborem in discendo minuendum, proponuntur.

In paucis quoque aliis à vulgato Grammaticorum ordine discessi. In Nominibus casuum distinctio non eo modo hic ponitur, ut vulgo. Literam ה Genitivi, מ Ablativi notas & quasi Articulos faciunt. Atqui ה omnibus casibus praeponitur: מ autem æquè sæpè Ablativo apud Hebræos præfigitur, atque apud Latinos *Ab hoc* vel *Ab hac*. Quorsum ergò hæ notæ, quæ in usu sunt ignotæ? In Verbis Participium *Pahul*, quod vulgò contra omnem ordinem, in forma Activa (excepta conjugatione Kal) ponitur, in formam passivam reposui, cum & significatione & formatione à Præterito passivo descendat. Infinitivum simpliciter propono, Gerundiorum, quæ appellant, forma omissa. Nam literæ מ ל כ ב, per quas Gerundia formari dicunt, Præpositiones sunt, quarum cum Verbo Infinito structura ad Syntaxin pertinet. Neque enim simpliciter Gerundia formant, sed insignes Hebraismos, & periphrasin Temporum Modi Conjunctivi efficiunt.

Porrò qui ultra hæc generalia præcepta, ad speciales observationes progredi cupit, & uberiorem linguæ hujus usum, & in loquendo elegantiam penitiùs & perfectiùs cognoscere, eum ad Thesaurum nostrum Grammaticum remittimus.

¶ Regulæ de Themate facilè investigando *& cognoscendo.*

FRustrà disputatur de sensu alicujus loci, cum verba ejus non intelliguntur. Verba ut recte intelligantur, ad thema sive Radicem veniendum est, ejusque

ge-

genuina significatio & usus ex Lexicis, & locorum aliorum collatione, perquirendus. Thema autem propter frequentes anomalias, non semper in conspectu est: unde factum, ut Grammatici regulas aliquot de investigando eo annotarint. Has etiam in gratiam eorum, qui minus in Grammaticis exercitati sunt, aspergere hoc loco placuit.

Thema sive Radix apud Hebræos ex tribus communiter constat literis, rarissime ex pluribus. Quæcunque præterea literæ ad thema accedunt, vel consignificant ei aliquid, vel formationi & flexioni ejus inserviunt, unde *Serviles literæ* in genere appellantur. Hæ itaque rursus à themate separandæ sunt. Unde

1. Si abjectis servilibus literis, tres remanserint, eæ thema constituunt: ut אֶפְקֹד *Visitabo*, à פָּקַד.

2. Si duæ, ac prior earum dagessata sit, tum dagesh illud communiter in primam radicalem נ, rarius in י, reducendum est; ut אֶגַּשׁ à נָגַשׁ: הִצִּיב à יָצַב. At אֶקַּח *Accipiam*, תִּקַּח *Accipies*, & reliquæ personæ, sunt à לָקַח: item נִתְּעוּ à לָתַע.

3 Si duarum remanentium posterior dagessata sit, tunc ea geminanda est: ut סַבּוּ *Circumdederunt*, à סָבַב. Excipe *Primo*, si dagesh illud fuerit characteristicum conjugationis, quod ex forma cognosci potest, tum postponendum erit ה; ut גִּלּוּ à גָּלָה. *Secundo*, Nomina, חִטָּה *Triticum*, quod est à חָנַט: Item אַף *Ira*, בַּת *Filia*, quæ cum Pronominibus composita, recipiunt dagesh, quod in secundam radicalem נ resolvendum est: nam sunt ab אָנַף & בָּנָה.

4 Si duarum remanentium neutra dagessata sit, tum præponendum י vel נ, rarius א: vel interponendum ו, aut postponendum ה, & rarissimè א: vel ultima geminanda.

5. Si

5. Si abjectis servilibus unica tantùm litera radicalis remaneat, tum præponendum נ vel י, & postponendum ה. Excipe תֵּת *Dare*, quod est à נָתַן: item quasdam voces Præteriti à מוּת *Mortuus est*, & שׁוּת *Posuit*: ut מַתָּ *Mortuus es*, שַׁתָּ *Posuisti*, &c. quæ secundam & tertiam radicalem amittunt, ut cap. 13. explicatur.

Quicunque verò bonus fuerit Grammaticus, is Regulis his aut similibus opus non habebit.

LAURENTI PHRIDI

De Linguæ Hebrææ studio Monitum.

Scire profana quidem, sanctis non credo profanum,
Si non illota mente profana legas.
Non impura puto puris monumenta sophorum,
Et non immundis omnia munda reor.
Quæ res humanas agitant, non mordeo, linguas,
Præpono reliquis Sanctum *idioma tamen.*
Ethnica quis damnat? modò sacris ethnica jungas.
Hic scopus, hæc studiis sit Cynosura tuis.
Ast ô Christigenæ præcordia barbara cœtûs,
Hæc ut suspiciant, illaque despiciant.
Quò præceps fertur studium! nimis impia cura
Quò ruit, ut spernant sacra, profana colant?
Ethnica si qua Venus, si quæ sit mellea Pitho,
Hæc fluet in sensus blanda Thalia tuos:
Hæc Pandora capit, verbis excompta profanis;
Incautas mentes Circea pocla movent.
Si commentitio prostaret fabula socco,
Si tragicæ pompæ, densa caterva volat:
Si totis nervis humanas excolis artes;
Si linguis hominum tantus habetur honos:
Cur hæc linguarum princeps reginâque sola,
Sola veive nobis sordida negligitur?
Quæ figmenta docet, furiosi μῆνιν Achillis,
Claudos Vulcanos, fulmina bruta Jovis;

Quæ

Quæ ficto versu κορυθαίολον Hectora narrat,
Aut Helenam pangit, Mercurios, Veneres;
Quæ varios fucos & fumos vendit inanes,
Quæ picturato carmine ludificat:
O quanto plausu, quibus hæc amplectimur ulnis?
Quisque suo blandum pectore virus alet.
Incantant animos gentili voce Sirenes,
Dementat philtris Græca Medea suis,
At SACRA LINGUA sacris cur sic deformis habetur?
Cur sic à sanctis putida despuitur?
Ethnica cum regnent, divina ab pulpita frigent:
E sacris rostris sola profana tonant.
Sive legas Græcè, te stipant mille legentem;
Sive Latina legas, prompta juventa venit.
Judaicæ *solùm mærent lugéntque cathedræ,*
Hasce scholas vix, vix unus & alter adit.
Huc pauci reptant, rarò, vergentibus annis,
Verbi præcones, parciùs, idque senes.
Linguarum mater simplex, verecunda, modesta,
Casta, severa, gravis, nil triviale loquens;
Quæ volat in cælum superas evecta per auras,
Quæ sacro altisoni considet ore Patris;
Non Pythicos tripodes, non Delphica somnia jactans,
Ast Evangelii *dicta sacrata canens;*
Numinis æterni mysteria condita pandens,
Terrea non redolens, cuncta sed alta sonans;
Hæc quid commerita est ut sic intacta jaceret?
Soláque cur procos non habet ista suos?
Discendo reliquas totos consumimus annos,
Has nugas manibus volvimus assiduis.
Quis sopor hic tantus nobis, gravis unde veternus?
Unde hæc Musicolis nausea oborta togis?
Hirsutam clamant, dumis squallere, refertam
Spinis, & spissis sentibus horridulam.
Qui dedit os homini, qui vocem plectráque linguæ,
Ille rudis populo dicitur esse suo?
Rhetoricæ Doctor, Logices fons atque magister,
Nobis facundis hirtus & asper erit?
Hac protoplastus Adam *primævæ stirpis origo,*
Hac usi Patres, *Angelicúsque chorus*

Hac

Hac Moſes Leges ſcripſit, prognoſtica Vates:
Hac Lingua Hebræa dulciſonáque lyra.
Hac David Pſalmos cecinit, Proverbia Schlomo,
Cœleſti cithara dulciſoniſque modis:
Hac olim Chriſtus, lux & ſapientia Patris,
Subjecit fræno ferrea colla ſuo;
Suaſit, perſuaſit, fures & ſcorta vocavit,
Hac ſurdos traxit, ſaxaque perdomuit:
Hac Pater ore ſuo quondam eſt oracula fatus,
Et cenſenda tamen barbara lingua Dei?
Dulciùs an nobis cæcus reſonabit Homerus,
Quàm ſanctus ſancto Spiritus eloquio?
O teneras aures, doctas nimis atque diſertas!
Ut quibus indoctus creditur eſſe Deus.
Unde hæ deliciæ? quorſum faſtidia tanta?
Cùm ſtomachos tantis provocet illecebris?
Non ſic inculta eſt; flores habet atque figuras,
Multis mellifluis tota reſperſa tropis.
Cultior haud Cicero Latialis gloria linguæ,
Non Demoſthenicus gratior ille lepos.
Si facilem quæras, levior non altera lingua,
Nulla tuos tardat longa ſalebra pedes.
Sunt paucæ voces, has unus devorat annus,
In reliquis Babylon cernitur, atque Chaos.
Si tibi linguarum placeat grandæva ſenectus,
Prima fuit terris, ultima forſan erit.
Nec juſſit Dominus ſpecus luſtrare Platonis,
Sed nec Lycæum ſolivagámque Stoan:
Non Tuſculani Romana viraria campi,
Quin neque Cecropii reſcida mella ſoli:
Aſt, Scrutare, inquit, Scripturas, quærito Moſen,
Ex Iſraelis fonte petantur aquæ.
Ergò linguarum cùm dux ſit, primáque radix,
Ex qua vulgares, Græca, Latina fluant.
Cùm non ſit variis multum ſinuoſa Meandris,
Sed levis & ſimplex, clara, diſerta, brevis:
Nec nodos habeat, ſed tollat, dogmata ſolvat,
Obſcuris lucem præferat atque facem:
Non pudeat ſanctos, ſanctam didiciſſe Camœnam,
Nativisque ſuis Biblia ſcire ſonis.

Die

Discamus breviter linguam, quæ Sancta vocatur,
Sanctè, commentis undique sepositis.
Dulciùs ex ipsis hauritur fontibus unda,
Oréque divino puriùs imbibitur.
Non arcere decet pueros, non pellere quemquam;
Sunt arcana piis omnibus exposita.
Hæc non Rabbinis tantùm, non obvia clero,
Sed patefacta bonis, sed reserata piis.
Nec pudeat claros, inopes, juvenésque senésque,
Causidicum, Medicum, Rhetora, Grammaticum,
Æternas nostræ Tabulas versare salutis,
Cœli thesauros scire, suúmque Deum.
Non his fomentis Messiæ nomine tincta,
Fraudetur pubes sanctificóque cibo.
Sic ethnissarent mediis in gentibus orti;
Non hoc lacte suos Turcica terra nutrit.

ALME DEUS pellas has nostri temporis umbras,
Túque tuúmque malo promicet orbe jubar:
Discere te doceas, dediscere cætera præ te,
Scire nihil nisi te; nam tua scire sat est.

CAP. I. De Literis.

Grammatica est ars bene loquendi, Hebræis Hebraicé.

Partes ejus duæ sunt, { *Etymologia*, *Syntaxis*.

Etymologia est prima pars Grammaticæ, quæ *vocum singularum* proprietates explicat.

Vox est nota, qua unumquodque distinctè notatur: fitque ex *Syllaba*, una vel pluribus.

Syllaba est sonus vocis integer, cujus partes sunt *Litera* & *Vocalis*.

Litera est quæ cum vocali sonum integrum edit, undè & *Consona* dicitur.

Li-

Literæ ſunt viginti duæ, omnes Conſonæ :

Nomen.	*Figura.*	*Poteſtas.*		
Aleph	א	1	(ʼ)	*Spiritus tenuis.*
Beth	ב	2	bh	*lenioris ſoni quàm* ו.
Gimel	ג	3	gh	*ſoni Germanis incogniti.*
Daleth	ד	4	dh	
He	ה	5	h (ʻ)	*Spiritus aſper primus.*
Vau	ו	6	v	*Conſona fortior quàm* ב.
Sajin	ז	7	ſ	*leniſsimum.* Angl. ȝ.
Heth	ח	8	h	*Spiritus aſperior.*
Teth	ט	9	t	
Jod	י	10	j	*conſona.*
Caph	כ	20	ch	χ *Græcorum.* Angl. *c.*
Lamed	ל	30	l	
Mem	מ	40	m	
Nun	נ	50	n	
Samech	ס	60	ſ	*acutum.*
Hajin	ע	70	h	*Spiritus aſperrimus.*
Pe	פ	80	ph	φ *Græcorum.*
Tzade	צ	90	tz	
Koph	ק	100	k	κ *Græcorum.*
Reſch	ר	200	r	
Schin	שׁ	300	ſc	*vel* σ *aut* ſch *German.* Angl. *ſh.*
Sin	שׂ		ſ	*acutum ut Samech.*
Thau	ת	400	th	ϑ *Græcorum.*

Litera שׂ irreptitia eſt, non originalis, partim ex prava prolatione τῦ שׁ nata, partim pro ס poſita.

Quinque in fine vocũm aliter ſcribuntur, unde literæ *Finales* vocantur : nempe צ פ נ מ כ

Finales, ץ ף ן ם ך

Diſtribuuntur ab Hebræis in quinque ordines, juxta quinque organa, quæ diſtincta ſingularum prolatione occupantur.

ע ח ה א Literæ gutturis, ſive gutturales, quia ſpiritum valent, qui in gutture formatur.

ת נ ל ט ד Literæ linguæ ſive linguales.

ק כ י ג Literæ palati ſive palatinæ.

ש ר צ ס ז Literæ dentium ſive dentales.

ף מ ו ב

בומף Literæ labiorum ſive labiales.

Hinc conſectarium, uſus in omnibus linguis celeberrimi: *Literæ unius organi facile inter ſe commutantur.*

Literæ אהוי ſæpe conſonarum valorem amittunt, & otioſæ, quoad pronunciationem, in voce exſiſtunt, quod Hebræi dicunt *Quieſcere*, & inde *Literæ Quieſcentes* tunc vocantur. Vulgò אהוי *Ehevi*, ſive יהוא *Jehu* memoriæ cauſa appellantur.

CAP. II. *De Vocalibus.*

Vocalis eſt, quæ per ſe ſonum edit: éſtque *Propria* vel *Impropria.*

Propria, quæ ſemper vocalis eſt: éſtque *longa* vel *brevis.*

Longa, quæ producto ſono effertur: êſtque *quintuplex.*

Brevis, quæ correpto, & eſt itidem *quintuplex*: ut;

Longæ.

Kametz אָ A obſcurum quaſi cum O mixtum, ut in Germanicis, Abend Veſpera: Samen Semen: Angl. *ſalt* ſal; *ſmall* parvus.

Tzere אֵ E purum & ſiccum, Ehr Honor, Lehr Doctrina. Angl. *we* nos.

Chirek longum אִי I Ihr Vos, Ihnen Ipſis, Glider membra. Ang. *Alive* vivus.

Cholem אֹ אוֹ O, Ohr auris, Sohn filius. Angl. *open* apertus: *over* ſupra.

Breves.

Pathach אַ A clarum, ut in Vatter Pater, Samlen Colligere, Dach Tectum. Angl. *Art* ars.

Sægol אֶ E impurum & dilutum, Ahr Ariſta. Angl. *an ear of corn. bed* lectus.

Chirek breve אִ I, Irzen errare, Sinn ſenſus, gelitten paſſus. *to live* vivere.

Kametz-chatuph אָ אֳ O Ort locus, Son ſol, Trott torcular. Angl. *to trot* ſuccuſſare.

Schurek

Schurek ו U Unser noster, Unschuldig innocens, gesund sanus. Angl. *a lute* barbitum, testudo.

Kibbutz אֻ *u* vel *y*, Sunde peccatum, verfuhren seducere. Angl. *but* sed, *shut* clausus.

Quomodo figura Cametz-chatuph (ָ) à Kametz longo discernenda sit, cap 4. & 5 patebit.

Cholem etiam sæpissime per puncta literæ שׁ & שׂ designatur, ita ut punctum illud simul & literam notet, & pro vocali usurpetur. Fit hoc in שׁ, quando præcedens litera vocali caret: ut מֹשֶׁה *Moscheh*, עֹשֶׁר *Oscher*; in שׂ, quando ea ipsa nullum aliud punctum vocale adjunctum habet: ut, שֹׂנֵא *Sone*, מְשַׂנְאַי *Missonéai*. Quandoque etiam eadem litera utrinque punctum gestat, sic שׁׂ, quorum alterutrum pro Cholem sumendum: ut, שֹׁמֵחַ *Schoneh*, עֹשֶׂה *Osch*. Vide infra cap. 4.

Impropria vocalis est, quæ vel non semper, aut non omnium literarum vocalis est: estque *Simplex* vel *Composita*.

Simplex dicitur *Scheva*, & duobus punctis perpendicularibus literæ subjicitur, אְ, valetque E brevissimum, quale in bezahlt, gestrafft, quod rapide effertur quasi bzahlt, gstrafft. ut *e* med. in Angl. *beggery*. Vulgo vocatur *Scheva mobile*. At 1 *post vocalem brevem*, 2. *post longam accentu tonico notatam*, 3. *in fine dictionis geminum*, vocalis naturam deponit, docetque tantum, consonam suam esse cum præcedenti in unam syllabam conjungendam. Hinc appellatur *Scheva quiescens*, sive *mutum*.

Composita est, quæ constat ex Scheva & vocali brevi: estque *triplex*:

Chateph-pathach	אֲ	A	*celeberrimæ pronunciationis.*
Chateph segol	אֱ	E	
Chateph-kametz	אֳ	O	

Hæ

Hæ propriæ literarum gutturalium sunt, quibus adhibentur loco Scheva simplicis, commodioris pronunciationis causa. Improprie & irregulariter quandoque aliæ literæ alphabeti eas possident

Quando (׳׳) sit vel Kametz-chatuph, vel Chateph-kametz, vide cap. 4 & 5. Hæ quatuor autem in genere vocantur *Vocales brevissimæ.*

C A P. III. *De Dagesh & Mappik.*

VEntri literarum inscribitur punctum, pronunciationi ipsarum inserviens, diciturque vel *Dagesh* vel *Mappik.*

Dagesh duplex est: *Lene* vel *Forte.*

Dagesh lene est, quod sex literas בגד כפת per se aspiratas facit tenues, aspirationem ab iis tollendo: ut, בַּ *ba*, גֶּ *ge*, דִּ *di*, פֹּ *po*, תּוּ *tu*. Fit hoc 1. *ab initio dictionis*, si præcedens dictio non terminetur litera quiescente aut vocali longa: tunc enim aspiratæ manent, quod ipsum tamen etiam exceptionem habet, ut traditur cap. 5. 2. *in media dictione post Scheva quiescens.* Attamen & hic sæpe aspiratæ manent, quod specialis observationis est. Hæ literæ vulgo memoriæ causa *Begad-kephat* vocantur. Olim autem, quando aspiratæ essent, notabatur super illas virgula transversa, quam *Raphe* vocabant, unde *Litera raphata*, id est, aspirata. Exempla vide Exod. 20. vers. 9, 13, 14, 15. Adhibitam adhuc cernere est in quibusdam veteribus Bibliorum editionibus Constantinopoli impressis: in recentioribus autem libris plane exolevit.

Veteres Grammatici literis aspiratis accensent quoque Resch, & sic septem numerant בגד כפרת. Aspirationem eam in se continere patet ex lingua

B Græca,

Græca, in qua cum ſpiritu aſpero notari ſolet, &c.

Dageſh forte eſt, quod literam pronunciatione geminat. Habet locum in omnibus literis, exceptis gutturalibus & ר. A ſex præcedentibus בגד כפת etiam aſpirationem tollit, ut ipſum dageſh lene. Eſt autem dageſh in illis forte, quandocunque non præcedit Scheva: tunc enim tantum in illis lene eſt, ut dictum. Literæ gutturales עח ה א & ר, ad indicium & complementum excluſi Dageſh, præcedentem vocalem brevem plerunque in longam convertunt, ei analogam, Chirek in Tzere; Pathach in Kametz; Kibbutz in Schurek vel Cholem, ut cap. ſequenti videbitur.

Mappik eſt punctum, quod literæ י & ה inſcriptum, docet eas genuino ſuo ſono efferendas, quæ ſine eo quieſcerent. Literæ י inſcribitur in media dictione poſt Chirek, & literæ ה in fine vocis tantum, ut cap. ſequenti fuſius declarabitur.

CAP. IV. *De Syllaba, & legendi ratione.*

SYllaba eſt conſonæ & vocalis in unum ſonum conjunctio. Conſona ſyllabam ſemper inchoat, à dextra verſus ſiniſtram.

Syllaba eſt *Simplex* vel *Compoſita*.

Simplex, quæ ex una conſona & una vocali conſtat: ut, אֵלִי *E-li*, הָיִתִי *ha-ji-thi*, שֹׂנֵא *ſo-ne*, ubi punctum literæ שׂ ſimul & literæ & vocalis nota eſt, quia ea litera aliud punctum vocale adjectum non habet: שֹׁנֶה *ſho-ne*, ubi poſterius punctum ſupra literam שׁ neceſſario per Cholem legendum. בָּרָאתִי *bar-ra-thi*, ubi ב habet dageſh lene, ideoque valet nudum *b*, & א in medio quieſcit: קוֹךָ *ko-ve-cha*, ubi ſuperius punctum

ctum ad ק pertinet, non autem ad י, quia ea propriam vocalem Sægol subjectam habet, cum qua, ut consoni, effertur. Porro literæ vocali hic destitutæ, quiescunt, nec tamen propterea otiosæ aut superfluæ sunt, sed pertinent ad substantiam & essentialem formam vocis, quæ sine illis non esset integra.

Composita est, quando plures consonæ in unam syllabam conjunguntur. Fit hoc in universum per Scheva simplex, & sub gutturalibus per Scheva compositum. Hæc enim puncta per se statam & separatam syllabam nunquam efficiunt, sed suas consonas aliis adjungunt: ut, פְּרִי *peri*, quasi *pri*, non divisim *pe-ri*; & sic semper efferendum Scheva, quando vocale est: יְבָרְכוּ *Jebba-rechu*: הִפְקַדְתִּי *hiph-kad-ti*, ubi Scheva bis post vocalem brevem quiescit, & ת post Scheva quiescens cum dagesh leni notatum, per nudum *T* efferendum, ut anteced. cap. dictum תַּחְתִּיָּה *tach-ti-ja*, ubi י cum Mappik post Chirek notatum, per consonam efferendum est, cum absque eo quiesceret, quippe vocalem longam constituens, & sic etiam ultima syllaba à vocali Kametz inciperet, quod contra regulam est in principio capitis traditam. Sic Mappik in ה vocis אִישָׁהּ *I-shah*: etsi Judæi Mappik in hac forma, præcedente Kametz, negligant, & simpliciter pronuncient *Isha*, ה quiescente, quod sine dubio vitiose fit.

Literæ ultimæ vocum mobiles raro cum Scheva notantur, ut in his, בָּרַךְ *ba-rach*, שָׁאַלְתְּ *Sha-alt*. Cùm non habent, habere intelliguntur. Semper autem præcedenti adjunguntur: ut, שֻׁלְחָן *mensa*: לֶחֶם *panis*.

ח & ע in fine vocis sæpe sub se assumunt Pathach, quod ante eas pronunciatur: ut, מָשִׁיחַ *ma-shiach*,

יָדוּעַ *ja-dhuah.* Vulgo vocatur פַּתַח גְנוּבָה *Pathach genubba*, id eſt, furtivum.

ה cum Mappik id aliquando imitatur: ut, אֱלֹהַּ *eloah, Deus,* מַגְבִּיהַּ *magbbiah, exaltans.*

Gutturales nunquam admittunt Scheva vocale, bene quidem Scheva mutum ſeu quieſcens. Alias Scheva compoſitum ipſarum proprium eſt, ubi Scheva requiritur, ut dictum: ut חֲבוּ *habbu*, אֱמוּנָה *emu-na*, חֳלִי *Choli.* Hinc præcedens litera communiter ſuſcipit eam vocalem brevē, quæ ſub gutturali eſt cum Scheva compoſita, quod vulgo dicunt, *Litera gutturalis punctat ſe & præcedentem:* ut, אַהֲבָה *a-habba*, בֶּאֱמוּנָה *be-emu-na*; at Kametz-chatuph hic ſemper per nudum Kametz ſcribitur, quod ex præcedenti regula per *O* legendum: ut, אָהֳלוֹ *O-holo, Craſis*, בֵּאלֹהִים pro בֶּאֱלֹהִים *in Deo*: לֵאמֹר pro לֶאֱמֹר *Dicere*: לַאדֹנִי pro לַאֲדֹנִי *Domino meo.* Sic לַיהוָה quod legendum לַאדֹנָי.

Porro, duæ vocales breviſſimæ continuo legi nunquam poſſunt, unde nec duo Scheva ab initio vocis ponuntur, nec poſt Scheva compoſitū Scheva ſimplex in media voce unquam ſequitur. Attamen analogia vocum utrumq; ſæpe poſtulat, & tunc, ſi duplex Scheva ab initio concurrit, prius mutatur in Chirek, aut Pathach vel Sægol ſub gutturali: exempla vide cap. 13. ad Imperativum & Futurum Kal. & ſic deinceps per totum librum. Sed & alterum Scheva ſi ſub י fuerit, tollitur: ut, בִּיהוּדָה *bi-hu-da*, pro בִּיְהוּדָה. Si in media dictione poſt Scheva compoſitū, ſequatur Scheva ſimplex, tunc compoſitum reſolvitur vel in ſuam brevem, aut in nudum Scheva: ut, תַּהַרְגוּ *ta-har-gu*: יֶאְשְׁמוּ *jeſhemu.* Sæpe tamen etiam ſola euphoniæ cauſa Chateph-

teph-pathach & Chateph ſægol mutantur in Scheva: ut, יֶהְגֶּה *jeh ge*, pro יֶהֱגֶה.

Dageſh forte ſyllabæ compoſitæ facit quoddam compendium: ut, הִגַּשׁ *hyg-gaſh*, pro הִנְגַּשׁ. Hinc *Scheva poſt vocalem brevem, ſub litera dageſſata, vocale fit*: ut, גִּלְּחָה *gil-letha* pro גִּלְלְחָה. Poſt vocales longas raro adhibetur, quia in longis vocalibus ſonus integer ſyllabæ abſolvitur; aliquando tamen etiam poſt eas reperitur. Dageſh fortè ex gutturalibus & ר excidens, plerumque præcedentem vocalem brevem in longam convertit: ut, הָאֵר pro בְּאֵר. Dageſh forte, etiam ex litera Schevata, euphoniæ cauſa ſæpe excidit, ut ſuis locis videbitur.

Huc referendum etiam *Dageſh Euphonicum*, ſine legitima artis cauſa, aut neceſſitate ulla, adhibitum; ut, מִקְּדָשׁ pro מִקְדָשׁ, Exod. 15. 17. Item *Dageſh initiale*: ſic, poſt vocem penacutam, in ךָ, תָה, ה, vel הֶ finitam, ſæpe imponitur primæ literæ ſequentis dictionis Dageſh fortè: item poſt מָה, & זֶה; ut, מַה־טּוֹב: זֶה־לְּךָ.

Denique *diphthongorum* doctrina ſyllabæ compoſitæ affectio quædam eſt.

ו & י poſt Kametz, Tzere & Chirek in fine vocum, vocalis quodammodo naturam induunt, & cum vocalibus iſtis in diphthongum coaleſcunt: *Vau* triplicem diphthongum facit: ut, עֵשָׂו *Eſau*, שָׁלֵו *ſhaleu*, פִּיו *piu*. Judæi tamen in his nullum diphthongum agnoſcunt, ſed ו ut conſonam *f* proferunt, *Eſaf, ſhalef, pif*. (י) triplicem diphthongum facit: ut, פָּנַי *panai*, גּוֹי *goi*, גָּלוּי *galui*. Attamen & hic à quibuſdam dubitatur. Irregulare eſt יְרוּשָׁלַםִ, quod ſcribendum & legendum יְרוּשָׁלַיִם *Jeruſhalajim*,

jim, ex Jer. 26. 18. item יְרוּשָׁלַיִם, quod legendum יְרוּשָׁלַיְמָה ex 2. Paralip. 32. 9.

CAP. V. *De Accentibus.*

VOcis communes affectiones sunt *Accentus* & *Notatio.*

Accentus est nota, quæ vocis sonum convenienter moderatur: estque *Tonicus* vel *Euphonicus.*

Tonicus, qui ultimam vel penultimam syllabam acuit. Hunc nos recta virgula, ad syllabam acuendam, docendi causa in hoc libello exprimemus Vox in ultima habens accentum, vocatur vulgo Chaldaica voce מִלְּרַע *milra*: in penultima, מִלְּעֵיל *milhel.* Tonici sunt viginti quinque, quorum quatuordecim supra vocem, undecim infra vocem notantur, hoc modo:

Supra vocem.

1 א Pashta.
2 א Kadma.
3 א Geresh: Teres: Assa.
4 א Gerashajim
5 א Telishi-ketanna: Talsha, Tarsa.
6 א Telisha-gedola.
7 א Karne-para.
8 א Rebhia.
9 א Sakeph-gadol.
10 א Sakeph-katon.
11 א Segolta.
12 א Paser.
13 א Sarka.
14 א Shalsheleth.

Infra vocem.

15 א Merca: Maarich.
16 א Merka-kephula.
17 א Tiphcha: Tarcha.
18 א Munach.
19 א Mahpach.
20 א Jethif.
21 א Tebhir.
22 א Darga.
23 א Athnach.
24 א Jerach.
25 א Silluk.

Usus horum triplex est: 1. designant *musicam*, sive rationem cantus apud Judæos: 2. *legitimam pronunciationem* cujusque vocis, in syllabæ alicujus elevatione: 3. *distinctionem sententiæ* in certa membra. Primus usus Judæis relinquitur. De secundo hic observetur:

1. *Quæ syllaba accentu tonico notata est, ea acuitur.* Excipe *Telisha-gedola*, qui primam vocis literam semper occupat; *Tiphcha*, quando in Jobo, Psalmis, & Proverbiis initio vocis ponitur: item *Pashta*, *Telisha-Ketanna*, *Sezolta*, *Sarka*, qui ultimæ vocis literæ semper adhærent, nec tamen eas syllabas semper afficiunt. Quæ autem syllaba cum illis acuenda sit, id ex analogia flexionis & proprietate vocis sciendum est.

2 *Ejusdem accentus in eadem voce geminati, prior syllabam acuit*: ut, תֹּ֫הוּ tóhu.

3. *Diversorum in eadem voce accentuum posterior acuit, prior euphoniæ inservit*: ut, וְהָעֵצִים ve-haetzim.

4. *Accentus tonicus vocali longæ additus, Scheva sequens constituit quiescens*: תָּגֵלְנָה tagélna.

Tertius usus ad Syntaxin pertinet, quæ docet orationem in sua membra recte distinguere. Sic autem distribuuntur in *Ministros* & *Reges*.

Ministri sunt, qui orationem continuant & promovent ad commodum membrum: suntque octo, *Munach*, *Mahpach*, *Merca simplex*, *Merca duplex*, *Darga*, *Jerach*, *Kadma*, *Telisha-ketanna*.

Reges sunt, qui spiritum vel levicule suspendunt, aut plenius sistunt deponuntque, & sermonem aliquo membro incidunt: suntque septendecim reliqui, *Silluk*, *Athnach*, *Rebbia*, *Sakeph-katon*, *Sakeph-gadol*,

Sagolta, *Sarka*, *Geresh*, *Gerashajim*, *Pashta*, *Paser*, *Shalsheleth*, *Telisha-gedola*, *Karne-para*, *Tipcha*, *Tebhir*, *Jethif*. Ex his communiter ad Comma ſive inciſum adhibentur *Rebhia* & *Sakeph-katon*, & in verſibus longioribus *Sagolta*: ad Colon, *Athnach*: ad Periodum ſive Verſum abſolvendum, *Silluk*, quem & *Soph-paſuk* vocant. Hi ob pleniorem ſpiritus in pronunciando depoſitionem, dicuntur *Pauſæ*, quarum in immutandis vocalibus non exigua vis eſt, ut in fine hujus libri oſtenditur. Hic obſervetur & iſta Regula: *Literæ* בגד כפת *Begad-kephat poſt vocem vocali longa aut litera quieſcente finitam, ac quolibet accentu rege notatam, Dageſh lene accipiunt*: ut, אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה *Et quicquid erat cum ipſo in arca*, Gen. 7. 23. Alias ſic aſpiratæ manent, ut dictum cap. 3.

Euphonicus eſt, qui tonico præmiſſus, ſuaviorem pronunciationem efficit. Is unicus eſt, & *Metheg* dicitur, vel *Gajah*, rectaq; virgula ſub litera notatur. Ejus uſus eſt, ut vocalem, cui adjunctus eſt, decore ſuſpendat: ut, הָיְתָה *hajethâ*. Vocalibus longis ante Scheva addi ſolet: unde *Kametz ante Scheva abſque Metheg, breve eſt*, id eſt, Kametz-chatuph: ut, חָכְמָה *Chochma*; at cum Metheg חָֽכְמָה *Chachema*. Incuria tamen typographica non rarò id omiſit: ſic in Hagiographis rariſſime uſurpatur, unde ad analogiam vocis & ſenſum attendendũ, quando A vel O eſſe debeat. Additur etiam ſemper vocalibus ante Scheva compoſitum: ut, יַעֲשֶׂה *Jahasé*: יֶאֱסֹף *Jeéſoph*. Metheg ſæpe mutatur in accentum tonicum, unde ſuperior regula tertia nata eſt.

Duplex porro hic euphoniæ ſpecies eſt: *prima*, accentus tonici ablatio. Tunc duæ pluresve voces

vir-

virgula transversa conjunguntur, ut cum postrema vocis accentu venusta pronunciatione coalescant. Virgula ista vocatur *Makkaph*: ut, וְאַף־גַּם־זֹאת *veaph-gam-soth*, Lev. 26. 44. *Cholem* & *Tzere* sequente consona mobili in fine vocis, ante Makkaph corripiuntur; illud in Kametz-chatuph, hoc in Sægol: unde ista regula: *Kametz ante Makkaph, breve est*, id est, Kametz chatuph; ut, כָּל־ *col*, אֶת־ *eth*, אֶל־ *el*, יָקָם־ *Jakom*, quæ accentu proprio notatæ, scribuntur, יָקוּם, כֹּל, אֵת, אֵל.

Secunda, accentus trajectio. Nam vox monosyllaba aut bisyllaba penacuta, sæpissime rejicit accentum præcedentis dictionis ex ultima in penultimam, unde Cholem & Tzere rursus corripiuntur, ut ante. Hinc ista regula: *Kametz ultimæ syllabæ, ante consonam mobilem accentu destitutam, breve est*, id est, Kametz chatuph: ut, וַיָּקָם לָךְ *vejakom-lach*, Job. 22. 28 Cæterum in Jobo, Psalmis & Proverbiis, alia quam in aliis libris biblicis accentuum ratio est, cujus modus hactenus ab Hebræis nondum satis explicatus.

Differentia inter Kametz longum & Kametz-chatuph sive breve, & Chateph-kametz sive brevissimum.

Kametz-chatuph nunc per nudam figuram Kametz longi (ּ) describitur, nunc per præposita duo puncta (ּ:) qua figura etiam Chateph-kametz notatur. Quando figuram habet nudi Kametz, tunc quadrupliciter ab eo distinguitur.

1. Kametz absque Metheg ante Scheva, est Kametz-cha-

chatuph, id est, *O* breve: ut, חָכְמָה *Chochma.* Excipe Job. Psal. & Proverbia.

2. Kametz absque accentu ante Dages forte, breve est: ut, רָנּוּ *ronnu.*

3. Kametz ultimæ syllabæ accentu tonico carens, ante consonam mobilem breve est: ut, וַיָּקָם *Vajakom.* Sic ante Makkaph, כָּל־ *Kol.*

4. Kametz ante gutturalem cum Chateph-kametz notatam, breve est: ut, אָהֳלוֹ *Obolo.*

Quando cum duobus punctis scribitur, tunc tribus modis à Chateph-kametz discernitur.

1. Kametz-chatuph post se semper habet vel Scheva quiescens aut Dagesh forte: ut, רָנּוּ *Ronnu.* קָדְשׁוֹ *Kodsho*: Post Cateph-kamets nunquam sic.

2. Kametz-chatuph omnibus alphabeti literis per se subjicitur: Chateph-kametz proprie gutturalibus tantum, idque loco Scheva, rarissime & irregulariter aliis literis additur.

3. Kametz-chatuph sæpe absque duobus punctis scribitur, & syllabam constituit: chateph-kametz sine istis nunquam venit, neque unquam syllabam efficit.

CAP. VI. *De Notatione.*

NOtatio est, qua vocis cujuslibet origo inquiritur: idque *Specie* aut *Figura.*

Species est origo vocis *prima*, vel aliunde *derivata.* *Prima*, vel *Primitiva*, est, quæ primæ est originis. Græcis ῥίζα, Hebræis שֹׁרֶשׁ *Radix*, dicitur, & tribus communiter literis constat, quæ dicuntur *Radicales*: raro paucioribus, vel pluribus. Reliquæ, quæ ad Radicem accedunt, appellantur *Serviles*, quod accidentibus Radicis formandis inserviunt. Harum sunt

un-

undecim, ſic tamen ſerviles, ut & ſæpè ſint radicales, nempe, אבהוי כלם נשרת, quarum Symbolum memoriale, כָּל־מְאַהֲבַי נִשְׁחוּ *Omnes amici mei deficiunt* : אלבש ſerviunt à capite dictionum, כנהם à capite & à fine, יות ubique.

Derivativa, quæ alterius eſt originis. Derivatio tribus potiſſimùm fit modis, 1. ſola vocalium Radicis mutatione, 2. literarum aliarum ad Radicem additione, 3. literarum radicalium detractione.

Figura eſt origo vocis *Simplex* aut *Compoſita*. Simplex, quæ individua in alias: ut, אָב *Pater*. Compoſita, quæ in alias dividi poteſt: ut, אַבְרָם *Abram*, in אָב *Pater*, & רָם *Excelſus*. Compoſitæ voces Hebræis rariores ſunt.

CAP. VII.

De diviſione vocis in genera & ſpecies.

VOx eſt *Declinabilis* vel *Indeclinabilis*.

Declinabilis quæ in diverſos fines flectitur: idque *Numero* vel *Genere*.

Numerus eſt, cum quid de uno vel pluribus effertur: unde eſt vel *Singularis*, qui de uno, vel *Dualis*, qui de duobus, vel binis, vel *Pluralis*, qui de pluribus uſurpatur.

Genus eſt differentia vocis ſecundum ſexum: eſtque *Diſtinctum* vel *Conjunctum*.

Diſtinctum eſt vel *Maſculinum*, quod mari aut rebus maris ſpecie conceptis; aut *Fœmininum*, quod fœminæ, convenit.

Conjunctum, quod utrique ſexui commune eſt, unde & *Commune genus* vulgo dicitur, & nunc in maſculino, nunc in fœminino genere uſurpatur.

Vox

Vox declinabilis est vel *Nomen* aut *Pronomen*, vel *Verbum* aut *Participium*.

CAP. VIII. *Te Nomine.*

NOmen est vox per numeros generaque declinabilis cum casu.

Numerus hic etiam *Dualis* est, qui de rebus natura binis tantum effertur, raro de aliis. Forma cap. sequenti ostendetur.

Genus quomodo cognoscatur, ex Thesauro nostro Grammatico petendum est.

E generis differentia Nomen est vel *Substantivum* vel *Adjectivum*.

Substantivum est nomen generis unius vel communis, sub una terminatione: ut, סֵפֶר *Liber*. Ad sexum discernendum quandoque etiam in alterum genus movetur ob sexus differentiam. Motio de Masculino in fœmininum, fit assumpto ה cum præcedente Kametz & accentu: ut, אִישׁ *Vir*, אִשָּׁה *Vira*: מֶלֶךְ *rex*, מַלְכָּה *regina*.

Adjectivum est Nomen generis duplicis sub duplici terminatione: ut, טוֹב *bonus*, טוֹבָה *bona*. Motio hæc in alteram terminationem, Masculini formam sæpe mutat.

1. Kametz penultimæ syllabæ mutatur in Scheva: ut, גָּדוֹל *magnus*, גְּדוֹלָה *magna*.

2. Tzere ultimæ syllabæ, si nullum Kametz præcesserit, similiter transit in Scheva: ut, עִוֵּר *Cæcus*, עִוְּרָה *Cæca*. Præcedente autem kametz manet.

3. Terminatio ֶה tollitur, unde antecedens Kametz immutatum manet: ut, יָפֶה *pulcher*, יָפָה *pulchra*.

4. Ma-

4. Masculina in ׳ moventur in ה & in ית: ut, שֵׁנִי Secundus, שֵׁנִיָּה & שֵׁנִית Secunda.

Adjectivis, quorum significatio augeri potest, accidit *Comparatio.* At ea non fit diversis gradus absoluti terminationibus, sed periphrasi, unde ex Syntaxi nostra discenda. De gradu Comparativo, vide Reg. 5: cap 3. De Superlativo, Reg 6.

Casus est specialis terminatio Nominis, sextuplex in utroque numero, Nominativus, &c. At illi non actu, sed potestate hic sunt, id est, non diversarum terminationum, sed ex structura sermonis: neq; etiam articulis aut notis certis discernuntur (ut tamen vulgò docent) sed omnino ex Syntaxi dijudicandi sunt. לְ tamen communiter Dativum, אֶת Accusativum denotat: ה communis omnium casuum articulus est.

CAP. IX. *De prima declinatione.*

FLexio Nominis dicitur *Declinatio*, quæ hic fit tantum ex nominativo singulari, in nominativum dualem aut pluralem: estque *duplex*, Prima & Secunda. In his, *Kametz, Tzere*, & *Sægol penultimæ syllabæ mutantur in Scheva*; *Sægol ultimæ syllabæ in Kametz.*

Prima declinatio est masculinorum, quæ singulari numero adjicit syllabam ים, unde ׳ quandoque excidit: ut,

טוֹב *Bonus*, plur. טוֹבִים.
צַדִּיק *Justus*, plur. צַדִּיקִים.
דָּבָר *Verbum*, plur. דְּבָרִים.
סֵפֶר *Liber*, plur. סְפָרִים.
מֶלֶךְ *Rex*, plur. מְלָכִים.

Quæ-

Quædam flectuntur in ין, ex forma Chaldaica: ut, אַחֲרִין *alii.*

Cholem penultimæ syllabæ, seqnente Sægol vel Pathach, mutatur in Scheva, קֹמֶץ *pugillus*, Plur. קְמָצִים: Cum gutturali, loco Scheva simplicis, adhibetur Compositum, ut, אֹהֶל *Tabernaculum*, אֳהָלִים: Sic, אֹמֶר *Dictum*, plur. אֲמָרִים.

Pathach & *Chirek* (non intercedente dagesh) contrahuntur in Tzere: ut, זַיִת *Oliva.* Plur. זֵיתִים. Variant hæc, תַּיִשׁ *hircus*, תְּיָשִׁים *hirci*: sic חַיִל *exercitus*, חֲיָלִים. At à בַּיִת *domus*, Plur. בָּתִּים.

Ultimæ syllabæ sunt & aliæ affectiones.

1. *Kametz* quandoque convertitur in Pathach & dagesh: ut, אוֹפָן *rota*, אוֹפַנִּים *rotæ*.

2. *Pathach* non raro assumit dagesh: ut, הֲדַס *myrtus*, הֲדַסִּים: Sic in monosyllabis, כַּף *Tabula*, כַּפִּים: At סַף *limen* facit סִפִּים, & sic pauca alia.

3. *Tzere* communiter transit in Scheva: ut, עִוֵּר *cæcus*, עִוְרִים. Quædam commutant illud in Chirek & dagesh: ut, מָגֵן *clypeus*, מָגִנִּים *clypei*: חֵץ *sagitta*, חִצִּים. At Tzere præcedente Kametz manet: ut, זָקֵן *senex*, זְקֵנִים *senes*. Monosyllaba quædam illud etiam retinent: ut, גֵּר *peregrinus*, גֵּרִים. Excipe בֵּן *filius*, unde בָּנִים *filii*.

4. *Cholem* interdum corripitur in Kibbutz & dagesh: ut, אָדוֹם *rufus*, אֲדֻמִּים. Item *burdo*, חָרוּל *urtica*. Plur. חֲרֻלִּים. A יוֹם *Dies* est יָמִים Sic רֹאשׁ *caput*, רָאשִׁים. Et אֱנוֹשׁ *Homo*, אֲנָשִׁים.

5. Terminatio ה abjicitur, unde præcedens vocalis manet: ut, יָפֶה *pulcher*, יָפִים. Item רֵעֶה *amicus*, רֵעִים.

6. Terminatio י communiter tollitur: ut, יְהוּדִי *Ju-*

dæus

dæus, יְהוּדִים. Quædam hujus terminationis, mutant Chirek in Kametz: ut, גְּדִי *hœdus*, גְּדָיִים pro גְּדִיִּים. Quædam analoga sunt: ut, נָקִי *Innocens*, נְקִיִּים. A כְּלִי *Vas*, dicitur כֵּלִים.

7. Quædam habent ־ֵי pro ־ִים: ut, שְׂדֵי pro שָׂדִים *Agri*: Sic גּוֹבַי *Locustæ*, הָרֵי *montes*.

Dualis numerus fit in ־ַיִם: mutatis fere vocalibus, ut in plurali: ut, יוֹם *dies*, יוֹמַיִם *duo dies*: אַף *nasus*, אַפַּיִם *nares*, שַׁד *mamma*, שָׁדַיִם.

CAP. X. *De secunda declinatione*:

SEcunda declinatio est fœmininorum, quæ singulari adjicit syllabam וֹת, servata communi mutationis lege, ut præc. cap. dictum: ut,

אַגָּן *Crater*, אַגָּנוֹת *crateres*.

חֶרֶב *Gladius*, חֲרָבוֹת.

יָתֵד *Clavus*, יְתֵדוֹת.

Cholem mutatur, ut ante; גֹּרֶן *Area*, גְּרָנוֹת

Terminationes ־ָה & ־ֶת abjiciuntur: ut, צְדָקָה *justitia*, צְדָקוֹת *justitiæ*: עֲטֶרֶת *corona*, עֲטָרוֹת *coronæ*.

Bisyllaba in ה, duplici Kametz antecedente, prius retinent: ut, צָרָה *angustia*, צָרוֹת *angustiæ*. Excipe אָמָה *Ancilla*, unde dicitur אֲמָהוֹת.

Quæ sunt formæ כִּבְשָׂה, imitantur formam צְדָקָה quæ paulo ante posita: ut, כִּבְשָׂה *agna*, כְּבָשׂוֹת *agnæ*. לִשְׁכָּה Conclave, לְשָׁכוֹת.

Monosyllaba multa flectuntur per Dagesh præcedente Chirek: ut, אֵם *mater*, אִמּוֹת *matres*: פַּת *frustum*, פִּתּוֹת *frusta*: At בַּת *filia*, plur. בָּנוֹת *filiæ*.

Dualis hic retinet formam primæ declinationis: ut, יָרֵךְ *femur*, יְרֵכַיִם *femora*.

ה in

ה in fine commutatur in ת: ut, שָׂפָה *labium*, שְׂפָתַיִם *labia*. At חוֹמֹתַיִם formam habet mixtam ex duali & plurali.

Anomaliæ communes.

1. Nomina propria, item metallorum & liquorum, sunt singularia tantum.

2 Nomina ætatum sunt pluralia tantum.

3. Pauca quædam, dualia tantum: ut, מַיִם *Aquæ*, שָׁמַיִם *cælum*, & similia.

4. Quædam masculina flectuntur more fœmininorum: ut, אָב *Pater*, אָבוֹת *patres*. Et contra; ut, אֵלָה *quercus*, אֵלִים *quercus*: עִיר *urbs*, עָרִים

5. Quædam utroque modo: ut, הֵיכָל *palatium*, הֵיכָלוֹת, הֵיכָלִים *palatia*.

CAP XI. *De Pronomine.*

PRonomina sunt secundaria quædam Nomina, & occulta quasi ipsorum cognomina, unde כִּנּוּיִים, id est, cognomina Hebræis appellantur. Sunt autem duplicia, *Separata* vel *Conjuncta*, sive Separabilia vel Inseparabilia.

Separata sunt, quæ per se dictionem separatam constituunt: suntque vel *Integra*, vel *Defectiva*.

Integra, quæ genere & numero distinguuntur: suntque tria, tres personas indicantia: ut,

Plural.		*Singul.*		
Nos נַחְנוּ vel	אֲנַחְנוּ	*Ego* c: אָנֹכִי vel	אֲנִי	1. pers.
Vos m.	אַתֶּם	*Tu* m.	אַתָּה	2. pers.
Vos f.	אַתֶּן	*Tu* f.	אַתְּ	
Ipsi m.	הֵם	*Ipse* m.	הוּא	3. pers.
Ipsæ f.	הֵן	*Ipsa* f. הוּא vel	הִיא	

In

In ן finita, item ־ֵם, sæpe accipiunt ה paragogicum ut, הֵמָּה, הֵנָּה, אַתֵּנָה.

Defectiva sunt, quæ vel genere vel numero deficiunt.

Singularia tantum, & generis distincti,, *Demonstrativum* זֶה *Hic, Is, Iste*: זוֹ, זֹאת, *Hæc, Ista.* Utriusque sive communis generis, זוּ זוֹ *Hic, hæc, Istæ, Ista.* Vide mox in Præfixis.

Pluralia tantùm, & utriusque generis, אֵל, אֵלֶּה, *Illi, Illæ, Illa.*

Utriusque generis & numeri, *Relativum* אֲשֶׁר *Qui, quæ, quod; qui, quæ, qua*: *Interrogativum* מִי *Quis, quæ,* de persona: מָה, מַה, מֶה, *Quæ, Quod, Quid,* de re.

Conjuncta sive Inseparabilia sunt, quæ aliis vocibus adhærent: suntque vel *Præfixa* vel *Suffixa*, quæ *Affixa* vulgò vocant.

Præfixa duo sunt, שֶׁ & הַ, sequente dagesh post utrumque Illud est ex אֲשֶׁר *Qui, quæ, quod,* hoc ex הוּא, & nunc relativum est, *Qui, quæ, quod*; nunc demonstrativum, *Hic, hæc, hoc*, quomodo articuli usum habet ante Nomina & Pronomina tertiæ personæ: ut, הַדָּבָר *Hæc res,* הַהוּא *Ille ipse,* הַזֶּה *Hic ipse*, quod & quandoque cum epenthesi ל dicitur, הַלָּזֶה, & per apocopam הַלָּז, sic ex זוּ fit הַלֵּזוּ.

Suffixa sive affixa sunt, quæ fini vocum adhærent & oriuntur ex integris, hoc modo.

Ex אֲנִי fit נִי *me* abl. ־ֵנִי, ־ַנִי *me* acc. ־ִי *meus, mea, meum*, raro *Me* acc. ־ַי *mei, meæ, mea.* plural. per omnes casus.

Ex אֲנַחְנוּ fit נוּ *nobis* ablat. ־ֵנוּ *noster, nos.* acc. ־ָנוּ *Nos*, accus.

Ex	אַתָּה	fit	ךָ כָה *Tuus* ; *Tui*, plur. cum reliquis casibus.
	אַתֶּם		כֶם *Vester* : *Vos*, cum rel. caſ.
	אַתְּ		ךְ.., כִי *Tuus* : plur. יִךְ *tui*, *tuæ*, *tua*.
	אַתֵּן		כֶן *Vester* : *vos*, accuſ.

Ex	הוּא	fit	וֹ, ו, הוּ, נוּ *Ejus*, *ei*, *eum*, *eo*.
	הֵם		ם.. ם הֶם מוֹ *Eorum*, *eis*, *eos*.
	הִיא		הָ ה נָּה *Ejus*, *ei*, *eam*, *ea*.
	הֵן		ן הֶן *Earum*, *eas*, *eis*.

Hinc Dativi ex ל ab initio : לִי *mihi*, לָנוּ *nobis* : לְךָ *tibi*, לָכֶם *vobis*, לוֹ *ei*, לָהֶם *illis*. Accuſativi ex אֶת ſive אוֹת : ut, אוֹתִי *me*, אוֹתָנוּ *nos*, &c. Ablativi מִמֶּנִּי מִמֶּנּוּ, *A me*, מִמְּךָ *A te*, &c.

Affixa הֶם, הֶן, הָ, נוּ.., ךָ, כֶם, כֶן, quando uſurpantur pluraliter, ſemper habent ante ſe י : ut, דְּבָרֵינוּ *Verba noſtra*.

מוֹ eſt pro ם, maxime in libris Poeticis Jobo, Pſalmis & Proverbiis.

Pro ךְ.. quandoque eſt כִי.

CAP. XII. *De Verbo*.

Sic fuit Nomen & Pronomen : ſequitur Verbum cum Participio.

Verbum eſt vox flexilis cum *tempore* & *perſona*.

Numeri hic tantum ſunt ſingularis & pluralis.

Genera eadem, quæ in Nominibus, quorum diſtinctio in perſonis patebit.

TEMPUS eſt *finitum* aut *infinitum*.

Finitum eſt aut *Præteritum* vel *Futurum* : nam *Præſens* proprium Hebræi nullum habent. Efferunt autem illud partim per utrumque Participium ; partim per

Præ-

Præteritum & Futurum, in generalibus sententiis, cùm significatur, non quod fuit, aut futurum est, sed quod continuè est, fit aut fieri debet.

Præteritum unicum pro omnibus: ut, פָּקַד *Visitabat, visitavit, visitaverat, visitavisset.*

Hinc oritur participium duplex, *Præsens*, quod *Benoni* vocant: ut, פֹּקֵד *Visitans*: *Præteritum*, quod *Pahul* dicunt: ut, פָּקוּד *Visitatus, Qui visitatur.* Hæc, ut in aliis linguis, flexionem Nominum imitantur, & Præsentis Indicativi usum etiam præbent. Fœmininum singulare indifferenter fere in הָ acutum vel ת penacutum, duplici Sægol aut Pathach antecedente, definit: ut, פֹּקְדָה vel פֹּקֶדֶת *Visitans illa.*

Futurum duplex est: *Primum* & *Secundum.*

Primum, quod ab imperando, tanquam communiori ejus usu. צִוּוּי *Tzissui*, *Imperativum* vocant: ut פְּקוֹד *Visita, visitato*, *Secundum* in specie *Futurum* appellatur: ut, אֶפְקוֹד *Visitabo.*

Infinitum tempus, vulgò dicitur *Infinitivus modus*, Hebræis *Makor* quasi *Fons*, quòd inde significatio in reliqua distincta tempora ceu rivulos certos derivetur: ut, פָּקוֹד פְּקוֹד vel פְּקַד *Visitare.* Exprimuntur etiam eo gerundia, maximè præfixis literis בכלם quas *Bachlam* vocant.

PERSONA est specialis terminatio Verbi: estque triplex; *Prima, Secunda, Tertia*, quæ certo genere ferè distinguuntur.

Præteriti, tertia pluralis, & prima quælibet, sunt generis communis.

Tertia masculina in Præterito præcedit, quia ejus forma est simplicissima, purum thema continens: ut, פָּקַד *Visitavit ille.* Hinc tertia fœminina in הָ: ut,

 פָּקְדָה

פָּקְדָה *visitavit illa*, ubi ה repræsentat Pronomen הִיא *illa*, & tertia pluralis in ו, ut, פָּקְדוּ *visitarunt*.

Secunda masc. sing. in תָּ quasi ex אַתָּה *Tu*: ut, פָּקַדְתָּ *Visitasti tu vir*: fœmin. in תְּ ex אַתְּ: ut, פָּקַדְתְּ *Visitasti tu fœmina*. Secunda pluralis masc. in תֶם ex אַתֶּם *Vos*: ut, פְּקַדְתֶּם *Visitastis vos viri*: fœmin. in תֶּן ex אַתֶּן *Vos fœminæ*: ut, פְּקַדְתֶּן *Visitastis vos fœminæ*.

Prima singul. in תִּי ex אֲנִי *Ego*, litera ת per epenthesin adscita, aut usurpata loco נ, ne fieret confusio hujus syllabæ formativæ cum Pronomine inseparabili נִי: ut, פָּקַדְתִּי *Visitavi*: Pluralis in נוּ ex אֲנַחְנוּ *Nos*: ut, פָּקַדְנוּ *Visitavimus nos*.

Imperativus sola secunda constat, genere & numero distincta: ut, פְּקוֹד vel פְּקַד *Visita tu vir*. Inde pluralis masculina in Shurek, פִּקְדוּ *Visitate vos viri*. Fœminina singularis in י quasi ex forma Pronominis אַתִּי: ut, פִּקְדִי *Visita tu fœmina*. Pluralis fœmin. in נָה quasi ex אַתֵּנָה *Vos fœm.* ut, פְּקוֹדְנָה *Visitate vos fœm.*

Futurum formatur à vocibus Imperativi, quibus præponit literas quatuor אתין (vulgò אֵיתָן *Ethan* eas vocant, memoriæ causa) generum ac personarum formativas.

Prima singul. אֶפְקוֹד *Visitabo*, ex א quod ex אֲנִי *Ego*: Pluralis, נִפְקוֹד *Visitabimus*, ex נ quod ex אֲנַחְנוּ *Nos*.

Secunda sing. masc. תִּפְקוֹד *Visitabis*, ex ת quod ex אַתָּה *Tu*: sic plural. תִּפְקְדוּ *Visitabitis* Secunda sing. fœm. תִּפְקְדִי *Visitabis tu fœm.* ex ת quod ex אַתְּ: aut ת est utriusque secundæ index, & genus per י indicatur, ut in Imperativo. Secunda plur. fœm. תִּפְקוֹדְנָה *Visitabitis vos.* ut in Imp.

Tertia sing. masc. יִפְקוֹד *Visitabit*, ex י vicario τῷ ו

ex

ex הוּא *Ille*: plur. יִפְקְדוּ *visitabant illi*: tertia fœm. singul. תִּפְקוֹד *visitabit illa*, ex ת vicario τῦ ה ex הִיא *illa*. Forma cum secunda singulari masc. eadem, sed formatio diversa, ac appositum Nomen masc. vel fœm. semper personas distinguit. Tertia fœm. plur. תִּפְקוֹדְנָה *visitabunt illæ*. Sic secunda & tertia pluralis fœmininæ eadem voce exprimuntur, ob diversum formationis principium: nam syllaba formativa נָה hic potest esse ex הֵנָּה *istæ*, vel ex אַתֵּנָה *vos*.

ו Vau cum Scheva præterito præfixum illud sæpe in Futurum; & cum Pathach sequente Dagesh, Futurum in Præteritum convertit.

Præteriti & Futuri voces in ו & י finitæ crebrò accipiunt ן paragogicum: ut, יָדְעוּן *cognoverunt*, &c. Secunda sing. masc. Præteriti & Imperativi, ac prima persona Futuri utriusque numeri, item Infinitivus, amant ה paragogicum præcedente Kametz: ut, פָּקַדְתָּה *visitasti*, &c.

∴ Hæc generalis Personarum & Temporum formatio, ad singulas Verborum species & conjugationes deinceps applicanda.

CAP. XIII.

De Conjugationibus Verborum, & earum prima Kal & Niphal.

FLexio Verbi secundum tempora & personas dicitur *Conjugatio*: estque quadruplex, quarum tres priores duplicem habent formam, Activam & Passivam. Quarta, simplex & uniformis est. Intransitiva autem Verba formam passivam non admittunt.

Prima conjugatio in forma activa dicitur vulgo קַל *Kal*, in forma passiva נִפְעַל *Niphal*.

Præter. Niphal.

Sing.

	fœm.	*masc.*
3	נִפְקְדָה	נִפְקַד
2	נִפְקַדְתְּ	נִפְקַדְתָּ
1	com.	נִפְקַדְתִּי

Plural.

3	*com.*	נִפְקְדוּ
2.	נִפְקַדְתֶּן	נִפְקַדְתֶּם
1.	*com.*	נִפְקַדְנוּ

Partic præsens.

	plur.	*sing.*
m.	נִפְקָדִים	נִפְקָד
f.	נִפְקָדוֹת	נִפְקָדָה *vel* נִפְקֶדֶת

Infinitivus.

הִפָּקֵד

Imperativus.

	plur.	*sing.*
m.	הִפָּקְדוּ	הִפָּקֵד
f.	הִפָּקַדְנָה	הִפָּקְדִי

Præter. Kal.

Sing.

	fœm.	*masc.*
3	פָּקְדָה	פָּקַד
2	פָּקַדְתְּ	פָּקַדְתָּ
1.	com.	פָּקַדְתִּי

Plural.

3.	*com.*	פָּקְדוּ
2.	פְּקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּם
1.	*com.*	פָּקַדְנוּ

Partic. præs. Benoni.

	plur.	*sing.*
m.	פֹּקְדִים	פֹּקֵד
f.	פֹּקְדוֹת	פּוֹקְדָה *vel* פּוֹקֶדֶת

Partic. præter. Pahul.

	plur.	*sing.*
m.	פְּקוּדִים	פָּקוּד
f.	פְּקוּדוֹת	פְּקוּדָה

Infinitivus.

פְּקוֹד פְּקֹד *vel* פָּקוֹד

Imperativus.

	plur	*sing.*
m.	פִּקְדוּ	פְּקוֹד *vel* פְּקֹד
f.	פְּקוֹדְנָה	פִּקְדִי

Futu-

Futurum. fœm.	Sing. masc.	
com.	אֶפְקֹד	1.
תִּפְקְדִי	תִּפְקֹד	2.
תִּפְקֹד	יִפְקֹד	3.
Plural.		
	נִפְקֹד	1.
תִּפְקֹדְנָה }	תִּפְקְדוּ	2.
	יִפְקְדוּ	3.

Futurum. fœm.	Sing. masc.	
com.	אֶפְקֹד *vel* אֶפְקוֹד	1.
תִּפְקְדִי	תִּפְקוֹד	2.
תִּפְקוֹד	יִפְקוֹד	3.
Plural.		
com.	נִפְקוֹד	1.
תִּפְקוֹדְנָה }	תִּפְקְדוּ	2.
	יִפְקְדוּ	3.

Notæ ad Kal.

Præteritum. פָּקַד *Desinunt etiam in Tzere & in Cholem. Illa imitantur formam communem* פָּקַד: *ut,* חָפֵץ חָפְצָה voluit, חָפַצְתָּ voluisti. *Cholem manet, præterquam in tertiis personis: ut,* יָכוֹל יָכְלָה, Potuit, יָכֹלְתָּ יָכוֹלְתָּ potuisti. פָּקַדְתָּ) *Cum* ה *paragogico,* בָּגַדְתָּה Prævaricatus es, *Mal.* 2. 14. *Quæ in* ת *desinunt, illud ante aliud* ת *semper abjiciunt, substituto dagesh: ut,* כָּרַת succidit, כָּרַתָּ succidisti. *Sic & Verbum* נָתַן *ante* ת*, ultimum* נ *abjicit: ut,* נָתַתָּ dedisti, נְתַתֶּם dedistis: פָּקַדְתָּ) *Sub tertia gutturali* ח *vel* ע*, pro priori Scheva est Pathach: ut,* לָקַחַתְּ Accepisti, 1. *Reg.* 14. 3. פָּקַדְנוּ) *Tertia radicalis* נ *ante aliud* נ *abjicitur, & per Dagesh compensatur: ut,* נָתַנּוּ dedimus, *pro* נָתַנְנוּ.

Participium. פֹּקֵד) *Sæpiuscule reperitur cum* י *paragogico: ut,* אֹסְרִי Ligans, *Gen.* 49. 11. פּוֹקְדָה) *Fœmininum in* ת *usitatius est: ut,* נֹפֶלֶת Cadens, *Gen.* 15. 12. בֹּרַחַת Fugiens, *Gen.* 16. 8. *Est & alia forma Participii usitata.* אָבֵל אֲבֵלִים Lugens, &c.

Infinitum. פְּקוֹד) *Cum* ה *paragogico, Cholem muta-*

tur in Kametz-chatuph , & transfertur ad primam radicalem; & hujus Scheva ad secundam ; ut, לְמָשְׁחָה Ad ungendum, *Exod.* 29. 29. *Ex Terminatione Pathach id mutatur in Scheva, unde præcedens Scheva transit in Chirek:* לְרִבְעָה. Ad ineundum, *Lev.* 20. 16.

Imperat. פְּקוֹד) *Cum* ה *paragogico, ut in Infinitivo :* שָׁמְרָה Custodi, *Psal.* 25. 20. שִׁכְבָה Concumbe, *Gen.* 39. 12 פִּקְדִי. פִּקְדוּ) *Cholem ex singulari masc. corripitur in Scheva, quod literæ* ק *subjicitur , inde prius Scheva transit in Chirek.*

Futurum אֶשְׁמוֹר) *Literæ formativæ proprie cum Scheva notantur, id autem propter sequens Scheva, convertitur in Chirek, & sub gutturali* א *in Sægol, juxta communem doctrinam cap.* 4. *propositam. Cum paragogico Cholem & Pathach mutantur in Scheva :* ut, אֶשְׁמְרָה Custodiam. *Psal.* 39. 2. *Sic in prima plurali. Syncopa est in* תִּשְׁכֹּנָה Habitabunt, *Ezech.* 17. 23. *ut in Præterito plurali.*

Ex incipientibus ab א, *quædam habent illud quiescens in Cholem, expresse vel occulte, ac sæpe præterea in Tzere desinunt : ut,* אֹכַל תֹּאכַל Comedam, comedes : תֹּסֵף recipies, *Psal.* 104. 29. *Hoc Tzere corripitur in Sægol, si accentus ad penultimam sit retractus , ut supra cap.* 5. *dictum : ut,* וַיֹּאמֶר & dixit, *Gen.* 1. 6. *Hæc verba vulgò* Quiescentia Pe Aleph, *id est, prima radicali* א *appellantur. Sed specialem, non generalem habent anomaliam.*

Ad Niphal.

Infinitivus הִפָּקֵד) *Propria hic & in Imperativo est formativa litera* ה, *cujus causa characteristica conjugationis abjicitur , ne duæ formativæ concurrant. Idem fit in*

Fu-

Futuro. Et omnino Characteristica Temporis excludit characteristicam conjugationis. Pauca quædam Characteristicum Nun servant, ac desinunt in Cholem ex forma Kal: ut, נִכְסֹף Desiderando, *Gen.* 31. 20.

Imper. הִפָּקֵד) *Prima gutturali, sub* ה *est Tzere ad compensationem ejecti Dagesh: ut,* הֵאָסֵף Aggregari, *Deut.* 32. 50. *Sic in futuro.*

Futurum תִּפָּקַדְנָה) *Pro Tzere sæpius est Pathach: ut,* תֵּאָכַלְנָה Comedentur, *Jer.* 24 2.

CHAP. XIV.

De Conjugatione secunda Pihel, & ejus passiva Pyhal.

Conjugatio secunda est, cujus Character est Dagesh forte in secunda radicali, & in activa forma dicitur *Pihel*, in passiva *Pyhal*, quam vocalis Kibbutz potissimùm ab activa discernit. Dagesh tamen ex litera Schevata non rarò excidit: aliàs per vocalem longam fere compensatur, quandoque non.

Præter. Pyhal. *Sing.*			Præter. Pihel. *Sing.*		
fœm.	*m sc.*		*fœm.*	*masc.*	
פֻּקְּדָה	פֻּקַּד	3.	פִּקְּדָה	פִּקֵּד	3.
פֻּקַּדְתְּ	פֻּקַּדְתָּ	2.	פִּקַּדְתְּ	פִּקַּדְתָּ	2.
com.	פֻּקַּדְתִּי	1.	*com.*	פִּקַּדְתִּי	1.
Plur.			*Plur.*		
com:	פֻּקְּדוּ	3.	*com.*	פִּקְּדוּ	3.
פֻּקַּדְתֶּן	פֻּקַּדְתֶּם	2.	פִּקַּדְתֶּן	פִּקַּדְתֶּם	2.
com.	פֻּקַּדְנוּ	1.	*com.*	פִּקַּדְנוּ	1.

Partic.

Partic. præsens Ben.

plur.	sing.	
פְּקֻדִים	פֻּקָּד	m.
פְּקֻדוֹת	פְּקֻדָה	f.

Partic. præt. Pahul.

מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּד	m.
מְפֻקָּדוֹת {	vel מְפֻקָּדָה / מְפֻקֶּדֶת	f.

Infinit.

פֻּקּוֹד

Imperat. caret.

Futurum.

Sing.

fæm.	*masc.*	
com.	אֲפֻקַּד	1.
תְּפֻקְּדִי	תְּפֻקַּד	2.
תְּפֻקַּד	יְפֻקַּד	3.

Plur.

com.	נְפֻקַּד	1.
תְּפֻקַּדְנָה {	תְּפֻקְּדוּ	2.
	יְפֻקְּדוּ	3

Partic. præsens Ben.

plur.	sing.	
מְפַקְּדִים	מְפַקֵּד	m.
מְפַקְּדוֹת {	vel מְפַקְּדָה / מְפַקֶּדֶת	f.

Infinit.

פַּקֵּד

Imperat.

plur.	sing.	
פַּקְּדוּ	פַּקֵּד	m.
פַּקֵּדְנָה	פַּקְּדִי	f.

Futurum.

Sing.

fæm.	*masc.*	
com.	אֲפַקֵּד	1.
תְּפַקְּדִי	תְּפַקֵּד	2.
תְּפַקֵּד	יְפַקֵּד	3.

Plur.

com.	נְפַקֵּד	1.
תְּפַקֵּדְנָה {	תְּפַקְּדוּ	2.
	יְפַקְּדוּ	3.

Notæ ad Pihel.

Præter. פִּקֵּד) *Et in Pathach* אִבַּד perdidit, 2. *Reg.* 21. 3. *Dagesh excidens per Tzere fere compensatur : ut,* בֵּרֵךְ Benedixit. *Ad hanc conjugationem etiam pertinent Verba quædam quatuor literarum : ut,* קִלְקַל tersit, *Ezech.* 21. 21. קִלְקַלְתָּ. *Quædam item pauca , quæ loco Dagesh habent Cholem : ut,* שֹׁרֵשׁ, לוֹשֵׁן, שׁוֹפֵט, זוֹרֵם. *Tria sæpius in Segol desinunt,* דִּבֶּר, כִּבֶּס, כִּפֶּר.

Partic. מְפַקֵּד) *excidente Dagesh , loco Pathach est Kametz : ut,* מְבָרֵךְ benedicens, *Proverb.* 27. 14. *Ex verbi e*

bis quadratis ; מְכַרְכֵּר *Saltans*, 2. Sam. 6: 14. מְכַלְכֵּל *Sustinens*, Malach. 3: 2.

Infinit. פַּקֵּר) *ablato accentu corripitur Tzere in Sægol* : *ut*, וְדַבֶּר־אָוֶן & loqui vanitatem, *Jesa.* 58. 9. *Cum* ה *paragogico, mutatur Tzere in Scheva* : *ut*, זַמְּרָה psallere, *Psal.* 147. 1. *Ejecto Dagesh*, הָרֵס destruendo, *Exod.* 24. 23. *Sic in Imperativo & Futuro.*

Ad Pyhal.

Præter. פֻּקַּר) *ejecto* Dagesh, *propter gutturalem vel Resh, loco Kybbutz est Cholem* : ut, הֹרַג occisus fuit, *Jesa.* 27. 7. *Verbum quatuor literarum*, אֻמְלַל elanguit, *Hos.* 4. 3.

Partic. præsens.) *Rarissime usurpatur.*

Partic. præter.) *ejecto* Dagesh, מְבֹרָךְ Benedictum, *Psal.* 113. 2. *Sic in Futuro.*

CAP. XV.

De Conjugatione Hiphil & ejus Passiva Hophal.

TErtia Conjugatio est, cujus Character est litera ה themati in utraque forma præfixa, in activa forma cum Chirek, & dicitur *Hiphil* : ut, הִפְקִיד *Visitare fecit*, id est, *Præfecit*, *Præposuit ad visitandum alios* : in passiva forma cum Kametzchatuph, & dicitur *Hophal* : ut, הָפְקַד *visitatus fuit.* Significatio in forma activa est vel intensior, ex activis superiorum conjugationum nata, vel simplex, à Verbis neutris deducta. Chirek longum hic sæpe defective scribitur י abjecto.

Præ-

Præter. Hophal.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
הָפְקְדָה		הָפְקַד 3.
הָפְקַדְתְּ		הָפְקַדְתָּ 2.
		הָפְקַדְתִּי 1.
	Plur.	
		הָפְקְדוּ 3.
הָפְקַדְתֶּן		הָפְקַדְתֶּם 2.
		הָפְקַדְנוּ 1.

Part. Præt. sive Pahul.

Plur.	*Sing.*	
מָפְקָדִים	מָפְקָד	*m.*
מָפְקָדוֹת	מָפְקָדָה *vel* מָפְקֶדֶת	*f.*

Infinit.

הָפְקֵד

Imper. caret.

Futurum.

Sing.

com.	
	אָפְקַד
תָּפְקְדִי	תָּפְקַד
תָּפְקַד	יָפְקַד

Plur.

	נָפְקַד
תָּפְקַדְנָה	תָּפְקְדוּ
	יָפְקְדוּ

Præter. Hiphil.

fœm	*Sing.*	*sing.*
הִפְקִידָה		הִפְקִיד 3.
הִפְקַדְתְּ		הִפְקַדְתָּ 2.
		הִפְקַדְתִּי 1.
	Plur.	
		הִפְקִידוּ 3.
הִפְקַדְתֶּן		הִפְקַדְתֶּם 2.
		הִפְקַדְנוּ 1.

Partic. præsens.

plur.	*sing.*	
מַפְקִידִים	מַפְקִיד	*m.*
מַפְקִידוֹת	מַפְקִידָה *vel* מַפְקֶדֶת	*f.*

Infinit.

הַפְקִיד vel הַפְקֵד

Imperat.

Plur.	*Sing.*	
הַפְקִידוּ	הַפְקֵד	*m.*
הַפְקֵדְנָה	הַפְקִידִי	*f:*

Futurum.

Sing.

com.		
	אַפְקִיד	1:
תַּפְקִידִי	תַּפְקִיד	2.
תַּפְקִיד	יַפְקִיד	3.

Plur.

	נַפְקִיד	1:
תַּפְקֵדְנָה	תַּפְקִידוּ	2.
	יַפְקִידוּ	3.

Nota

Notae ad Hiphil.

Praeter. הִפְקִיד) *Prima gutturali,* ה *est cum Segol: ut,* הֶאֱמִין Credidit, הֶעְלִים Abscondit. הִפְקַדְתָּ) *Tertia radicalis* ת *syncopen patitur; ut,* הִשְׁבַּתָּ Cessare fecisti, *pro* הִשְׁבַּתְתָּ. *Vide supra ad praet. Kal.*

Partic. מַפְקִיד) ה *characteristicum conjugationis elidi tur per characteristicam temporis, ut supra ad Infinitivum Niphal; ut,* מַפְקִיד *pro* מְהַפְקִיד. *Item in Futuro.*

Infin. הַפְקִיד) ה *cum Pathach ad differentiam praeteriti. Terminatio Chirek rarior; frequens in Tzere. At cum servilibus* בכלם, *semper est in Chirek.*

Imper. הַפְקֵד) *Cum* ה *paragogico semper est Chirek in penultima: ut,* הַפְקִידָה.

Futurum אַפְקִיד) *Et in Tzere, ut in Inf. & Imp. Ex incipientibus ab* א, *pauca quaedam illud amittunt: ut,* אָזִין *pro* אַאֲזִין Auscultabo, אֹסִף Colligam, *pro* אַאֲסִף: *sic* יַהֵל Tentorium figet, *Jes.* 13. 20. *pro* יַאֲהִיל.

Ad Hophal.

Praeter. הָפְקַד) *Forma passiva per Kametz-chatuph potissimum ab activa discernitur. Euphoniae tamen causa saepe pro eo est Kibbutz: ut,* הֻשְׁלַךְ Projectus fuit. *Prima gutturalis habet Chateph-kametz loco Scheva: ut,* הָחֳרָבָה Vastata est, *Ezech.* 26. 2. *& sic in aliis temporibus.*

CAP. XVI. *De Conjugatione Hithpahel.*

Conjugatio quarta est, cujus character est syllaba הִת themati praefixa. Thema autem ipsum effertur cum Pathach & Tzere, & habet Dagesh in media radicali, quasi ex Infinito Pihel deductum: ut, הִתְפַּקֵּד *Seipsum praefecit ad visitandum vel recensendum, Recensitus fuit.* Dagesh hic se habet ut in pihel, Significatio cõmuniter est reciproca: quandoq; frequentitiva: ut, הִתְהַלֵּךְ *Itavit.*

Quae-

quædam in Kal inusitata, hic simplicem τοῦ Kal significationem obtinent: ut, הִתְחַנֵּן *Supplicavit.*

Syllabæ characteristicæ accidit *Syncopa* vel *Metathesis.*

Syncopa, cùm vel litera ה, vel litera ת excidit. ה in Participio & Futuro, propter accedentes formativas istorum Temporum: ut, מִתְפַּקֵּד pro מִהִתְפַּקֵּד. Litera ת, quando ea euphoniæ causa in primam radicalem contrahitur per Dagesh: ut, הִטַּהֲרוּ pro הִתְטַהֲרוּ.

Metathesis fit literæ ת, quando prima radicalis est זסצש: tum enim illis postponitur, ac præterea post ז mutatur in ד, & post צ in ט: ut, הִשְׁתַּבַּח *Laudavit se,* הִצְטַדֵּק *Justificavit se,* הִזְדַּמֵּן *Præparavit se.*

Præteritum.

	fœm.	*masc.*
3.	הִתְפַּקְּדָה	הִתְפַּקֵּד
2.	הִתְפַּקַּדְתְּ	הִתְפַּקַּדְתָּ
1.		הִתְפַּקַּדְתִּי

Plural.

3.		הִתְפַּקְּדוּ
2.	הִתְפַּקַּדְתֶּן	הִתְפַּקַּדְתֶּם
1.		הִתְפַּקַּדְנוּ

Participium.

	plur.	*sing.*
m.	מִתְפַּקְּדִים	מִתְפַּקֵּד
m.	מִתְפַּקְּדוֹת (*vel*)	מִתְפַּקְּדָה
f.		מִתְפַּקֶּדֶת

Infinit.

הִתְפַּקֵּד

Imperat.

Imperat.

	plur.	*sing.*
m.	הִתְפַּקְּדוּ	הִתְפַּקֵּד
f.	הִתְפַּקֵּדְנָה	הִתְפַּקְּדִי

Futurum.

	fæm.	*masc.*
1.		אֶתְפַּקֵּד
2.	תִּתְפַּקְּדִי	תִּתְפַּקֵּד
3.	תִּתְפַּקֵּד	יִתְפַּקֵּד

Plural.

	fæm.	*masc.*
1.		נִתְפַּקֵּד
2.	תִּתְפַּקֵּדְנָה	תִּתְפַּקְּדוּ
3.	תִּתְפַּקֵּדְנָה	יִתְפַּקְּדוּ

Notæ.

Præterit. הִתְפַּקֵּד) *Ejecto Dagesh, Pathach mutatur in Kametz*; הִתְבָּרֵךְ Benedicat sibi Deut. 29.19. *Sæpe & in Pathach desinunt*: ut, הִתְחַזַּק Roboravit se, 2. Paralip. 13. 7. *Formam ex Niphal & Hithpahel mixtam habet* וְנִכַּפֵּר Expiabitur, *Deut.* 21. 8. הִתְפַּקְּדוּ) *Hinc sunt ex Verbis quatuor literarum*, הִתְמַהְמָהוּ Cunctantur, הִתְגַּלְגְּלוּ Devolvunt se.

Particip. מִתְפַּקֵּד) *Cum literæ* ת *syncopa*, מִטַּהֵר Mundans se, Levit. 14 7. *pro* מִתְטַהֵר. *Ex Verbis quatuor literarum*, מִתְמַהְמֵהַּ, Cunctans, 2. Sam. 15. 28.

Infinit. הִתְפַּקֵּד) *Dagesh excidente*, לְהִתְפָּאֵר Ad gloriandum, Jesa 60. 21.

Imperat. הִתְפַּקֵּד) *Et in Pathach, ut in Præterito*, הִתְחַזַּק Robora te, 1. Reg. 20. 22.

Futurum אֶתְפַּקֵּד) *Et in Pathach aliquando, ut in Imperat. Cum* ה *paragogico*, אֶתְהַלְּכָה Ambulabo, Psal. 119. 45. *ut in Infinito Pihel. Cum metathesi literæ*

Thau,

Thau, אֶשְׁתַּמֵּר Cavebo mihi, *Psal.* 18. 24.

CAP. XVII.

De Defectivis prima radicali נ, *& prima ipsorum Conjugatione* Kal *&* Niphal.

EXplicata est Conjugationum analogia: anomalia sequitur, cujus genera duo sunt: unum literæ deficientis, unde *Verba Defectiva*; alterum literæ quiescentis; unde *Quiescentia* appellantur.

Defectiva sunt, quæ literam deficientem per Dagesh forte, quando id forma vocis patitur, compensant: suntque duorum generum. *Primum*, Verborum à litera נ incipientium, quæ literam נ deficientem, cum vox ab initio crescit, per Dagesh forte compensant. Hinc *Defectiva Pe Nun*, vulgò appellantur, & paradigma habent נָגַשׁ *Accessit*. Unicum verbum לָקַח *accepit*, horum anomaliam imitatur. Vulgò etiam ponitur genus Verborum *Defectivorum Pe Jod*, quæ vide infra cap. 23. Porro præteritum & utrumque Partic. in *Kal*, item Infin. Imp. & Futurum *Niphal* regulariter flectuntur.

Præter.	Niphal	
fœm,	*masc.*	
נִגְּשָׁה	נִגַּשׁ	3.
נִגַּשְׁתְּ	נִגַּשְׁתָּ	2.
com.	נִגַּשְׁתִּי	1.
Plur.		
com.	נִגְּשׁוּ	3.
נִגַּשְׁתֶּן	נִגַּשְׁתֶּם	2.
com.	נִגַּשְׁנוּ	1.

Præter.	Kal.	
fœm.	*masc.*	
נָגְשָׁה	נָגַשׁ	3.
נָגַשְׁתְּ	נָגַשְׁתָּ	2.
com.	נָגַשְׁתִּי	1.
Plur.		
com.	נָגְשׁוּ	3.
נְגַשְׁתֶּן	נְגַשְׁתֶּם	2.
com.	נָגַשְׁנוּ	1.

Partic.

Partic. præſ. Benoni.

Plur.	*Sing.*	
נִגָּשִׁים	נִגָּשׁ	*m.*
נִגָּשׁוֹת	*vel* נִגָּשָׁה / נִגֶּשֶׁת	*f.*

Infinit.

הִנָּגֵשׁ

Imperat.

Plur.	*Sing.*	
הִנָּגְשׁוּ	הִנָּגֵשׁ	*m.*
הִנָּגַשְׁנָה	הִנָּגְשִׁי	*f.*

Futurum,

com.	*Sing.*	
	אֶנָּגֵשׁ	1
תִּנָּגְשִׁי	תִּנָּגֵשׁ	2
תִּנָּגֵשׁ	יִנָּגֵשׁ	3
	Plur.	
	נִנָּגֵשׁ	1
תִּנָּגַשְׁנָה	תִּנָּגְשׁוּ	2
	יִנָּגְשׁוּ	3

Partic. præ

Plur.	*Sing.*	
נוֹגְשִׁים	נוֹגֵשׁ	*m.*
נוֹגְשׁוֹת	*vel* נוֹגְשָׁה / נוֹגֶשֶׁת	*f.*

Partic. præter. Pahul.

Plur.	*Sing*	
נְגוּשִׁים	נָגוּשׁ	*m.*
נְגוּשׁוֹת	נְגוּשָׁה	*f.*

Infinit.

גֶּשֶׁת

Imperat.

Plur.	*Sing.*	
גְּשׁוּ	גַּשׁ	*m.*
גַּשְׁנָה	גְּשִׁי	*f.*

Futurum.

fœm.	*Sing:*	*maſc.*
	אֶגַּשׁ	1
תִּגְּשִׁי	תִּגַּשׁ	2
תִּגַּשׁ	יִגַּשׁ	3
Plur.	נִגַּשׁ	1
תִּגַּשְׁנָה	תִּגְּשׁוּ	2
	יִגְּשׁוּ	3

Notæ ad Kal.

Infinit. גֶּשֶׁת) *Prima radic. hic & in Imper. abjicitur, ſine compenſatione per Dageſh forte, cum vox ab initio non creſcat, ut Dageſh audiri poſſit.* ת *in fine quaſi formativum eſt, ut & in aliis Verbis, ſicut in ſequentibus videbitur. Propter gutturalem eſt duplex Pathach: ut,* לְפַחַת Ad ſufflandum, E*zech. 22. 20. à* נָפַח. *Sic à* לָקַח *dicitur* קַחַת acci-

pere

Accipere. *At à* נָתַן *contracte & speciali anomalia dicitur* תֵּת Dare, pro תְּנֵת : *quandoque tamen etiam regulariter,* נְתֹן, נָתוֹן : *ut & alias. Pleraq; tamen Verba hic analoga sunt.*

Imperat. גַּשׁ) *Cum* ה *paragogico,* גְּשָׁה Accede, *Gen.* 27. 21. *A* לָקַח *est* קַח, *& perfecte* לְקַח Accipe: *à* נָתַן *est* תֵּן *&* תְּנָה Da, *Gen.* 30. 26. *cum* ה *paragogico.*

Futurum אֶגַּשׁ) *Terminatio Cholem hic etiam usitata est : ut,* יִבּוֹל Marcescet, *Psal.* 1. 3 *Cum* ה *paragogico* אֶצְּרָה Custodiam, *Psal.* 119. 115. *A* לָקַח *est,* אֶקַּח Accipiam. *A* נָתַן *dicitur* אֶתֵּן Dabo.

Ad Niphal.

Præterit. נִגַּשׁ) *Dagesh ex gutturali fere sine compensatione excidit : ut,* נִחַם Consolationem cepit, 2 *Sam.* 13. 39. *A* לָקַח *hic regulariter dicitur* נִלְקַח Capta est, 1 *Sam.* 4. 22. *Prima radicalis etiam quandoque manet.*

Particip. נִגָּשָׁה) *In* ת, נִתֶּכֶת Effusa est, *Jer.* 7. 20. נִדַּחַת Depulsa, *Ezech.* 34. 4.

Infinit. הִנָּגֵשׁ) *Unum ab analogia excipitur,* נִגּוֹף Cædendo, *Jud.* 20. 39. *cui simile, quod supra cap.* 13. *ad Infinit. Niphal notatum est.*

Porro formæ Pihel, Pyhal, *&* Hithpahel, *analogæ sunt, unde specialem doctrinam hic non requirunt. Nam in* Pihel *est* נִגֵּשׁ, *in* Pyhal נֻגַּשׁ, *in* Hithpahel הִתְנַגֵּשׁ , *quæ juxta paradigma* פָּקַד *regulariter flectuntur.*

CAP. XVIII.

De Conjugatione Hiphil *& ejus forma passiva* Hophal.

ANomalia utriusque formæ est in prima radicali deficiente, & per Dagesh compensata.

Præ-

Præter. Hophal.

fæm.	*Sing.*	*masc.*
הֻנְּשָׁה	הֻנַּשׁ	3
הֻנַּשְׁתְּ	הֻנַּשְׁתָּ	2
com:	הֻנַּשְׁתִּי	1

Plur.

com.	הֻנְּשׁוּ	3
הֻנַּשְׁתֶּן	הֻנַּשְׁתֶּם	2
com.	הֻנַּשְׁנוּ	1

Partic. præter.

plur	*sing.*	
מֻנָּשִׁים	מֻנָּשׁ	*m.*
מֻנָּשׁוֹת	מֻנָּשָׁה	*f.*

Infinit.

הֻנַּשׁ

Imperat. caret.

Futurum.

fæm.	*Sing.*	*masc.*
com.	אֻנַּשׁ	1
תֻּנְּשִׁי	תֻּנַּשׁ	2
תֻּנַּשׁ	יֻנַּשׁ	3

Plural.

com.	נֻנַּשׁ	1
תֻּנַּשְׁנָה {	תֻּנְּשׁוּ	2
	יֻנְּשׁוּ	3

Præter. Hiphil.

fæm.	*Sing.*	*masc.*
הִגִּישָׁה	הִגִּישׁ	3
הִגַּשְׁתְּ	הִגַּשְׁתָּ	2
com.	הִגַּשְׁתִּי	1

Plur.

com.	הִגִּישׁוּ	3
הִגַּשְׁתֶּן	הִגַּשְׁתֶּם	2
com.	הִגַּשְׁנוּ	1

Partic. præsens.

Plur.	*Sing.*	
מַגִּישִׁים	מַגִּישׁ	*m.*
מַגִּישׁוֹת {	מַגִּישָׁה *v.* מַגֶּשֶׁת	*f.*

Infinitivus.

הַגִּישׁ *vel* הַגֵּשׁ

Imperativus.

Plur.	*Sing*	
הַגִּישׁוּ	הַגֵּשׁ	*m.*
הַגֵּשְׁנָה	הַגִּישִׁי	*f.*

Futurum.

fæm.	*Sing.*	*masc.*
com.	אַגִּישׁ	1
תַּגִּישִׁי	תַּגִּישׁ	2
תַּגִּישׁ	יַגִּישׁ	3

Plural.

com.	נַגִּישׁ	1
תַּגֵּשְׁנָה {	תַּגִּישׁוּ	2
	יַגִּישׁוּ	3

Notæ ad Hiphil.

Particip. מַגִּישָׁה) *Inj*[illegible], מַגֶּשֶׁת Assequuta, *Lev.* 14. 21

Imperat. הַגֵּשׁ) *Accedente* ה *paragogico, pro Tzere semper est Chirek: ut,* הַגִּישָׁה admove, *Gen* 27. 25.

Futurum אַגִּישׁ) *Et in Tzere: ut,* תַּפֵּל cadere finito, *Esth.* 6. 10. *Si tertia sit gutturalis* ח *vel* ע, *tum crasis fit: ut,* יַסַּע proficisci facit, *Psal.* 78. 26. *pro* יַסִּיעַ.

Ad Hophal.

Pro Kametz-chatuph hic fere semper usurpatur Kibbutz.

Participium præsens inusitatum est.

CAP. XIX.

De Defectivis secunda radicali, & prima ipsorum conjugatione Kal *&* Niphal.

ALterum genus Defectivorum, est Verborum secundam radicalem geminantium, quæ per defectum secundæ radicalis in monosyllaba contracta, deficientem per Dagesh forte, cum vox à fine crescit, compensant. Hæc à forma integra vocantur vulgò *Geminantia* sive *Duplicantia Ajin*, id est, secundam radicalem: at à forma defecta, quæ hic consideratur, *Defectiva* dici debent. Paradigma habent סָבַב *Circuivit*, quod contracte sive defecte dicitur סַב.

Præter. Niphal.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
נָסַבָּה		נָסַב 3
נְסַבּוֹת		נְסַבּוֹתָ 2
com.		נְסַבּוֹתִי 1
	Plur.	
com.		נָסַבּוּ 3
נְסַבּוֹתֶן		נְסַבּוֹתֶם 2
com.		נְסַבּוֹנוּ 1

Præter. Kal.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
סַבָּה		סַב 3
סַבּוֹת		סַבּוֹתָ 2
com.		סַבּוֹתִי 1
	Plur.	
		סַבּוּ 3
סַבּוֹתֶן		סַבּוֹתֶם 2
com.		סַבּוֹנוּ 1

Partic.

Partic. præs.

Plur.	*Sing.*	
נְסַבִּים	נָסָב	*m.*
נְסַבּוֹת	נְסַבָּה	*f.*

Infinit.

הִסַּב

Imperat.

Plur.	*Sing.*	
הִסַּבּוּ	הִסַּב	*m.*
הִסַּבֶּינָה	הִסַּבִּי	*f.*

Futurum.

fœm.	*Sing.*	*masc.*	
com.		אֶסַּב	1
תִּסַּבִּי		תִּסַּב	2
תִּסַּב		יִסַּב	3
	Plur.		
		נִסַּב	1
תִּסַּבֶּינָה }		תִּסַּבּוּ	2
		יִסַּבּוּ	3

Participium utrumque analogum est: ut, סֹבֵב, סָבוּב.

Infinit.

סֹב

Imperat.

Plur.	*Sing.*	
סֹבּוּ	סוֹב	*m.*
סֻבֶּינָה	סוֹבִּי	*f.*

Futurum.

fœm.	*Sing.*	*masc.*	
com.		אָסוֹב	1
תָּסֹבִּי		תָּסוֹב	2
תָּסוֹב		יָסוֹב	3
	Plur.		
com.		נָסוֹב	1
תְּסֻבֶּינָה }		תָּסֹבּוּ	2
		יָסֹבּוּ	3

Notæ ad Kal.

☞ Præterit. סַבָּה) *Accentus est in penultima ob factam contractionem, & sic in plurali* סַבּוּ. *Sæpius perfecta sunt.*

☞ Infinit. סוֹב) *Integre* סְבוֹב, *quod legitur Num.* 21. 4. *Accentu ablato, sive sequente Makkaph, Cholem corripitur in Kametz-chatuph, ut dictum cap.* 5. *ut,* בָּרָן in cantando, *Job.* 38. 7.

☞ Imperat. סֹבּוּ) *Sine Dagesh propter* ר, ארו maledicite, *Jud.* 5. 23. *ab* אָרַר. *Quandoque Accentus ad ultimam descendit, & tunc Cholem corripitur in Kametz-chatuph: ut,* רָנּוּ cantate, *Jesa.* 44. 23. *Et sic in fœminino,* רָנִּי cane, *Zach.* 2. 10.

Futur. אָסוֹב) *Kametz sub formativis non raro in vocalem brevem & Dagesh resolvitur : ut,* אֶקֹּב Maledicam, *Num.* 23 8. *Si accentus ad penultimam recedat, tum Cholem ultimæ syllabæ corripitur in Kametz-chatuph : ut,* וַיָּסָב Et circumivit, *Jud.* 11. 18 *Raro Shurek habent, quia ea terminatio Quiescentium secunda propria est : ut,* יָשׁוּד Vastabit, *Psal* 91. 6

Ad Niphal:

Præterit נָסַב) *Characteristica* נ *necessario cum vocali longa notatur, Chirek enim sequente Scheva, ut in* נִפְקַד, *habere nequit, quia præponitur voci monosyllabæ ; neque post Chirek esse potest Dagesh, quia fieret confusio cum Verbis Defectivis prima* נ *Kametz autem sub* נ *manet, quando accentus suo loco manet, ut in tertiis personis; eo autem sede mutata, transit in Scheva, ut in reliquis personis. Porro ante* ח *servat communem vocalem Chirek : ut,* נִחַר Exsiccatur, *Psal.* 69. 8. *Quandoque etiam in Cholem vel Tzere desinunt, sed rarius : inde* וְנָגֹלוּ Et convolventur, *Jes.* 34 4.

Participium נָסָב) *Et in Tzere,* וְנָמֵס & liquescens, 1 *Sam.* 15. 9.

Infinit. הִסּוֹב) *Et in Tzere,* הִמֵּס Liquescendo, 2 *Sam.* 17 10. *Prima gutturali,* הֵחֵל profanari, *Ezech* 20. 9.

Futurum אֶסַּב) *Dagesh ex prima gutturali excidit :* וָאֵחַל Et profanor, *Ezech.* 22 26. *Sic cum* ה *paragogico* אֵחַתָּה Terrear, *Jer.* 17. 18. *Terminatio Cholem & Tzere hic etiam locum habent.*

CAP. XX.

De Conjugatione Pihel, *&* Pyhal *Defectivorum secunda.*

Hic verba plerunque analoga sunt. At sæpissime Cholem habent ab initio, loco Chirek & Dagesh: ut, סֹבֵב pro סִבֵּב.

Præter. Pyhal

fæm.	*Sing.*	*masc.*	
סֹבְבָה		סֹבַב	3
סֹבַבְתְּ		סֹבַבְתָּ	2
&c.		סֹבַבְתִּי	1

Part. præt. five Pahul.
מְסֹבָב

Infinitivus.
סֹבַב

Imperat. caret.

Futurum.
אֲסֹבַב

Præter. Pihel.

fæm.	*Sing.*	*masc.*	
סֹבְבָה		סֹבֵב	3
סֹבַבְתְּ		סֹבַבְתָּ	2
&c.		סֹבַבְתִּי	1

Partic. Præsens:

מְסֹבְבִים		מְסֹבֵב
מְסֹבְבוֹת		מְסֹבְבָה

Infinit.
סֹבֵב

Imperativus.
&c. סֹבֵב

Futurum.
&c. אֲסֹבֵב

Notæ.

Quædam primam radicalem geminant, & secundæ ac tertiæ interponunt, גִּלְגֵּל *à* גָּלַל*, quorum conjugandi ratio analoga est, ut supra cap.* 14. *ad Præteritum* Pihel *dictum est.*

CAP. XXI.

De Hiphil *&* Hophal *defectivorum secunda.*

ANomalia in principio capitis 19. explicata est.

Præter. Hophal.

fæm.	*Sing.*	*masc.*	
הוּסַבָּה		הוּסַב	3
הוּסַבּוֹת		הוּסַבּוֹתָ	2
com.		הוּסַבּוֹתִי	1

Præter. Hiphil.

fæm.	*Sing.*	*masc.*	
הֵסֵבָּה		הֵסֵב	3
הֲסִבּוֹת		הֲסִבּוֹתָ	2
com.		הֲסִבּוֹתִי	1

Plur.

Plur.

fœm.		masc.
com.	הוּסַבּוּ	3.
הוּסַבּוֹתֶן	הוּסַבּוֹתֶם	2.
com.	הוּסַבּוֹנוּ	1.

Partic præter.

plur.	*sing.*	
מוּסַבִּים	מוּסָב	*m.*
מוּסַבּוֹת	מוּסַבָּה	*f.*

Infinit.

הוּסֵב

Imper. caret.

Futurum.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
com.	אוּסַב	1.
תּוּסַבִּי	תּוּסַב	2.
תּוּסַב	יוּסַב	3.

Plur.

com.	נוּסַב	1.
תּוּסַבֶּינָה	תּוּסַבּוּ	2.
	יוּסַבּוּ	3.

Plur.

com.	הֵסַבּוּ	3.
הֲסִבּוֹתֶן	הֲסִבּוֹתֶם	2.
com.	הֲסִבּוֹנוּ	1.

Partic. præs.

plur.	*sing.*	
מְסִבִּים	מֵסֵב	*m.*
מְסִבּוֹת	מְסִבָּה	*f.*

Infinit.

הָסֵב

Imperat.

plur.	*sing.*	
הָסֵבּוּ	הָסֵב	*m.*
הֲסִבֶּינָה	הָסֵבִּי	*f.*

Futurum.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
com	אָסֵב	1.
תְּסִבִּי	תָּסֵב	2.
תָּסֵב	יָסֵב	3.

Plur.

com.	נָסֵב	1.
תְּסִבֶּינָה	תָּסֵבּוּ	2.
	יָסֵבּוּ	3.

Notæ ad Hiphil.

Præter. הֵסֵב) *Characteristica* ה *hic, ut & in forma passiva, notatur cum vocali longa, eadem ratione, ut* נ *in Conjugatione* Niphal: *Tzere autem ejus manet vel mutatur, ut Kametz ibidem in* Niphal. *Pro ultimo Tzere non rarò est Pathach, maxime ante gutturalem,* הֵחַשׁ, הֵתַק, הֵמַר, הֵסַבּוּ) *Ex terminatione Pathach,* הֵסַבּוּ circumduxerunt, 1 *Sam.* 5. 10.

Par-

Particip. מֵסֵב) *Ex terminatione Pathach,* מֵצַל umbram faciens, *Ezech* 31. 3.

Infinit. הָסֵב) ה *cum Kametz ad differentiam Præteriti. Et hic quoque sæpius est terminatio Pathach.*

Futurum אָסֵב) *Characteristicæ sunt cum vocali longa, eadem ratione, ut supra ad Præteritum* Niphal *notatum est. Resolvitur tamen quandoque in vocalem brevem, quod & supra ad Futurum* Kal *observatum: ut,* וַיַּסֵּב & circumduxit, *Exod.* 13. 18. *Accentu ad penultimam retracto, Tzere corripitur in Segol, ut & in superioribus aliquoties explicatum: ut,* וַיָּגֶל & devolvit, *Gen.* 24. 10

Ad Hophal.

Præter. הוּסַב) *Pro Shurek sæpe est Kibbutz, & id per totam conjugationem.*

Partic. præter.) *Præsens omissum est, quia inusitatum. Esset autem* הוּסָב.

CAP. XX.

De Conjugatione Hithpahel *Defectivorum secunda.*

HÆc ad formam *Pihel* simpliciter assumit syllabam הִת. Fit autem in hoc paradigmate metathesis literæ primæ radicalis & literæ characteristicæ ת, de qua figura initio cap. 16. dictum.

Præteritum.

הִסְתּוֹבֵב הִסְתּוֹבְבָה

הִסְתּוֹבַבְתָּ &c.

Participium.

מִסְתּוֹבֵב &c.

Infinitivus.

הִסְתּוֹבֵב

Impe-

Imperativus.
&c. הִסְתּוֹבְבוּ הִסְתּוֹבֵב
Futurum.
אֶסְתּוֹבֵב
&c. תִּסְתּוֹבֵב

Notæ.

Participium) מִתְרוֹנֵן cantillans, *Psal.* 78. 65:
Infinitum) לְהִתְנוֹלֵל ad volutandum se, *Gen.* 43. 18. *quæ analoga sunt, id est, sine metathesi.*

Futurum) *Aliquando est Pathach: ut,* אֶשְׁתּוֹנָן Acuar, *Psal.* 73. 21. *Syncopa literæ Thau:* מִשּׁוֹמֵם *Ecclef.* 7. 17.

CAP. XXIII.

De Verbis Quiescentibus prima radicali ׳ *& prima ipsorum Conjugatione* Kal *&* Niphal.

E*Xpositum est primum genus anomaliæ in* Defectivis; *alterum sequitur in* Quiescentibus.

Quiescentia Verba sunt, quæ ex una vel altera litera quiescente constant, unde diversa in conjugando anomalia exsistit: suntque *quatuor generum*, pro numero quatuor Quiescentium literarum.

Primum est Verborum à ׳ incipientium, quæ *Quiescentia Pe Jod* vulgò appellantur, & paradigma habent יָשַׁב *Sedit.* Hæc ubi anomola sunt, ׳ vel abjiciunt vel in ו commutant, aut exprimunt, sed quiescens. Octo excipiuntur, יָצַב, יָצַג, יָנַח, יָצַע, יָקַף, יָצַק, יָצַר, יָצַת, quæ certis temporibus & conjugationibus literam ׳ adjectam, per Dagesh compensant, more Defectivorum prima נ. Hinc vulgò ex illis genus constitutum, quod vocant *Defectiva Pe Jod.* At genus constituere non

non possunt, cum reliqua omnia à י incipientia, ad Quiescentium classem & anomaliam pertineant, ex quibus hæc paucula, ceu specialiter anomala, excipiuntur.

Præter. Niphal.

fœm.	Sing.	masc.
נוֹשְׁבָה		3 נוֹשַׁב
נוֹשַׁבְתְּ		2 נוֹשַׁבְתָּ
		1 נוֹשַׁבְתִּי

Plural.

		3 נוֹשְׁבוּ
נוֹשַׁבְתֶּן		2 נוֹשַׁבְתֶּם
		1 נוֹשַׁבְנוּ

Partic. præsens.

plur.	sing.	
נוֹשָׁבִים	נוֹשָׁב	m.
נוֹשָׁבוֹת	נוֹשָׁבָה vel נוֹשֶׁבֶת	f.

Infinitivus.

הִוָּשֵׁב

Imperativus.

הִוָּשְׁבוּ	הִוָּשֵׁב
הִוָּשַׁבְנָה	הִוָּשְׁבִי

Futurum.

fœm.	Sing	masc.
		1 אִוָּשֵׁב
תִּוָּשְׁבִי		2 תִּוָּשֵׁב
תִּוָּשֵׁב		3 יִוָּשֵׁב

Præter. Kal.

Præteritum & utrumq; Participium analoga sunt.

יָשְׁבָה		3 יָשַׁב
יָשַׁבְתְּ		2 יָשַׁבְתָּ
&c.		1 יָשַׁבְתִּי

Partic. præsens.

יוֹשֵׁב &c.

Partic. præter.

יָשׁוּב &c.

Infinit.

שֶׁבֶת

Imperativus.

Plur.	Sing.	
שְׁבוּ	שֵׁב	m.
שֵׁבְנָה	שְׁבִי	f.

Futurum.

fœm.	Sing.	masc.
	com.	1 אֵשֵׁב
תֵּשְׁבִי		2 תֵּשֵׁב
תֵּשֵׁב		3 יֵשֵׁב

Plural.

Plur.		*Plur.*	
	1 נוּשַׁב	*com.*	1 נֵשֵׁב
תּוּשַׁבְנָה	2 תּוּשְׁבוּ	תֵּשַׁבְנָה	2 תֵּשְׁבוּ
	3 יוּשְׁבוּ		3 יֵשְׁבוּ

Notæ ad Kal.

Infinit. שֶׁבֶת) *Propter mediam gutturalem duplex Pathach est : ut,* דַּעַת cognoſcere, *Jer* 9. 6. *à* יָדַע *Eadem forma & in Defectivis fuit ſupra cap.* 17. *Radices ergo horum adhibito Lexico cognoſcendæ ſunt. Sæpius tamen etiam analoga ſunt : ut,* יְשׁוֹב Manendo, 1 *Sam.* 20.15. יְלֹד Parere, *Job.* 15.35.

Imperat. שֵׁב) *Raro & improprie in Pathach deſinit, quod proprie ad Defectiva prima pertinet: ut,* הַב dato, *Pro.* 30.15. *Cum* ה *paragogico, ab initio eſt Scheva,* רְדָה deſcende, *Gen.*45.9. & רֵדָה 2 Reg. 1.11. *ſi ſcilicet accentus ſuo loco maneat. Sic in Plurali ,* לְכוּ *&* לֵכוּ, *& in fœminino* לֵכִי.

Futurum אֵשֵׁב) *Cum* ה *paragogico, Tzere mutatur in Scheva,* אֵשְׁבָה *Eſr.* 9. 3. *Semel* י *expreſſum in Tzere legitur : ut,* אֵילְכָה incedam , *Mich.* 1. 8. *Alias quando* י *exprimitur , tum quieſcit in Chirek, & terminatio eſt in Pathach : ut,* אִישַׁן obdormiſcam , *Pſal.* 13. 4. *Sed & ex hac forma* י *interdum tollitur : ut,* יִחַם incaleſcebat, 1 *Reg.* 1. 1. *Excipitur* יָכֹל*, unde hic dicitur* אוּכַל potero, *& ſic deinceps. Accentu ablato , aut ad penultimam retracto, ultimum Tzere corripitur in Segol, ut dictum cap.* 5 *ut,* וַיֵּצֶר & anguſtia fuit , *Gen.* 32.7. *Ex Defectivis ſunt,* אֶצּוֹק Effundam, *Jeſa.* 44. 3. תִּצַּת Exardeſcens, *Jeſa.* 9. 18.

Ad Niphal

Præterit. נוֹשַׁב) *Anomalia totius conjugationis eſt in*

in prima radicali י *commutata in* ו, *quod in Præterito & Participio quiescens est in Cholem, & in reliquis Temporibus mobile, propter inserendum ipsi Dagesh:* ו *tamen quiescens non semper exprimitur: ut,* נֹעַדְתִּי Conveniam, *Exod.* 29. 43. נוֹלְדוּ *compositam habet formam ex Niphal & Pyhal.* נִצְּתוּ Succensæ sunt, *Nehem.* 1 3. Ex Defectivis, נִצַּבְתָּ sistas te, *Exod.* 7. 15.

Futurum) א formativum quandoque est cum Chirek, אִירַשׁ *Inopia premar*, Prov. 30. 9. אִוָּשֵׁעַ *Servabor*, Psal. 18 4.

Porro conjugationes Pihel & Pyhal analogæ sunt: ut, יִשֵּׁב Sedere fecit, collocavit, Partic. מְיַשֵּׁב Collocans, *&c.*

CAP. XXIV.

De Conjugatione Hiphil *&* Hophal *Quiescentium prima* י.

ANomalia est in prima radicali י commutata in ו, quod in *Hiphil* quiescit in Cholem, in *Hophal* in Shurek. Attamen & hic, ut in *Niphal*, ו quiescens post Cholem non semper exprimitur. Quædam in *Hiphil*, immutatum retinent, sed quiescens in Tzere: ut, הֵיטִיב *benefecit*. Chirek longum hic etiam sæpe י abjicit, quod & cap. 15 observatum.

Præter. Hophal.			Præter. Hiphil.		
fæm.	*Sing.*	*masc.*	*fæm.*	*Sing.*	*masc.*
הוּשְׁבָה	3	הוּשַׁב	הוֹשִׁיבָה	3	הוֹשִׁיב
הוּשַׁבְתְּ	2	הוּשַׁבְתָּ	הוֹשַׁבְתְּ	2	הוֹשַׁבְתָּ
com.	1	הוּשַׁבְתִּי	*com.*	1	הוֹשַׁבְתִּי

Plural.

3	הוּשְׁבוּ	*com.*
2	הוּשַׁבְתֶּם	הוּשַׁבְתֶּן
1	הוּשַׁבְנוּ	

Partic. præter.

	Sing.	*Plur.*
m.	מוּשָׁב	מוּשָׁבִים
f.	מוּשָׁבָה	מ וּשָׁבוֹת

Infinit.

הוּשַׁב

Imper. caret.

Futurum.

	masc.	*Sing.*	*fœm.*
1	אוּשַׁב	*com.*	
2	תּוּשַׁב		תּוּשְׁבִי
3	יוּשַׁב		תּוּשַׁב

Plural.

1	נוּשַׁב	*com.*
2	שׁוּשְׁבוּ	} תּוּשַׁבְנָה
3	יוּשְׁבוּ	

Plural.

3	הוֹתִיבוּ	*com.*
2	הוֹשַׁבְתֶּם	הוֹשַׁבְתֶּן
1	הוֹשַׁבְנוּ	

Partic. præsens.

	Sing.	*Plur.*
m.	מוֹשִׁיב	מוֹשִׁיבִים
f.	מוֹשִׁיבָה	מוֹשִׁיבוֹת

Infinit.

הוֹשִׁיב *vel* הוֹשֵׁב

Imperat.

	Sing.	*Plur.*
m.	הוֹשֵׁב	הוֹשִׁיבוּ
f.	הוֹשִׁיבִי	הוֹשֵׁבְנָה

Futurum.

	masc.	Sing.	*fœm.*
1	אוֹשִׁיב	*com.*	
2	תּוֹשִׁיב		תּוֹשִׁיבִי
3	יוֹשִׁיב		תּוֹשִׁיב

Plural,

1	נוֹשִׁיב	*com.*
2	תּוֹשִׁיבוּ	} תּוֹשֵׁבְנָה
3	יוֹשִׁיבוּ	

Notæ ad Hiphil.

Præter. הוֹשִׁיב) *Forma defecta,* הֵנִב manere fecit, *Jud.* 3. 1, *& sic in aliis Temporibus. Quandoque* ׳ *exprimitur, quiescens in Tzere: ut,* הֵיטִיב benefecit, *Genes.* 12. 16.

Imperat. הוֹשֵׁב) *Ante* ה *paragogicum semper est Chirek longum: ut,* הוֹשִׁיעָה serva, *Psal.* 12. 2. *Cum* ׳ *expresso,* הֵילִיכִי abduc, *Exod.* 2. 9.

Futurum. אושיב) *Plene cum* ה *characteristico, quod Chaldæis frequens,* יְהוֹשִׁיעַ servabit, *Psal.* 116. 6. *Promiscue hic etiam in Tzere desinunt: ut,* תּוֹרֵד descendere sines, 1 *Reg.* 2. 6 *Hinc ultima pro more corripitur in Segol, si vox fiat Milhel, id est, penacuta: ut,* וַיֹּשֶׁב & collocasti, 2 *Reg.* 17. 26. *Cum* י *expresso,* תֵּיטִיב *vel* תֵּטִיב benefacies, *Psal.* 49. 19. *Ex Defectivis sunt,* יַנִּיחַ Relinquet, *Lev.* 7. 15 יַצֵּב Statuet, *Prov.* 15. 25.

Ad Hophal.

Præter. הושבה) *Unum hic defectivum est, & præterea ex forma activa & passiva compositum,* וְהֻנִּחָה & collocetur, *Zach.* 11. 5.

Particip.) *Defectivum est,* מֻצָּב Erecta, *Gen.* 28 12. מושבה) *Et in* ת, מוּדַעַת notum fiat, *Jesa.* 12. 5. *cum duplici Pathach propter gutturalem.*

CAP. XXV.

De Conjugatione Hithpahel.

Verba hic ἀναλόγως *flectuntur: ut,* הִתְיַשֵּׁב. *Tria excipiuntur, quæ* י *commutant in* ו *consonam: ut,* הִתְוַסֵּר, הִתְוַכַּח, הִתְוַדַּע, *à* יָסַר, יָדַע, יָכַח. *A* יָסַר *reperitur &* נִוַּסְּרוּ, *pro* נִתְוַסְּרוּ, *forma ex Niphal & Hithpahel composita. Futurum,* אֶתְוַדָּע notum faciam me, *Num.* 12. 6. יִתְוַכָּח disceptabit, *Mich.* 6 2.

CAP. XXVI.

De Verbis Quiescentibus secunda radicali ו, *vel* י, *& prima Conjugatione* Kal *&* Niphal.

Secundum genus Quiescentium Verborum est ex media radicali ו vel י, quæ *Quiescentia Ajin*, id est, secunda radicali, vulgò nominantur, & paradigma habent

bent קוּם *surgere*. Ratio conjugandi utramque formam eadem eſt, unde & unum genus flexionis tantum conſtituunt, cujus anomalia perpetua eſt in media radicali vel quieſcente vel abjecta. Excipiuntur quæ in ה deſinunt: ea enim mediam radicalem efferunt: ut, קָוָה *Exſpectavit*, הָיָה *Fuit*, & paucula alia: ut, גָּוַע *Exſpiravit*, אָיַב *Inimicatus eſt*.

Præter. Kal.

	masc. Sing.	*fœm.*
3	קָם	קָמָה
2	קַמְתָּ	קַמְתְּ
1	קַמְתִּי	*com.*

Plur.

3	קָמוּ	*com.*
2	קַמְתֶּם	קַמְתֶּן
1	קַמְנוּ	*com.*

Partic. præſ.

	Sing.	*Plur.*
m.	קָם	קָמִים
f.	קָמָה	קָמוֹת

Partic. præter. Pahul.

	Sing.	*Plur.*
m.	קוּם	קוּמִים
f.	קוּמָה	קוּמוֹת

Infinit.

קוּם

Imperat.

	Sing.	*Plur.*
m.	קוּם	קוּמוּ
f.	קוּמִי	קוּמְנָה

Præter. Niphal.

	masc. Sing.	*fœm*
3	נָקוֹם	נָקוֹמָה
2	נְקוּמוֹתָ	נְקוּמוֹת
1	נְקוּמוֹתִי	*com.*

Plur.

3	נָקוֹמוּ	*com.*
2	נְמוּקוֹתֶם	נְקוּמוֹתֶן
1	נְקוּמוֹנוּ	*com.*

Partic. præſ.

	Sing.	*Plur.*
m.	נָקוֹם	נְקוֹמִים
f.	נְקוֹמָה	נְקוֹמוֹת

Infinit.

הִקּוֹם

Imperat.

	Sing.	*Plur.*
m	הִקּוֹם	הִקּוֹמוּ
f.	הִקּוֹמִי	הִקּוֹמְנָה

Futu-

Futur.			Futur.		
fœm.	*Sing.*	*masc.*	*fœm.*	*Sing*	*masc.*
com.		אָקוּם 1	*com.*		אָקוּם 1
תָּקוּמִי		תָּקוּם 2	תָּקוּמִי		תָּקוּם 2
תָּקוּם		יָקוּם 3	תָּקוּם		יָקוּם 3
	Plur.			*Plur.*	
com.		נָקוּם 1	*com.*		נָקוּם 1
תְּקוּמֶינָה }		תָּקוּמוּ 2	תְּקוּמֶנָה }		תָּקוּמוּ 2
		יָקוּמוּ 3			יָקוּמוּ 3

Notæ ad Kal.

Præter קָם) *Est quoque hic terminatio Tzere & Cholem, ut in Verbis analogis: ut,* מֵת Mortuus est, אוֹר Illuxit, בּוֹשׁ Erubuit: *Tzere in tertiis personis manet: ut,* מֵתָה, מֵתוּ. *Cholem semper manet,* בּוֹשׁ, בּוֹשָׁה, בֹּשְׁתָּ, בֹּשׁוּ, &c. קַמְתָּ) *Quæ in* ת *desinunt, illud hic in utroque numero & in prima singulari amittunt, ut & notatum est supra cap. 13. ad Præteritum: ut,* מַתָּ, מַתִּי, מַתֶּם.

Partic. קָם) *Ex forma Tzere,* עֵר Vigilans. *Cant.* 5. 2. לָנִים Commorantes, *Neh.* 13. 21. *Ex Cholem:* וְאוֹר Et lucens, *Prov.* 4. 18. קָמָה) *Accentus in ultima distinguit hanc vocem à tertia fœminina præteriti.*

Infinit. קוּם) *Et cum Cholem,* קוֹם Surgendo, *Jer.* 44. 29.

Imperat. קוּם) *Cum* ה *paragogico,* שׁוּבָה Revertere, *Jer.* 3. 12 *Cum Cholem,* מֹל Circumcide, *Jos.* 5. 2.

Futur. אָקוּם) *Cum* ה *paragogico,* אָקוּמָה Surgam, 2 *Sam.* 17. 1. *Et in Cholem,* וְיָרֹם Et exaltabitur, *Num.* 24. 7. *Hinc Cholem accentu privatum, sive accentu ad penultimam retracto, corripitur in Kametz-chatuph: ut,* וַתָּשָׁב Et reversus es, 1 *Reg.* 13. 22. *at si ul-*

ultima fuerit gutturalis vel ר *tunc in fine est Pathach: ut,* וַתָּנַח Et proc is, *Ezech.* 32. 2. *A* בּוֹשׁ Erubescere, *hic dicitur* אֵבוֹשׁ, *& sic deinceps, forma hinc, &* à יָבֵשׁ *composita.*

Ad Niphal.

Præter. נָקוֹם) *Characteristica* נ *est cum vocali longa, quæ manet, vel mutatur, ut supra cap.* 19. *in Niphal: vide illic.* נְקוּמוֹתָ) *Cholem ex præcedenti persona hic transit in Shurek, ne duo Cholem se consequantur, quæ tamen interdum concurrunt: unde in plurali,* נְפֹצוֹתֶם Dispersi estis, *Ezech.* 11. 17.

Partic. נָקוֹם) *Et cum Shurek,* נָצוּר Obsessus, *Ezech.* 6. 12. נְקוֹמָה) *Et in* ה, נְפוֹצָה Sparsum, 2 *Sam.* 18. 8.

CAP. XXVII.

De Conjugatione Pihel *&* Pyhal *Quiescentium secunda* ו *vel* י.

ANomalia est in media radicali in Cholem quiescente, unde loco illius per Dagesh characteristicum geminandæ geminatur ultima: ut, קוֹמֵם *Surgere fecit*, id est, *Erexit, Statuit.* Forma cum defectivis secunda eadem est, sed formationis ratio diversa. Illic enim litera geminata utraque ad Radicem, hic geminatæ altera ad Radicem, altera ad formam Conjugationis pertinet. Fiunt quoque hic Verba quatuor literarum, prima & tertia geminata, media autem ejecta: ut à כּוּל fit כִּלְכֵּל. Hæc præterea ἀναλόγως, flectuntur, ut, cap. 14. ad præteritum Pihel dictum est. Quædam servant ἀναλογίαν. ut, קִיֵּם à קוּם: Sic חִיֵּב à חוּב.

Præter.

Præter, Pyhal.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
קוֹמְמָה		3 קוֹמַם
קוֹמַמְתְּ		2 קוֹמַמְתָּ
com.		1 קוֹמַמְתִּי
	Plur.	
com.		3 קוֹמְמוּ
קוֹמַמְתֶּן		2 קוֹמַמְתֶּם
com.		1 קוֹמַמְנוּ

Partic. præt. sive Pahul.

Plur.	*Sing.*
מְקוֹמָמִים	מְקוֹמָם *m.*
מְקוֹמָמוֹת	מְקוֹמָמָה *f.*

Infinit.

קוֹמַם

Imperat. *caret.*

Futur.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
com.		1 אֲקוֹמַם
תְּקוֹמְמִי		2 תְּקוֹמַם
תְּקוֹמַם		3 יְקוֹמַם
	Plur.	
com.		1 נְקוֹמַם
תְּקוֹמַמְנָה		2 תְּקוֹמְמוּ
		1 יְקוֹמְמוּ

Præter. Pihel.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
קוֹמְמָה		3 קוֹמֵם
קוֹמַמְתְּ		2 קוֹמַמְתָּ
com.		1 קוֹמַמְתִּי
	Plur.	
com.		3 קוֹמְמוּ
קוֹמַמְתֶּן		2 קוֹמַמְתֶּם
com.		1 קוֹמַמְנוּ

Partic. præſ. Ben.

Plur.	*Sing.*
מְקוֹמְמִים	מְקוֹמֵם *m.*
מְקוֹמְמוֹת	מְקוֹמְמָה *vel* מְקוֹמֶמֶת *f.*

Infinit.

קוֹמֵם

Imperat.

Plur.	*Sing.*
קוֹמְמוּ	קוֹמֵם *m.*
קוֹמֵמְנָה	קוֹמְמִי *f.*

Futur.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
com		1 אֲקוֹמֵם
תְּקוֹמְמִי		2 תְּקוֹמֵם
תְּקוֹמֵם		3 יְקוֹמֵם
	Plur.	
com.		1 נְקוֹמֵם
תְּקוֹמֵמְנָה		2 תְּקוֹמְמוּ
		3 יְקוֹמְמוּ

Notæ ad Pihel.

Præter. קוֹמֵם) *Analoga sunt*, קִיֵּם Stabilivit, *Esth.* 9. 31. קִיְּמוּ Stabiliverunt, *ibid.* וְחִיַּבְתֶּם Et reum peragitis, *Dan.* 1. 10. *ex media radicali* י. *Hæc forma Rabbinis & Chaldæis frequens est.*

Imperat. קוֹמֵם) *Cum* ה *paragogico*, כּוֹנְנָה Dirige, *Psal.* 90. 17. *Sensu à tertia fœminina præteriti distinguenda est.*

Ad Pyhal.

Prima vox in unoquoque Tempore à forma activa differt, reliquæ conveniunt; quæ caute juxta sensum distinguendæ sunt.

CAP. XXVIII.

De Conjugatione Hiphil *&* Hophal *Quiescentium secunda* ו.

ANomalia in utraque forma est in media radicali ejecta. Characteristica ה utrobique notatur cum vocali longa, ob causam cap. 19. ad Niphal expositam. Pro Chirek in Hiphil etiam Tzere est.

Præter. Hophal.			Præter. Hiphil.		
fœm.	*Sing.*	*masc.*	*fœm.*	*Sing.*	*masc.*
הוּקְמָה	3	הוּקַם	הֵקִימָה	3	הֵקִים
הוּקַמְתְּ	2	הוּקַמְתָּ	הֲקִימוֹת	2	הֲקִימוֹתָ
com.	1	הוּקַמְתִּי	*com.*	1	הֲקִימוֹתִי
	Plur.			*Plur.*	
com.	3	הוּקְמוּ	*com.*	3	הֵקִימוּ
הוּקַמְתֶּן	2	הוּקַמְתֶּם	הֲקִימוֹתֶן	2	הֲקִימוֹתֶם
com.	1	הוּקַמְנוּ	*com.*	1	הֲקִימוֹנוּ

Partic.

Part. præt. ſive Pahul.

Plur.	*Sing.*
מוּקָמִים	מוּקָם *m.*
מוּקָמוֹת	מוּקָמָה *f.*

Infinit.

הוּקַם

Imperat. *caret.*

Futur.

fœm.	*Sing.*	*maſc.*
com.		1 אוּקַם
תּוּקְמִי		2 תּוּקַם
תּוּקַם		3 יוּקַם
	Plur.	
com.		2 נוּקַם
תּוּקַמְנָה }		2 תּוּקְמוּ
		3 יוּקְמוּ

Partic. præſ. Ben.

Plur.	*Sing.*
מְקִימִים	מֵקִים *m.*
מְקִימוֹת	מְקִימָה *f.*

Infinit.

הָקִים *vel* הָקֵם

Imperat.

Plur.	*Sing.*
הָקִימוּ	הָקֵם *m.*
הָקֵמְנָה	הָקִימִי *f.*

Futur.

fœm.	*Sing.*	*maſc.*
com.		1 אָקִים
תָּקִימִי		2 תָּקִים
תָּקִים		3 יָקִים
	Plur.	
com.		1 נָקִים
תָּקֵמְנָה }		2 תָּקִימוּ
		3 יָקִימוּ

Notæ ad Hiphil.

Præter. (מֵקִים) *Characteriſtica in utraque forma habet vocalem longam, ob eandem cauſam, qua* נ *in Niphal cap.* 19. *Tzere etiam manet vel mutatur, ut Kametz ibidem. Eſt & alia forma Præteriti in Tzere ſub characteriſtica* ה.

fœm.	*Sing.*	*maſc.*
הֵקִימָה		3 הֵקִים
הֵקַמְתְּ		2 הֵקַמְתָּ
com.		1 הֵקַמְתִּי

Plur.

Plur.

3 הֵקִימוּ

2 הֲקִמֹתֶם הֲקִמֹתֶן

1 הֲקִמֹנוּ

Ad Hiphil.

Partic מֵקִים) *Cum Tzere,* מֵפֵר Irritum faciens, *Jes.* 4. 25. Discrepat, מַסִּית Incitans, *Jer.* 43. 3. *pro* מֵסִית: *sic* מַלִּינִים Murmurantes, *Exod.* 16. 4. *quæ forma etiam supra ad Futur. Kal, cap.* 19. *& Futur. Hiphil, cap.* 21. *notata est.*

Imperat. הָקֵם) *Aphæresis characteristicæ hic frequens est : ut,* שִׂים Pone, *Gen.* 24. 2. *Sic* דִּינוּ Judicate, *Jer.* 21. 12

Futur אָקִים) *Sæpe in Tzere : ut,* תָּשֵׁב Reducito, *Gen.* 24. 8. *Hinc accentu ablato, aut ad penultimam retracto, Tzere pro more corripitur in Sægol : ut,* וַתָּקֶם Et præstitisti, *Neh* 9. 8 *aut in Pathach propter gutturalem : ut,* וַתָּעַד Et contestatus es, *Neh.* 9. 29. יַסִּית Incitabit, *Jer.* 36. 18. *ut antea in Participio.*

Ad Hophal.

Præter. הוּקַם) *Discrepat,* הֻקַּם Constitutus est, 2 *Sam.* 23. 1. *ut antea in participio.*

CAP. XXIX.

De Conjugatione Hithpahel, Quiescentium secunda ו.

HÆc conjugâtio sola syllaba Characteristica הִתְ à Pihel differt.

Præter.

Præter. Hithpahel.

הִתְקוֹמֵם הִתְקוֹמְמָה

הִתְקוֹמַמְתָּ &c.

Partic. præs.

מִתְקוֹמֵם &c.

Infin.

הִתְקוֹמֵם

Imperat.

הִתְקוֹמֵם &c.

Futurum.

אֶתְקוֹמֵם

תִּתְקוֹמֵם &c.

Notæ.

Præter. הִתְקוֹמֵם) *Est & altera forma hic usitata, quæ in Pihel posita, qua ex media radicali* ו *dicitur ad formam analogam* הִתְקַיֵּם, *unde est illud* הִצְטַיַּרְנוּ In viaticum accepimus, *Ios.* 9. 11. *in quo præterea* ת *characteristicum mutatum in* ט, *& primæ radicali postpositum est, cujus ratio tradita cap.* 16.

CAP. XXX.

De Verbis quiescentibus tertia radicali א, *& ipsarum Conjugatione* Kal *&* Niphal.

TErtium genus Quiescentium est, quorum tertia radicalis est א, & *Quiescentia Lamed Aleph* vulgò appellantur, habentque commune paradigma מָצָא *Invenit.* Referuntur vero etiam huc verba quædam primæ vel secundæ radicalis anomaliam habentia, ut ex deficiente prima נ, נָשָׂא *Tulit*, Quiescente prima י, יָצָא *Egressus est*, יָרֵא *Timuit*: ex Quiescente me-

 dia

dia ו, בּוֹא *Venit*, קוֹא *Vomuit*. Hæc ſingula ſui generis anomalias ſequuntur. Quieſcentium tertia א anomalia eſt in א ut plurimum in vocali longa, quieſcente. Sæpe vero etiam cum quarto genere Quieſcentium formam commutant.

Præter. Niphal.

fœm.	*Sing.*	*maſc.*
נִמְצְאָה	3	נִמְצָא
נִמְצֵאת	2	נִמְצֵאתָ
com.	1	נִמְצֵאתִי
	Plur.	
com.	3	נִמְצְאוּ
נִמְצֵאתֶן	2	נִמְצֵאתֶם
com.	1	נִמְצֵאנוּ

Partic. præſ.

Plur.	*Sing.*	
נִמְצָאִים	נִמְצָא	*m:*
נִמְצָאוֹת	נִמְצָאָה	*f.*

Infinit.

הִמָּצֵא

Imperat.

Plur.	*Sing.*	
הִמָּצְאוּ	הִמָּצֵא	*m.*
הִמָּצֶאנָה	הִמָּצְאִי	*f.*

Præter. Kal.

fœm.	*Sing.*	*maſc.*
מָצְאָה	3	מָצָא
מָצָאת	2	מָצָאתָ
com.	1	מָצָאתִי
	Plur.	
com.	3	מָצְאוּ
מְצָאתֶן	2	מְצָאתֶם
com.	1	מָצָאנוּ

Partic. præſ.

Plur.	*Sing.*	
מוֹצְאִים	מוֹצֵא	*m.*
מוֹצְאוֹת	מוֹצְאָה	*f.*

Part. præt. ſive Pahul.

Plur.	*Sing.*	
מְצוּאִים	מָצוּא	*m.*
מְצוּאוֹת	מְצוּאָה	*f.*

Infinit.

מָצוֹא, מְצוֹא, מְצֹאת

Imperat.

Plur.	*Sing.*	
מִצְאוּ	מְצָא	*m*
מְצֶאנָה	מִצְאִי	*f.*

N.

Futur.			Futur.		
fœm.	*Sing.*	*masc.*	*fœm.*	*Sing.*	*masc.*
com.	אֶמְצָא	1	*com.*	אֶמְצָא	1
תִּמְצְאִי	תִּמְצָא	2	תִּמְצְאִי	תִּמְצָא	2
תִּמְצָא	יִמְצָא	3	תִּמְצָא	יִמְצָא	3
	Plur.			*Plur.*	
com.	נִמְצָא	1	*com.*	נִמְצָא	1
תִּמְצֶאנָה {	תִּמְצְאוּ	2	תִּמְצֶאנָה {	תִּמְצְאוּ	2
	יִמְצְאוּ	3		יִמְצְאוּ	3

Notæ ad Kal.

Præter. מָצָא) *Pauca in Tzere desinunt, quæ illud in secundis & primis personis retinent: ut,* מָלֵא מָלֵאת. *Item* צָמֵא, שָׂנֵא, יָרֵא, &c. *Verbum* בּוֹא, *& similia, hic sic flectuntur.*

בָּאָה	בָּא
בָּאת	בָּאתָ
&c.	בָּאתִי

Particip. מוֹצֵא) *Aliquando desinunt & in Sægol: ut,* חוֹטֶא, Eccles. 8. 12, *&c.* מוֹצְאָה) *Fæmininum in* ה *hic specialem formam habet,* מוֹצֵאת Inveniens, *Cant.* 8 10. *&* מוֹצֵאת, 2 *Sam* 18. 22, *pro* מוֹצֶאֶת. *A* בּוֹא *est* בָּא בָּאִים *&c.*

Partic præter. מָצוּא) *Huc pertinet* נָשׂוּי Levatus, *Psal* 32. 1. *ex forma quarti generis, pro* נָשׂוּא.

Infinit. *Ex dupliciter imperfectis hæc tria sunt.* שְׂאֵת *&* שְׂאֵת *a* נָשָׂא, *pro* שֶׂאֶת: *item* צֵאת Egredi, *à* יָצָא; *denique* בּוֹא Venire.

Imperat מְצָא) *Ex duplici anomalia,* שָׂא שְׂאוּ *à* נָשָׂא: צֵא צְאוּ *à* יָצָא: בֹּא בֹּאוּ *à* בּוֹא.

Futur. אֶמְצָא) *Ex duplici anomalia,* אֶשָּׂא תִּשָּׂא *à* נָשָׂא: אֵצֵא *à* יָצָא: אָבוֹא *à* בּוֹא: אִירָא *à* יָרֵא.

Ad

Ad Niphal.

Præter. נִמְצָא) *Ex prima* נ *deficiente.* וְנִשָּׂא Et portabitur, *Exod.* 25. 28 *Si prima sit gutturalis, characteristica notatur cum* Sægol, *vel Pathach, ut,* נֶחְבָּא Abscondit se, *Iud.* 9 5. נִמְצָאת) *Aliquando contrahitur in* ת, *ut,* נִפְלָאת Admirabile fuit, *Exod.* 25. 28 (נִמְצֵאתִי) *At* נִפְלֵיתִי In admirationem traducor, *Psal* 139 14 *à* פָּלָא, *ex forma quarti generis,* א *in* י *commutato.*

Partic. נִמְצָא) *A* יָרֵא *hic est* נוֹרָא Reverendus.

Futur. אֶמָּצֵא) *A* יָרֵא *hic est* אִוָּרֵא, *unde* תִּוָּרֵא Reverenter colaris, *Psal.* 130. 4.

CAP. XXXI.

De Conjugatione Pihel *&* Pyhal *Quiescentium tertia* א.

Præter. Pyhal.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
מֻצְּאָה	3	מֻצָּא
מֻצֵּאת	2	מֻצֵּאתָ
com.	1	מֻצֵּאתִי
	Plur.	
com.	3	מֻצְּאוּ
מֻצֵּאתֶן	2	מֻצֵּאתֶם
com.	1	מֻצֵּאנוּ

Part. præt. sive Pahul.

Plur	*Sing.*	
מְמֻצָּאִים	מְמֻצָּא	*m.*
מְמֻצָּאוֹת	מְמֻצָּאָה	*f.*

Infin.

מֻצָּא *vel* מֻצֵּאת

Præter. Pihel.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
מִצְּאָה	3	מִצֵּא
מִצֵּאת	2	מִצֵּאתָ
com.	1	מִצֵּאתִי
	Plur.	
com.	3	מִצְּאוּ
מִצֵּאתֶן	2	מִצֵּאתֶם
com.	1	מִצֵּאנוּ

Partic. præs.

Plur.	*Sing.*	
מְמַצְּאִים	מְמַצֵּא	*m.*
מְמַצְּאוֹת	מְמַצְּאָה	*f.*

Infin.

מַצֵּא *vel* מַצֵּאת

Igi-

Imperat. *caret*.

Futurum.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
com.		אֲמֻצָּא 1
תְּמֻצְּאִי		תְּמֻצָּא 2
תְּמֻצָּא		יְמֻצָּא 3
	Plur.	
com.		נְמֻצָּא 1
תְּמֻצֶּאנָה		תְּמֻצְּאוּ 2
		יְמֻצְּאוּ 3

Imperat.

Plur.	*Sing.*
מַצְּאוּ	מַצֵּא *m.*
מַצֶּאנָה	מַצְּאִי *f.*

Futurum.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
com.		אֲמַצֵּא 1
תְּמַצְּאִי		תְּמַצֵּא 2
תְּמַצֵּא		יְמַצֵּא 3
	Plur.	
com.		נְמַצֵּא 1
תְּמַצֶּאנָה		תְּמַצְּאוּ 2
		יְמַצְּאוּ 1

Notæ ad Pibel.

Præter. מִצֵּא) *Quædam habent in fine Kametz, ex forma quarti generis quiescentium tertia* ה : *ut*, דִּכָּא contrivit, מִלָּא implevit.

Ad Pyhal.

Paucissima hic usitata reperiuntur, ejecto Dagesh, קֹרָא Vocatum est, *Ezech.* 10. 13. *Inde etiam participium,* מְקֹרָאִי Vocatus meus, sive à me, *Jesa.* 48. 12. מְמֻלָּאִים Impleti, *Cant.* 5. 14.

CAP. XXXII.

De Conjugatione Hiphil *&* Hophal *Quiescentium tertia* א

Præter. Hophal.

fœm.	Sing.	*masc.*
הֻמְצְאָה		הֻמְצָא 3
הֻמְצֵאת		הֻמְצֵאתָ 2
		הֻמְצֵאתִי 1

Præter. Hiphil.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
הִמְצִיאָה		הִמְצִיא 3
הִמְצֵאת		הִמְצֵאתָ 2
		הִמְצֵאתִי 1

Plur

Plur.

3 הָמְצְאוּ *com.*

2 הָמְצֵאתֶם הָמְצֵאתֶן

1 הָמְצֵאנוּ *com.*

Partic. præter. sive Pahul.

Plur. *Sing.*

m. מָמְצָא מָמְצָאִים

f. מָמְצָאָה מָמְצָאוֹת

Infinit.

הָמְצֵא *vel* הָמְצֵאת

Imperat. *caret.*

Futur.

fœm. *Sing.* *masc.*

1 אָמְצָא *com*

2 תָּמְצָא תָּמְצְאִי

3 יָמְצָא תָּמְצָא

Plur.

1 נָמְצָא *com.*

2 תָּמְצְאוּ
3 יָמְצְאוּ } תָּמְצֶאנָה

Plur.

3 הִמְצִיאוּ *com.*

2 הִמְצֵאתֶם הִמְצֵאתֶן

1 הִמְצֵאנוּ

Partic. præs. Ben.

Plur. *Sing.*

m. מַמְצִיא מַמְצִיאִים

f. מַמְצִיאָה מַמְצִיאוֹת

Infinit.

הַמְצִיא *vel* הַמְצֵא

Imperat.

Plur. *Sing.*

m. הַמְצֵא הַמְצִיאוּ

f. הַמְצִיאִי הַמְצֶאנָה

Futur.

fœm. *Sing.* *masc.*

1 אַמְצִיא *com.*

2 תַּמְצִיא תַּמְצִיאִי

3 יַמְצִיא תַּמְצִיא

Plur.

1 נַמְצִיא *com.*

2 תַּמְצִיאוּ
3 יַמְצִיאוּ } תַּמְצֶאנָה

Notæ ad Hiphil.

Præter. הִמְצִיא) *Prima gutturali,* הֶחֱטִיא Peccare facit, 1 *Reg.* 16. 14. *Ex deficiente prima,* נ, הִשִּׁיא Decepit, *Jer.* 49. 16. *Ex quiescente prima* י, הוֹצִיא Eduxit. *Ex quiescente media,* הֵבִיא Adduxit.

Partic. מַמְצִיא) *Ex anomalia primæ quiescentis,* מוֹצִיא Educens, *Psal.* 68. 7. *Ex secunda,* מֵבִיא Adducens, *Lev.* 18. 3. *& sic deinceps per reliqua Tempora.*

Ad Hophal.

Paucissima hic usitata leguntur. A בּוֹא *est* הוּבָא Adductus fuit, *& sic deinceps. A* יָצָא *est* הוּצָא Eductus : *inde Participium plurale* מוּצָאִים Educti, *Ezech.* 14. 22.

CAP. XXXIII.

De Conjugatione Hithpahel *Quiescentium tertia* א.

Præter.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
הִתְמַצְּאָה		הִתְמַצֵּא 3
הִתְמַצֵּאת		הִתְמַצֵּאתָ 2
com.		הִתְמַצֵּאתִי 1

Plur.

com.		הִתְמַצְּאוּ 3
הִתְמַצֵּאתֶן		הִתְמַצֵּאתֶם 2
com.		הִתְמַצֵּאנוּ 1

Partic. præſ.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
מִתְמַצְּאִים		מִתְמַצֵּא *m.*
מִתְמַצְּאוֹת		מִתְמַצְּאָה *f.*

Infinit.

הִתְמַצֵּא

Imperat.

Plur.	*Sing.*
הִתְמַצְּאוּ	הִתְמַצֵּא *m.*
הִתְמַצֶּאנָה	הִתְמַצְּאִי *f.*

Futur.

fœm.	Sing.	*masc.*
com.		אֶתְמַצֵּא 1
תִּתְמַצְּאִי		תִּתְמַצֵּא 2
תִּתְמַצֵּא		יִתְמַצֵּא 3

Plur

Plur.

1 נִתְמַצֵּא
2 תִּתְמַצְּאוּ } תִּתְמַצֶּאנָה
3 יִתְמַצְּאוּ

Notæ.

Præter. הִתְמַצְּאָה) *Hinc per syncopam literæ characteristicæ, & forma ex Hophal composita*, הֻטַּמְּאָה polluta est, *Deut.* 24. 4. הִתְמַצְּאוּ) *Hinc itidem per syncopam literæ characteristicæ* ת, הִנַּבְּאוּ Prophetarunt, *Jer.* 23. 13. *pro* הִתְנַבְּאוּ.

Futur. יִתְמַצֵּא) *Syncopa ut ante*, וַיִּנַּשֵּׂא Et elatus est, 2 *Paral.* 32. 23. *Sic*, תִּטַּמְּאוּ Polluetis vos, *Lev.* 11 43. *pro* תִּתְטַמְּאוּ.

CAP. XXXIV.

De Quiescentibus tertia radicali ה, *& prima ipsorum Conjugatione* Kal *&* Niphal.

QUartum genus Verborum Quiescentium est, quorum tertia radicalis est ה, & *Quiescentia Lamed He* vulgo vocantur, habentque commune paradigma, גָּלָה *Revelavit.* Horum anomalia communis per omnes Conjugationes triplex est: primo ה quiescit: secundo abjicitur: tertio in aliam literam commutatur. Deinde singula fere Tempora habent terminationem propriam, ab analogia discrepantem. Præteriti prima vox per omnes conjugationes desinit in Kametz: Participium utrumque (excepto Pahul in Kal) semper in Sægol: Infinitivus in Cholem vel וֹת: Imperativus in Tzere: Futurum in Sægol. Præterea Imperativo singulari (præterquam in Kal & Niphal) &

Fu-

Futuro omnium Conjugationum sæpissime accidit Apocopa. Denique non raro præcedentis generis Quiescentium tertia א formam assumunt. Quatuor Verba analogiam imitantur, quæ ob id cum Mappik in ה notantur: nempe גָּבַהּ *Excelluit*, כָּמַהּ *Concupivit*, נָגַהּ *Splenduit*, תָּמַהּ *Admiratus fuit.* Postremo occurrunt hic etiam Verba duplicis Anomaliæ, nempe quorum prima radicalis est נ vel י, quæ suorum generum formam hic quoque imitantur: ut suis locis videbitur.

Præter. Niphal.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
נִגְלְתָה	3	נִגְלָה
נִגְלֵית	2	נִגְלֵיתָ
com.	1	נִגְלֵיתִי
	Plur.	
com:	3	נִגְלוּ
נִגְלֵיתֶן	2	נִגְלֵיתֶם
com.	1	נִגְלֵינוּ

Præter. Kal.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
גָּלְתָה	3	גָּלָה
גָּלִית	2	גָּלִיתָ
com.	1	גָּלִיתִי
	Plur.	
com	3	גָּלוּ
גְּלִיתֶן	2	גְּלִיתֶם
com.	1	גָּלִינוּ

Partic. præs.

Plur.	*Sing.*	
נִגְלִים	נִגְלֶה	*m*
נִגְלוֹת	נִגְלָה	*f.*

Partic. præs. Ben.

Plur.	*Sing.*	
גּוֹלִים	גּוֹלֶה	*m.*
גּוֹלוֹת	גּוֹלָה	*f.*

Partic. præt. sive Pahul.

Plur.	*Sing.*	
גְּלוּיִם	גָּלוּי	*m.*
גְּלוּיוֹת	גְּלוּיָה	*f.*

Infinit.

הִגָּלֵה *vel* הִגָּלוֹת

Infinit.

גְּלֹה גָּלֹה גְּלוֹת גָּלוֹת

Im-

Imperat. Plur.	Imperat. Sing.		Imperat. Plur.	Imperat. Sing.	
הִגָּלוּ	הִגָּלֵה		גְּלוּ	גְּלֵה	m.
הִגָּלֶינָה	הִגָּלִי		גְּלֶינָה	גְּלִי	f.

Futur. Sing. fœm. com.	masc.		Futur. Sing. fœm. com.	masc.	
	אֶגָּלֶה	1		אֶגְלֶה	1
תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה	2	תִּגְלִי	תִּגְלֶה	2
תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה	3	תִּגְלֶה	יִגְלֶה	3

Plur. com.			Plur. com.		
	נִגָּלֶה	1		נִגְלֶה	1
תִּגָּלֶינָה	תִּגָּלוּ	2	תִּגְלֶינָה	תִּגְלוּ	2
	יִגָּלוּ	3		יִגְלוּ	3

Notæ ad Kal.

Præter. גָּלְתָה) *Hic tertia radicalis mutatur in Thau, ne duæ aspirationes concurrentes, difficiliorem pronunciationem pariant. Pro* ה *quandoque est* י: *ut,* חָסָיָה Confidit, *Psal.* 57. 2 *Sic in tertia plur.* נָטָיוּ Declinarunt, *Psal* 73. 2. *Kametz in penult: in his duobus exemplis est propter pausam accentus Est & hic contracta forma: ut,* עָשָׂת Fecit, *Lev.* 25. 21. קָרָאת Obveniat. *Deut.* 31. 29.

Partic גּוֹלֶה *Quædam in Tzere desinunt: ut,* עֹשֵׂה Faciens, *Exod.* 15 11.

Imperat. גְּלוּ) *At* בְּעָיוּ Quærite, *Jes.* 21. 12. אֲתָיוּ Venite, *ibidem, pro tertia radicali* ה *est* י, *ut ante in Præterito.*

Futur. אֶגְלֶה) *Si prima radicalis hic sit* נ, *dicitur defecte* אֶטֶּה תִּטֶּה *&c.* יִגְלוּ) *At,* יִשְׁלָיוּ Tranquilli sunt, *Ps.* 121 9. *ut paulo ante, in Imp & Præt.*

Apo-

Apocopæ *forma hic diligenter eſt notanda, quæ varia: prima,* יֶגֶל *pro* יְגַלֶּה. *Propter gutturalem vel* ר *in fine eſt Pathach: ut,* וַיִּחַן Et caſtrametatus eſt, *Gen.* 26. 17. *aut duplex Pathach,* וָאַעַן Et reſpondi, *Zach* 4. 11. *pro* וָאַעֲנֶה. Secunda, יֵרָא *pro* יֵרָאֶה: *Eſt & hic in fine Pathach propter gutturalem: ut,* וַתֵּתַע Et errabat, *Gen.* 21. 14. *pro* תִּתְעֶה. Tertia, יֵרְדְּ Dominabitur, *pro* יִרְדֶּה, *idque quando ſecunda radicalis fuerit una ex* בגד־כפת. Quarta, *ex Verbis* הָיָה *&* חָיָה, *quæ peculiari forma dicuntur* אֱהִי *pro* אֶהְיֶה: *ſic in aliis perſonis,* יְהִי, תְּהִי. Quinta, תֵּט, *pro* תִּטֶּה: יַז *pro* יַזֶּה. *Hæc eſt propria Verborum à* נ *hic incipientium, quæ unicam tantum radicalem ſervant.*

Ad Niphal.

Præter. נִגְלָה) *Ante primam gutturalem.* נַעֲשָׂה Factum eſt, *Eccl.* 9. 3. *Deficiente prima* נ, נִקָּה Innocentem aſſeruit ſe, *Zach* 5. 9. *& ſic in reliquis perſonis.* נִגְלֵיתָ) *Hic & in prima perſona utriuſque numeri promiſcue etiam eſt Chirek in penultima.*

Futur. אֶגָּלֶה) *Prima gutturali,* אֵעָנֶה Exaudiar, *Job.* 19. 7.

Apocope *hic tantum literam* ה *cum præced. vocali tollit; ut,* אֶפָּת Et pellectus ſum, *pro* אֶפָּתֶה, *Jer.* 20. 7. תִּגָּל *pro* תִּגָּלֶה Retegetur, *Jeſ.* 47. 3.

CAP. XXXV.

De Conjugatione Pihel *&* Pyhal *Quieſcentium tertia* ה.

Præter. Pyhal.

fœm.	*Sing.*	*maſc.*	
גֻּלְּתָה		גֻּלָּה	3
גֻּלֵּית		גֻּלֵּיתָ	2
com.		גֻּלֵּיתִי	3

Præter. Pihel.

fœm.	*Sing.*	*maſc.*	
גִּלְּתָה		גִּלָּה	3
גִּלִּית		גִּלִּיתָ	2
com.		גִּלִּיתִי	1

Plur.		*Plur.*	
com.	3 גָּלוּ	*com.*	3 גִּלּוּ
גְּלִיתֶן	2 גְּלִיתֶם	גִּלִּיתֶן	2 גִּלִּיתֶם
com.	1 גָּלִינוּ	*com.*	1 גִּלִּינוּ
Partic. præt. five Pahul.		Partic. præſ. Ben.	
Plur.	*Sing.*	*Plur.*	*Sing.*
מְגֻלִּים	*m.* מְגֻלֶּה	מְגַלִּים	*m.* מְגַלֶּה
מְגֻלּוֹת	*f.* מְגֻלָּה	מְגַלּוֹת	*f.* מְגַלָּה
Infinit.		Infinit.	
גֻּלֵּה *vel* גֻּלּוֹת		גַּלֵּה גַּלֹּה גַּלּוֹת	
Imperat. *caret.*		Imperat.	
		Plur.	*Sing.*
		גַּלּוּ	*m.* גַּלֵּה
		גַּלֶּינָה	*f.* גַּלִּי
Futur.		Futur.	
fœm. *Sing.*	*maſc.*	*fœm.* *Sing.*	*maſc.*
com.	1 אֲגֻלֶּה	*com.*	1 אֲגַלֶּה
תְּגֻלִּי	2 תְּגֻלֶּה	תְּגַלִּי	2 תְּגַלֶּה
תְּגֻלֶּה	3 יְגֻלֶּה	תְּגַלֶּה	3 יְגַלֶּה
Plur.		*Plur.*	
com.	1 נְגֻלֶּה	*com.*	1 נְגַלֶּה
תְּגֻלֶּינָה }	2 תְּגֻלּוּ	תְּגַלֶּינָה }	2 תְּגַלּוּ
	3 יְגֻלּוּ		3 יְגַלּוּ

Notæ ad Pihel.

Præter. גִּלִּיתָ) *In medio promiſcue Chirek eſt : ut,* גִּלִּיתָ Retexiſti, *Jeſ.* 57. 8. *Sic in reliquis perſonis.*

Imperat. גַּלֵּה) *Præter normam eſt* רַבֵּה Multiplica, *Jud.* 9. 29. *Per Apocopam,* גַּל Retege, *Pſal.* 119. 8.

Futur. אֲגַלֶּה) Apocope, תְּכַס Obtegas, *pro* תְּכַסֶּה, *Neh.* 4. 5. וַתְּגַל Et diſcooperuit, *Ezech.* 23. 18. יְקַו Exſpectet, *Job.* 3. 9. *pro* יְקַוֶּה.

Ad Pyhal.

Præter. גֻּלָּה) *Excidens Dagesh per Cholem compensatur: ut,* הֹרָה Conceptus est, *Job.* 2. 3. גֹּלּוּ) *Et cum Kametz-chatuph,* כֻּלּוּ Finiuntur, *Psal.* 72 20. כֻּסּוּ Operti sunt *Psal.* 80. 11. *compensato Dagesh*, דֹּחוּ Impelluntur, *Psal.* 36 13.

Participium) *Quidam etiam hic Participium præsens formant,* גֻּלֶּה, *ex duobus exemplis, de quibus vide Thesaurum nostrum.*

CAP. XXXVI.

De Conjugatione Hiphil *&* Hophal *Quiescentium tertia* ה.

Præter. Hophal.

fæm.	*Sing.*	*masc.*
הָגְלְתָה		3 הָגְלָה
הָגְלֵית		2 הָגְלֵיתָ
com:		1 הָגְלֵיתִי
	Plur.	
com.		3 הָגְלוּ
הָגְלֵיתֶן		2 הָגְלֵיתֶם
com.		1 הָגְלֵינוּ

Partic. præt. Pahul.

Plur.	*Sing.*	
מָגְלִים	מָגְלֶה	*m.*
מָגְלוֹת	מָגְלָה	*f.*

Infinit: הָגְלֵה

Præter. Hiphil

fæm.	*Sing.*	*masc.*
הִגְלְתָה		3 הִגְלָה
הִגְלִית		2 הִגְלִיתָ
com.		1 הִגְלִיתִי
	Plur.	
com.		3 הִגְלוּ
הִגְלִיתֶן		2 הִגְלִיתֶם
com.		1 הִגְלִינוּ

Partic. præs. Ben.

Plur.	*Sing.*	
מַגְלִים	מַגְלֶה	*m.*
מַגְלוֹת	מַגְלָה	*f.*

Infinit.

הַגְלֵה *vel* הַגְלוֹת

Imperat. *caret.*

Futur.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
com.		אָגְלֶה 1
תָּגְלִי		תָּגְלֶה 2
תָּגְלֶה		יָגְלֶה 3

Plur.

com.		
		נָגְלֶה 1
תָּגְלֶינָה	}	תָּגְלוּ 2
		יָגְלוּ 3

Imperat.

Plur.	*Sing.*
הַגְלוּ	הַגְלֵה *m.*
הַגְלֶינָה	הַגְלִי *f.*

Futur.

fœm.	*Sing.*	*masc.*
com.		אַגְלֶה 1
תַּגְלִי		תַּגְלֶה 2
תַּגְלֶה		יַגְלֶה 3

Plur.

com.		
		נַגְלֶה 1
תַּגְלֶינָה	}	תַּגְלוּ 2
		יַגְלוּ 3

Notæ ad Hiphil.

Præter. הִגְלָה) *Alibi est*, הֶגְלָה Deportavit, *Esth.* 2. 6. *Deficiente prima* נ, הִזָּה Aspersit, הִכָּה Percussit. *Ex anomalia primæ quiescentis* י, הוֹגָה Mœrore affecit, הוֹנָה Oppressit, הוֹרָה Docuit, *quæ sic quoque deinceps flectuntur.* הִגְלְתָה) *Contracte*, הִרְצָת Acquiescet, *Lev.* 26. 34. הֶלְאָת Fatigavit, Ezech. 24. 12. הִגְלֵיתָ) *Et per Chirek in medio* הִגְלִיתָ Deportasti, 2 *Reg.* 17. 26. *& ita in aliis personis. Deficiente prima* Nun: וְהִזֵּיתָ *Et asperges: Prima* Jod, הוֹרֵתָ Docuisti, *Exod.* 17. 5.

Imperat. הַגְלֵה) *Per Apocopam* הֶרֶף Desiste, *Deut.* 9. 14. *pro* הַרְפֵּה. *Propter gutturalem duplex Pathach est*, הַעַל Ascendere fac, *Exod.* 33. 12. *Deficiente prima* נ, הַכֵּה Percute, *unde per Apocopam* הַךְ, 2 Reg. 6. 18. *à* נָכָה.

Futur. אַגְלֶה) *Ex deficiente prima* נ, אַטֶּה Extendam, *Jer.* 6. 12. *Ex quiescente prima* י, אוֹרֶה

Ce-

Celebrabo, *Psal.* 9. 2. *& sic deinceps. Hinc cum expressɔ* ה *characteristico, quod Chaldæis familiare,* יְהוֹדֶה Celebrabit, *Neh.* 11. 7. Apocopa, יֶפֶר Fœtificare fecit, *Psal.* 105 24. *pro* יַפְרֶה *propter gutturalem:* וַיַּעַל Et obtulit, *Num.* 23 2 *Et in duplex Scheva, ut in Kal,* יַרְדְּ Dominari fecit, *Jes.* 41. 2. *Ex defectivis prima* נ, וַיַּט Et admovi, *Hos.* 11. 4. *pro* וְאַטֶּה: *Sic* יַךְ *pro* יַכֶּה.

Ad Hophal.

Præter. הָגְלָה *Deficiente prima* נ, הוּכָּה Percussum est, *Psal.* 102. 5. הֻכֵּיתִי Percussus sum, *Zach* 13. 6.

Partic.) *Participium præsens inusitatum est, si quis formare velit, desinet à Præterito in Sægol: ut,* מָגְלֶה. *Deficiente prima* נ, מֻכֶּה Percussus.

CAP. XXXVII.

De Conjugatione Hithpahel, *Quiescentium tertia* ה.

Præter.

	fœm.	Sing.	masc.
3	הִתְגַּלְּתָה		הִתְגַּלָּה
2	הִתְגַּלֵּית		הִתְגַּלֵּיתָ
1			הִתְגַּלֵּיתִי

Plur.

	fœm.	masc.
3		הִתְגַּלּוּ
2	הִתְגַּלֵּיתֶן	הִתְגַּלֵּיתֶם
1		הִתְגַּלֵּינוּ

Partic. præs.

Plur.	Sing.	
מִתְגַּלִּים	מִתְגַּלֶּה	m.
מִתְגַּלּוֹת	מִתְגַּלָּה	f.

Imperat.

Plur.	Sing.
הִתְגַּלּוּ	הִתְגַּלֵּה m.
הִתְגַּלֶּינָה	הִתְגַּלִּי f.

Futur.

fœm.	Sing.	masc.
		אֶתְגַּלֶּה 1
תִּתְגַּלִּי		תִּתְגַּלֶּה 2
תִּתְגַּלֶּה		יִתְגַּלֶּה 3

Plur.

	נִתְגַּלֶּה 1
תִּתְגַּלֶּינָה }	תִּתְגַּלּוּ 2
	יִתְגַּלּוּ 3

Notæ.

Præter הִתְגַּלָּה) *Unicum à* י *incipiens illud in* ו *commutat, quæ forma etiam supra cap.* 25 *notata est: ut,* הִתְוַדָּה Confessus fuit, *Lev.* 5. 5. *A* שָׁחָה *speciali anomalia hic dicitur* הִשְׁתַּחֲוָה Incurvavit se honoris causa: *ubi* ו *vel per epenthesin insertum, aut tertia radicalis* ה *mutata est in* ו, *quæ commutatio & in Nominibus fit, ut quando à* גָּאָה Superbivit, *fit* גַּאֲוָה Superbia. *Deinde perdit Dagesh ac literæ* ת *& primæ radicalis fit transpositio: ut,* הִשְׁתַּחֲוָה Incurvavit se, *& sic deinceps flectitur.*

Imperat. הִתְגַּלֵּה) *Per Apocopam,* הִתְחַל Ægrotum age, 2 *Sam.* 13. 5.

Futur. אֶתְגַּלֶּה) *Cum syncopa literæ formativæ* ת, אֶדַּמֶּה Æquabo me, *Jes.* 14. 14. *pro* אֶתְדַּמֶּה. וַיִּתְגַּלּוּ) *Huc pertinet defecte scriptum* וַיִּשְׁתַּחוּ Et procumbent, *Gen.* 27. 29. *pro* יִשְׁתַּחֲווּ. *Apocopa, ut in Imperativo:* וַיִּתְגַּל Et retexit se, *pro* יִתְגַּלֶּה *Gen.* 9. 21. *Speciali anomalia*

malia dicitur יִשְׁתַּחוּ. *Procumbat, Gen.* 48. 12. *pro* יִשְׁתַּחֲוֶה, *ubi Apocopæ ratio postulabat* יִשְׁתַּחַו, *sed euphoniæ causa sumptum in fine est Shurek.*

CAP. XXXVIII.

De voce indeclinabili, & primum de Adverbio.

Exposita est vox declinabilis.

VOx indeclinabilis est, quæ genere & numero flecti non potest: estque vel *Adverbium* aut *Præpositio*: vel *Conjunctio* aut *Interjectio*, quæ in universum vulgo *Particulæ*, Hebræis מִלּוֹת nominantur.

Adverbium est vox indeclinabilis, quæ alii voci adjungitur, ad explicandam circumstantiam vel qualitatem aliquam: ut,

Loci, אֵי, אַיֵּה Ubi? אֵיפֹה, אֵיפוֹא, אֵיכֹה Ubinam? אָן, אָנָה Quo? Ubi? מֵאַיִן undenam? פֹּה, פֹּא hic, huc: מִפֹּה, מִפּוֹ hine, inde, illinc: הֵנָּה huc: הֲלֹם huc, hic: שָׁם ibi, illic, illuc, eo: מִשָּׁם inde: פְּנִימָה, מִבַּיִת, מִבֵּית intrinsecus, intus, intro: חוּץ foris, foras: מַעְלָה supra, מִלְמַעְלָה superne: מַטָּה infra, infime: אָחוֹר retro, retrorsum.

Temporis, מָתַי Quando? עַד־מָה Usquequo? עַד־אָן quousque? עַתָּה nunc: מָחָר cras: יוֹמָם interdiu: אֶתְמוֹל, תְּמוֹל heri: שִׁלְשֹׁם nudius tertius: מִלְּפָנִים ante, antea, antehac: תָּמִיד jugiter: עַד־אִם, עַד־כִּי donec, usquedum: טֶרֶם antequam: מַהֵר, מְהֵרָה cito: אָז, אֲזַי tunc.

Interrogationis, אִם An: הַאִם An vero? הֲלֹא nonne? annon? אֵיךְ quomodo? מַדּוּעַ quare? לָמָּה ut quid?

Affirmationis, כֵּן Sic, ita, *quod & similitudinis*: אָכֵן

vere,

vere, profectò, certe: אַךְ omnino: אוּלָם, אָמְנָם vere, revera.

Negationis, Prohibitionis, לֹא non: בַּל non, nequaquam: אַל ne: פֶּן ne forte, ut non: אַיִן, אֵין non.

Dubitationis, אוּלַי fortassis.

Qualitatis, רֵיקָם inaniter, frustra: שָׁוְא vane: חִנָּם gratis, immerito: יְהוּדִית Judaice.

Congregationis, יַחַד, יַחְדָּיו una, simul, pariter.

Separationis, Exclusionis, לְבַד seorsim, separatim: אַךְ, רַק tantum, tantummodo, duntaxat: בִּלְעֲדֵי præterquam.

Intensionis, יוֹתֵר Nimium, amplius, magis, potius: מְאֹד valde, vehementer: רַב multum, satis: אַף־כִּי quanto magis, quanto minus, *illud in oratione affirmativa significat, hoc in negativa.*

Remissionis & dimissionis, אַט sensim, lente, leniter: מְעַט parum: מְעַט מְעַט minimum, paulatim: כִּמְעַט pene: כְּאַיִן fere.

Similitudinis, כֵּן, כֹּה sic, ita: כְּמוֹ־כֵן similiter: כְּמוֹ sicut: בְּכֹה taliter, eo modo, hoc modo.

Numeri, אַחַת semel: שֵׁנִית secundo: שְׁלִישִׁית tertio: רְבִיעִית quarto. Hæc ex Nominibus adverbiascunt.

Inseparabilia Adverbia duo sunt, quæ aliis vocibus ab initio semper adjunguntur, כ similitudinis, ה admirationis & interrogationis. Id regulariter habet Chatephpathach: ante Scheva Pathach nudum: ut, הֲבַת *Num filia*, Genes. 17. 17. הַכְזוֹנָה *Num tanquam cum scorto?* Gen. 34. 31. Sic ante gutturalem non cum Kametz notatam; Hoc regulariter est cum Scheva, quod ante aliud Scheva transit

transit in Chirek: ante Scheva compositum, habet brevem gutturali respondentem: ante Nomina communiter extrudit articulum ה, & suscipit ejus vocalem: ut, כַּשֶּׁמֶן, *pro* כְּהַשֶּׁמֶן &c.

CAP. XXXIX.

De Præpositione.

PRæpositio est vox indeclinabilis, Verbo nomen, tanquam terminum vel causam motus aut quietis, adjungens.

Terminum, אֱלֵי אֶל Ad, secus, juxta, erga: אֵצֶל Apud, juxta, penes, prope: עֲדֵי עַד Ad, usque ad: נֶגֶד Coram, contra, ante: לְנֹכַח נֹכַח E regione: ex adverso, contra: לְעֻמַּת, מוּל, מִמּוּל Idem: בֵּין Inter, intra: מִבִּי, מִנִּי, מִן A ab, abs, de e, ex: propter: præ; comparative: לִפְנֵי Ante, coram, præ: עֲלֵי עַל Super, supra, contra, adversus: חוּץ Extra: סָבִיב Circum, circa: עֵבֶר Cis: מֵעֵבֶר Trans, ultra: הָלְאָה Ultra: אַחַר אַחֲרֵי Post: תַּחַת Subter, sub, infra.

Causam, בִּגְלַל, לְמַעַן, בַּעֲבוּר, מִפְּנֵי, עַל Propter, בְּעַד, תַּחַת, חֵלֶף pro; כְּפִי, לְפִי Secundum, juxta.

Quædam terminum loci significantia, aliquando temporis sunt: ut, עַד Usque ad: מִן Ab, לִפְנֵי Ante, אַחַר Post, בֵּין Inter. Item quatuor inseparabiles, ב, כ, ל, מ.

Quædam comitatum, causam comitantem seu adjuvantem denotant: ut, עִם אֵת עִמָּד Cum.

Quædam privationem causæ adjuvantis: ut, מִבְּלִי, בִּלְתִּי, בִּלְעֲדֵי, בְּלֹא, בְּלִי Absque, præter, sine: זוּלַת, לְבַד, מִלְּבַד Præter.

Inseparabiles quatuor sunt, quæ vulgo literæ ב כ ל מ vo-

vocantur: בְּ *in, propter*; כְּ *secundum, juxta*: לְ *ad*, estque ex אֶל decisum: Hæ tres regulariter notantur cum Scheva, aut Chirek, si aliud Scheva sequatur, aut proprietati gutturalium obsequuntur: sæpe etiam extrudunt articulum ה, & suscipiunt ejus vocalem: מ *a, ab, abs, de, e, ex*, estque desumptum ex מִן, unde & cum Chirek sequente Dagesh vocibus præfigitur: Dagesh ejectum, compensatur per Tzere.

CAP. XL.

De Conjunctione.

Conjunctio est quæ multiplices orationis partes conjungit.

Copulativa, אַף, גַּם etiam.

Inseparabiles duæ sunt, quæ vocibus præfiguntur, וְ *&*, שֶׁ *quod*. Illud copulativum est, & ante literas בומף ac schevatam quamlibet notatur cum Shurek: si duo Nomina copulet, quorum posterius est monosyllabum, aut bisyllabum, tum habet Kametz. Hoc post se habet Dagesh, & est loco אֲשֶׁר *quod*.

Connexiva, sive *Conditionalis*, אִם *si, sin, siquidem, quum, quandoquidem*: כִּי אִם *quod si*, אִם לֹא *si, non, ni, nisi*: לוּ, אִלּוּ *si*: לוּלֵא *nisi*.

Discretiva, sive *Adversativa*, אַךְ *verum, verumtamen*: אֲבָל *at, ast, sed, verum, veruntamen*: גַּם כִּי *etiamsi*: אִם כִּי *sed*: אוּלָם *veruntamen*. Sæpe etiam inseparabile ו adversative sumitur, ut dictum.

Disjunctiva, אוֹ *aut, vel, sive, seu*: לֹא־כֵן *Non sic, secus*. Sed & inseparabile ו disjunctive sumitur, ut *Exod.* 21. 15. & alibi.

Causalis, כִּי *Nam, quia, quod, quoniam, enim, etenim*:

nim: אֲשֶׁר *quod, quia, quum*: יַעַן אֲשֶׁר, יַעַן כִּי, עֵקֶב, יַעַן, עֵקֶב אֲשֶׁר *quia, eo quod, quandoquidem*: לְמַעַן, בַּעֲבוּר *ut, propterea, ut*: לְבִלְתִּי *ut non.*

Rationalis, לָכֵן, עַל־כֵּן *quare, quamobrem, quapropter, ergo, ideo, igitur, idcirco, quocirca, itaque.*

CAP. XLI.

De Interjectione.

INterjectio est, quæ per se in oratione posita, animi affectum cum singulari commotione indicat.

Blandientis, כִּי, אָנָּא, נָא *quæso, obsecro, amabo.*

Comminantis, אוֹי, הוֹי *væ*: sic אִי *Eccles.* 4. 10.

Demonstrantis, הֵן, הִנֵּה, הֶאָח *he, en, ecce.*

Dolentis, אוֹי, הוֹי, אוֹיָה *O, hei, heu, eheu.* הָהּ *ah*: אֲהָהּ *aha, ah*: אָהּ *ah. Ezech.* 6. 11.

Ejulantis, אַלְלַי *hei, væ, Job.* 10. 15.

Exclamantis, הוֹי הוֹי *O, O, Zach* 2. 6. Inseparabile הַ sequente Dagesh, ante Nomina sic quoque sæpe usurpatur, & Vocativum denotat.

Fastidientis, abominantis, חָלִילָה *absit*, 2 *Sam.* 20. 20.

Gaudentis, exsultantis cum ironico gemitu, הֶאָח הֶאָח *euge, euge, ha, ha, he, Psal.* 35. 21.

Hortantis. הָבָה *eja, age*: הָבוּ *agite.*

Optantis, לוּ *utinam, O utinam, Gen.* 17. 18. לוּא *idem, Jes.* 64. 1. אַחֲלֵי, אַחֲלַי *idem*: אָמֵן *Amen.*

Vocantis, הוֹי *heus.*

Ap-

Appendix brevis de mutatione vocum & Punctorum Vocalium.

MUtatio punctorum vocalium in lingua Hebræa, res eſt ſolicita & operoſa, in qua juventus cum multo ſudore ſe torquet, ſed cum exiguo ſæpe fructu. ita ut ſe expedire neſciens nauſeam concipiat, ac ſtudium tandem abjiciat. Ergo laborem & hic ipſi minuamus, & quæ intricata tantopere videntur, ſenſim extricemus, ne cœptum ſtudii iter hiſce ſalebris impediatur.

Cauſæ mutationis, quædam ſunt *generales*, quædam *ſpeciales*. Generales, quæ omnibus omnino vocibus communes ſunt, ut Pronomina affixa & Accentus: Speciales, quæ Nominibus vel Verbis in ſpecie conveniunt. Nos ſingulas voces ſeorſim & univerſe hic conſiderabimus.

I. *De Nominibus.*

ELias Grammaticus in Libro *Habbachur*, *Orat.* 3. *cap.* 2. quatuor ponit cauſas, ob quas Nomina mutentur: 1. eſt *Motio* è maſculino in fœmininum. 2. *Flexio* è ſingulari in pluralem: 3. *Regimen*: 4. *Affixa*. Hic nos adjungemus quintam, *Accentus*.

De prima vide ſupra cap. 8. de ſecunda cap. 9. & 10. de reliquis duabus hic breviter agemus

Variatio ob Regimen.

Regimen eſt Syntaxis ſive ſtructura Nominum qua unum regit alterum caſu genitivo. Hoc fit ple-

plerumque primi Nominis mutatione, cujus formam vocant *Regimen*, *Statum regiminis*, *Statum constructum*: formam autem integram appellant *Statum absolutum*.

In genere notandum, ab initio vocis duo Scheva consistere non posse, unde cum aliqua ratio duo postulat, tum prius mutatur in Chirek, aut in Pathach vel Sægol propter gutturalem vel ר, ut dictum cap 4. & in sequentibus amplius patebit.

Mutatio vocalium ob regimen fit vel in *penultima* vel in *ultima* syllaba, vel *utrobique* simul·

Kametz penultimæ syllabæ, in utroque genere & numero, mutatur in Scheva, aut in Scheva compositum sub gutturali: ultimæ vero (non sequente א) transit in Pathach: ut, דְּבַר הַמֶּלֶךְ *Verbum regis*, à דָּבָר.

Pluralia masculina etiam יםִ commutant in יֵ, ut, דִּבְרֵי ex דְּבָרִים scil. Kametz in Scheva mutato, propter quod antecedens Scheva transit in Chirek, ut dictum. Sub prima gutturali est Pathach vel Sægol: ut, עַבְדֵי ex עֲבָדִים. Sic & alia quædam: ut, מַלְכֵי *Reges*.

Fœminina singularia in ה, commutant illud præterea in ת: ut, צִדְקַת à צְדָקָה, nempe prius Kametz mutatur in Scheva, propter quod antecedens Scheva convertitur in Chirek: ultimum vero in Pathach, & ה in ת. Fœmininum plurale, צִדְקוֹת à צְדָקוֹת.

Tria monosyllaba אָב, אָח, חָם mutant Kametz in Chatephpathach, & assumunt præterea ad finem literam י: ut, אֲבִי, אֲחִי.

Excipiuntur alia multa ex Quiescentibus &

& Defectivis secunda radicali nata, quæ prius Kametz retinent, qualia sunt צָרָה, קָמָה, בָּמָה, מָעוֹז, מָגֵן & his similia.

Tzere invariatum manet, nisi quando antecedit vel sequitur Kametz, tunc penultimæ syllabæ mutatur in Scheva, ultimæ in Pathach: ut. שְׁנַת à שֵׁנָה *Somnus*: עֲצַת ab עֵצָה *Consilium.* Excipe si post Tzere sit litera quiescens.

In pluralibus Tzere penultimæ syllabæ transit in Scheva, propter quod antecedens Scheva convertitur in Chirek, sicut & ante in forma Kametz: ut, זִקְנֵי à זְקֵנִים *Senes*: חַצְרֵי à חֲצֵרִים *Atria*: גִּדְרוֹת à גְּדֵרוֹת *Caulæ.*

Excipiuntur אֵיבַת *Inimicitia*, הֵיכַל *Templum*, & pluralia, חֲפֵצִים *Desiderantes*, זֵיתִים *Oleæ*, & alia, quæ vide in Thesauro nostro Grammatico. *A* קֵן reperitur קִן, & à בֵּן cum Chirek speciali anomalia בִּן, *Deut.* 25. 2. *Jonæ* 4. 10.

Segol ultimæ syllabæ ante ה mutatur in Tzere: ut, מִקְנֵה צֹאן *possessio ovium, Gen.* 26. 14. Excipe פֶּה, unde פִּי חָכָם *Os sapientis, Eccles.* 10. 12. Alias immutatum manet.

Pathach & *Chirek* (non intercedente Dagesh) contrahuntur in Tzere: ut, בֵּית à בַּיִת, *Domus.*

Variatio ob Affixa.

Affixa dicuntur Pronomina inseparabilia à fine Nominibus adjuncta. Hic in genere observetur, Affixa quatuor כֶם כֶן הֶם הֶן formæ Nominis constructæ in utroque genere & numero semper adjungi, ac præterea *Affixa constructa* mihi vocari. Deinde affixum הו

can-

tantum Nominibus in ֶה finitis adjungi, item Nomini אָב. Reliqua mutatio talis.

Kametz penultimæ ſyllabæ in ſingulari numero in utroque genere mutatur in Scheva: ultimæ manet, præterquam ante Affixa conſtructa כֶם, כֶן, הֶם, הֶן.

Maſculina, דָּבָר *Verbum*, דְּבָרִי *Verbum meum*, דְּבָרְךָ *tuum*, דְּבָרוֹ *ejus*, דְּבָרָם *eorum*, דְּבָרֵנוּ *noſtrum*, דְּבַרְכֶם *veſtrum*.

Fœminina in ה præter mutationem primi Kametz, commutant etiam ה in ת: ut, צִדְקָתִי *Juſtitia mea*, צִדְקָתְךָ *tua*, צִדְקָתוֹ *ejus*, צִדְקָתָם *eorum*, צִדְקַתְכֶם *veſtra*, à צְדָקָה Cum litera Heemantica ab initio, immutata manent. Recipiunt autem Affixa ad formam in ת: ut, תִּפְאֶרֶת *Gloria*, תִּפְאַרְתּוֹ *ejus*.

In plurali maſculino Kametz hocce manet: ut, דְּבָרַי *Verba mea*, דְּבָרֶיךָ *tua*, דְּבָרָיו *ejus*, דְּבָרֶיהָ *ejus* fœm. דְּבָרֵינוּ *noſtra*, דִּבְרֵיכֶם *veſtra*, à דְּבָרִים.

Fœminina pluralia aſſumunt Affixa ad formam conſtructam: ut, צִדְקוֹתַי *Juſtitiæ meæ*, צִדְקוֹתֶיךָ *Juſtitiæ tuæ*, &c.

Excipe multa ex Quieſcentibus & Defectivis ſecunda orta, quæ prius Kametz retinent, qualia ſunt, קָצֶה *Extremitas*, רָעָה *Malum*, מָעֹז *robur*, מָגֵן *clypeus*, רָמוּת *altitudo*: קָצֵהוּ, *Finis ejus*, &c: Hinc quoque פָּנִים & בָּנִים Kametz retinent, quaſi ex forma בָּנֶה & פָּנֶה.

אָוֶן, מָוֶת, תָּוֶךְ contrahuntur in Cholem. תּוֹכוֹ *medium ejus*, à תָּוֶךְ.

אָב אָח חָם Kametz in ſingulari retinent: אָבִי *pater meus*. Sic דָּם *ſanguis*, יָד *manus*, עָב *nubes*, צָר *hoſtis*, שַׂר *princeps*, & ſi quæ alia ſimilia.

גג, גן, קו mutant Kametz in Pathach & Dagesh : ut, גַּגִּי *tectum meum.* Sic à מִשְׂגָּב est מִשְׂגַּבִּי *Locus editus meus.*

Tzere penultimæ syllabæ mutatur in Scheva ultimæ partim manet, partim mutatur : ut, לְבָבִי *Cor meum,* à לֵבָב *Cor* : עֲצָתָם ab עֵצָה *Consilium.*

Formam סֵפֶר vide in Sægol.

Manet in his & similibus, עֵדוּת, נְבֵלָה, הֵיכָל, אֵיתָן, אֵימִים, תְּאֵנָה, שֵׂיבָה, שְׁאֵרִית, שְׁאֵלָה, רֵאשִׁית, צֵאָה. In בְּהֵמָה semper mutatur in Sægol, בְּהֶמְתְּךָ *jumentum tuum*

Ultimæ syllabæ in Nominibus formæ זָקֵן & פְּאֵר manet.

In forma שׁוֹמֵר mutatur in Scheva : שׁוֹמְרֵנִי *Custodiens me.*

Ante ך transit in Sægol vel Chirek, aut Pathach propter gutturalem : ut אֹיִבְךָ, שׁוֹמֶרְךָ. In pausa autem dicitur שׁוֹמְרֶךָ.

Monosyllaba variant ; in his manet, אֵיד, אֵל, גֵּר, דֵּעַ, זֵר, נֵר, עֵר, עֵץ, רֵעַ, רֵשׁ, רֵאשׁ, שֵׁחַ.

שֵׁם, בֵּן mutant in Scheva : ut, שְׁמִי *nomen meum,* Sequente alio Scheva, prius pro more transit in Chirek : ut, שִׁמְךָ *nomen tuum*, quod in pausa dicitur שְׁמֶךָ.

Quædam commutant illud in Chirek sequente Dagesh : ut, עִתִּי ab עֵת *Tempus* Sic קֵן, קֵץ, עֵז, גֵּם, לֵב, חֵץ, חֵן, אֵשׁ, אֵב, חֵל, שֵׁן. At à גֵּו est גֵּוְךָ *tergum tuum.*

Sægol tam penultimæ quam ultimæ syllabæ, mutatur in Scheva, unde prius vertitur in Chirek : ut, בֶּגֶד *Vestis*, בִּגְדוֹ *Vestis ejus*, בִּגְדִי *Vestis mea* : sic סִפְרִי à סֵפֶר.

Quædam pro Chirek habent Pathach, maxime quando

quando prima aut ſecunda eſt gutturalis aut ב : ut, אֶבֶן *Lapis*, אַבְנוֹ *Lapis ejus*. Eam formam etiam ſequuntur, סֶלַע, פֶּלֶג, צֶלֶם, צֶלַע, צֶמֶר, קֶשֶׁת, גֶּפֶן, דֶּלֶת, טֶוֶא, שֶׁוַע, שֶׁמֶן, כֶּלֶב, כֶּסֶף, מֶלֶךְ, נֶפֶשׁ. Sic a חֵלֶק eſt חֶלְקוֹ *Pars ejus* ; a תִּפְאֶרֶת eſt, תִּפְאַרְתּוֹ *Gloria ejus*.

Sægol primum poſt ſe Scheva habens, manet : ut, אֶצְבַּע *Digitus*, אֶצְבָּעוֹ *Digitum ſuum*, Levit. 4. 6.

Terminatio ֶה abjicitur : ut, מִקְנֶה *Poſſeſſio*, מִקְנֵהוּ *Poſſeſſio ejus*, Job 1. 3. Attamen ante ָה Sægol manet : ut, מִקְרֶהָ *Accidens ejus*, a מִקְרֶה, Ruth 2. 3.

פֶּה & שֶׂה ſpecialem anomaliam habent, in mutatione ה in י ; ut, שֵׂיוֹ *Pecudem ejus*, Deut. 21. 1. שֵׂיֵהוּ *Pecus ſuum*. 1 Sam. 14. 34. A פֶּה eſt פִּי *Os meum*, פִּיךָ *Os tuum*, פִּיו & פִּיהוּ *Os ejus*.

Cholem penultimæ ſyllabæ mutatur in Kametz-chatuph aut Kibbutz : ut, קֹדֶשׁ *Sanctitas*, קָדְשׁוֹ *Sanctitas ejus*. Excipe גֻּלְגֹּלֶת, unde גֻּלְגָּלְתּוֹ *Cranium ejus*, Jud. 9. 53.

At ſequente Kametz vel Tzere, invariatum manet : ut, אוֹצָרוֹ *Theſaurus ejus*, Deut. 28. 12. ab אוֹצָר.

Cholem *ultimæ ſyllabæ* manet, exceptis quibusdam ex defectivis ſecunda radicali derivatis, in quibus corripitur in Kibbutz : ut, מָעוֹז *Robur*, מָעֻזּוֹ *robur ejus*.

Pathach ultimæ ſyllabæ in quibuſdam defectivis mutatur in Chirek ſequente Dages : ut, פַּת *Buccella*, מִפִּתּוֹ *De buccella ejus*, 2 Sam. 12. 3. Sed a דְּבַשׁ eſt דִּבְשִׁי *Mel meum*, Cant. 5. 1.

Pathach & Chirek in forma זַיִת contrahuntur in Tzere : ut, זַיִת *Oliva*, זֵיתְךָ *Olivæ tuæ*, Deut. 24. 20. Huc pertinent בַּיִת. חַיִל. יַיִן & ſimilia.

Scheva & Chirek in forma פְּרִי quasi transponuntur, assumpto ab initio Chirek vel Segol, unde deinceps *fit mobile : ut, פְּרִי *Fructus,* פִּרְיוֹ & פֶּרְיוֹ.

II. De Verbis.

Quomodo verba mutentur propter flexionem, id ipsa conjugandi norma indicat, quæ idcirco cuique nota esse debet.

At Pronominum inseparabilium sive Affixorum cum ipsis structura & conjunctio, longe maximam mutationem efficit, quam hic breviter delineatam accipe.

In genere observetur :

ַנִי Præterito jungitur : ֵנִי reliquis Temporibus.

ֶנּוּ ֶנָּה ֶנּוּ non junguntur Præterito, reliquis recte.

ֵם ֵן Imperativo & Futuro : aliis ָם ָן.

ָהוּ Præterito ; ֵהוּ reliquis.

Vocibus in vocalem immediate finitis, nudum Affixum adjungitur.

Præteritum Kal.

פָּקַד *Ille visitavit.*

eos	פְּקָדָם / פְּקָדָמוֹ	*eum*	פְּקָדוֹ / פְּקָדָהוּ	Affixa 3. pers.
eas	פְּקָדָן	*eam*	פְּקָדָהּ	
vos m.	פְּקַדְכֶם	*te* m	פְּקָדְךָ	2. pers.
vos f.	פְּקַדְכֶן	*te* f	פְּקָדֵךְ	
nos c.	פְּקָדָנוּ	*me* c	פְּקָדַנִי	1. pers.

Kametz penultimum per totum Præteritum mutatur in Scheva, Pathach in Kametz, exceptis, כֶם, כֶן, ante quæ manet.

Ter-

Terminatio altera *Tzere* manet : אהבך אהבו &c.

Cholem tertia terminatio manere poteſt : at ſequente Scheva, corripitur in Kametz-chatuph.

In *Pihel* mutatur Tzere in Scheva : ut, פקדו Sequente alio Scheva, tranſit in Sægol vel Pathach.

Defectiva ſecunda in Hiphil mutant Tzere prius in Sheva, alterum in Chirck : ut, הדמנו *Silere fecit nos*, *Jer.* 8. 14.

Quieſcentia ſecunda ſemper retinent Kametz : ut, שמו שמני שמך, &c.

Quieſcentia tertia א ultimum Kametz retinent. ut, קראו &c.

Quieſcentia tertia ה, illud ante Affixa ſemper abjiciunt, unde Kametz ultimum in Kal ſuccedit ſub primam radicalem : ut, עשהו *Fecit illud*, Pſal. 95. 5. pro עשהו ; aut (ſi mavis ה cum præcedente ſuo Kametz abjiciunt, unde propter contractionem Kametz primum manet, qualis ratio & in Nominibus obſervata.

פקדה *Illa viſitavit.*

eos	פקדתם / פקדתם	*eum*	פקדתהו / פקדתו	Affixa 3. perſ.
eas	פקדתן / פקדתן	*eam*	פקדתה / פקדתה	
vos m.	פקדתכם	*te* m.	פקדתך	2 Perſ.
vos f	פקדתכן	*te* f.	פקדתך	
nos c	פקדתנו	*me* c	פקדתני	1. Perſ.

Hic vocalium Kametz & Scheva ab initio fit tranſpoſitio : terminatio אה mutatur in ת, præterquam ante affixa ם & ן , ubi mutatur in Kametz.

Terminatio Tzere & hic manet : ut, אהבתהו *Amavit illum*, 1 Sam. 18. 28.

Quieſcentia ſecunda & hic Kametz prius retinent: ut, שַׂמְתָּהוּ &c. & ſic reliqua juxta præcedentis perſonæ formam.

פָּקַדְתָּ *Tu vir viſitaſti.*

eos	פְּקַדְתָּם / פְּקַדְתָּמוֹ	eum	פְּקַדְתּוֹ / פְּקַדְתָּהוּ	Affixa 3. perſ.
eas	פְּקַדְתָּן	eam	פְּקַדְתָּהּ	
nos	פְּקַדְתָּנוּ	me	פְּקַדְתַּנִי	1 perſ.

Affixa ſecundæ perſonæ deſunt, ne reciproca fiat ſignificatio.

Terminatio Cholem mutatur in Kametz-chatuph.

Quieſcentia tertia א, מְצָאתָהּ *Inveniſti eam*, Deut. 22. 3.

Quieſcentia tertia, ה, גִּלִּיתָ.

פָּקַדְתְּ *Tu fœm. viſitaſti.*

eos	פְּקַדְתִּים	eum	פְּקַדְתִּיו / פְּקַדְתִּיהוּ	Affixa 3. perſ.
eas	פְּקַדְתִּין	eam	פְּקַדְתִּיהָ	
nos	פְּקַדְתִּינוּ	me	פְּקַדְתִּינִי	1 perſ.

Accedit ' ante Affixa, tanquam nota fœminina, ex forma אַתִּי, unde & perſonæ ſeparatæ quandoque additum legitur: Vide Exech. 16. 18. Jere. 4. 19. ' tamen illud quandoque excidit: ut, רִמִּיתִנִי *Decepiſti me*. 1 Sam. 19. 17. Cholem mutatur in Kametz-chatuph.

פָּקַדְתִּי *Viſitavi.*

Forma eadem hic eſt, quæ in præcedenti voce, niſi quòd pro Affixis primæ perſonæ, hic adhibentur Affixa

ſecundæ

ſecundæ perſonæ. Cholem in Kametzchatuph : ut, יְכָלְתִּיו *Prævalui ipſi*, Pſal.13. 5.

פְּקָדוּ *Viſitarunt illi vel illæ.*

eos	פְּקָדוּם	*eum*	פְּקָדוּהוּ	Affixa 3. perſ.
eas	פְּקָדוּן	*eam*	פְּקָדוּהָ	
vos m.	פְּקָדוּכֶם	*te* m.	פְּקָדוּךָ	2. perſ.
vos f.	פְּקָדוּכֶן	*te* f.	פְּקָדוּךְ	
nos c.	פְּקָדוּנוּ	*me* c.	פְּקָדוּנִי	1. perſ.

Kametz & Scheva hic tranſponuntur, ut in 3. fœmin. ſingulari, aut ſimpliciter ſervatur ratio tertiæ maſculinæ.

Terminatio Tzere manet : ut, יְרָאוּהוּ *Reverentur ipſum*, Job 37. 24.

Quieſcentia ſecunda, שָׂמוּךָ *Poſuerunt te*, Pſal.86. 14. Hiphil, הֱשִׁיבוּם *Referebant ea*, 1 Reg. 14. 28.

Quieſcentia tertia ה, retinent Kametz : ut, עָשׂוּנִי *Fecerunt me*, Pſal. 119. 73.

פְּקַדְתֶּם פְּקַדְתֶּן *Viſitaſtis vos.*

eos	פְּקַדְתּוּם	*eum*	פְּקַדְתּוּהוּ	2. perſ.
eas	פְּקַדְתּוּן	*eam*	פְּקַדְתּוּהָ	
nos	פְּקַדְתּוּנוּ	*me*	פְּקַדְתּוּנִי	1. perſ.

פְּקַדְנוּ *Viſitavimus.*

eos	פְּקַדְנוּם	*eum*	פְּקַדְנוּהוּ
eas	פְּקַדְנוּן	*eam*	פְּקַדְנוּהָ
vos m.	פְּקַדְנוּכֶם	*te* m.	פְּקַדְנוּךָ
vos f.	פְּקַנוּכֶן	*te* f.	פְּקַדְנוּךְ

Cholem in his mutatur in Kametz-chatuph.

Particip. præſens ſive Benoni.

פוקד *Viſitans ille.*

eos	פוקדם	*eum*	פוקדו / פוקדהו
eas	פוקדן	*eam*	פוקדה
vos m.	פוקדכם	*te* m.	פוקדך
vos f.	פוקדכן	*te* f.	פוקדך
nos c.	פוקדנו	*me* c.	פוקדני

Tzere tranſit in Scheva, & ante affixa ך, & כם, in Sægol vel Pathach propter gutturalem : ut, אהבך Diligentis te, 2 Par. 20. 7.

Ante ך reperitur etiam Chirek : ut, אספך *Colligens te.* 2 Reg. 22. 20. *Pihel* מפקדך מפקדו &c.

Quieſcentia ſecunda retinent Kametz, ut in tertiis Præteriti. Ex *Hiphil* מעירם *Suſcito eos,* Joel 3. 7.

Quieſcentia tertia ה, abjiciunt illud cum præcedenti Sægol : ut, בוזהו *Spernens eum,* Prov. 14. 2.

פוקדת *Viſitans illa.*

Formæ פקדה nulla Affixa adjunguntur, Duplex autem Sægol ſe habet, ut in Nominibus : ut, יועצתו *Conſulens ipſi,* 2 Paral. 22. 3.

פוקדים, פקדות *Viſitantes.*

eos	פוקדיהם	*eum*	פוקדיו
eas	פוקדיהן	*eam*	פוקדיה
vos m.	פוקדיכם	*te* m.	פוקדיך
vos f.	פוקדיכן	*te* f.	פוקדיך
nos	פוקדינו	*me*	פוקדי

Formæ

Formæ fœmininæ eadem Affixa junguntur : ut, פְּקוּדָתִי &c.

Particip. Præter. ſive Pahul.

פָּקוּד *Viſitatus.*

פְּקוּדִי *Viſitatus ejus*, & ſic deinceps, cum Affixis præcedentis Temporis.

Infinitivus.

פְּקוֹד *Viſitare.*

			פָּקְדוֹ	
eos	פָּקְדָם	*eum*	פָּקְדֵהוּ	
			פָּקְדֶנּוּ	3. perſ.
			פָּקְדָהּ	
eas	פָּקְדָן	*eam*	פָּקְדֶנָּה	
	פְּקָדְכֶם		פָּקְדְךָ	
vos m.	פָּקְדְכֶם	*te m.*	פָּקְדֶךָּ	2. perſ.
vos f.	פָּקְדְכֶן	*te f.*	פָּקְדֵךְ	
	פָּקְדְכֶן		פָּקְדִי	
nos	פָּקְדֵנוּ	*me*	פָּקְדֵנִי	1. perſ.

In hac forma terminatio Cholem corripitur in Kametz-chatuph, & transfertur ad primam radicalem, & ejus Scheva ad ſecundam.

Si ſecunda ſit gutturalis, tum pro Scheva ponitur Chateph-kametz : ut, בָּחֳרִי *Eligere me*, Ezech. 20. 5. בְּאָהֳבָם *Secundum amare ipſorum*, Hoſ. 9. 10. Forma פָּקְדְכֶם פָּקְדְךָ eſt à פְּקוֹד, Cholem in Kametz-chatuph correpto, & ad primam tranſlato. Sic differt forma hæc Infiniti à Nominibus formæ כְּבוֹד, quæ Cholem retinent : ut, כְּבוֹדְךָ &c.

Junguntur etiam Affixa formæ paragogicæ Infinitivi,

& tunc ה mutatur in ת, ut in Nominibus fœmininis: ut, בְּקָרְבָתָם *Accidentibus ipsis*, Exod. 40. 32. ex forma קְרָבָה.

In altera forma Infiniti, פְּקַד, Pathach transit in Scheva, propter quod convertitur antecedens Scheva in Chirek: ut, עַל־בִּקְעָם *Propter diffindere ipsos*, Amos 1. 13. Si adsit gutturalis, tum pro Chirek est Pathach, vel Sægol: ut, לְפַעֲמוֹ, *Agitare ipsum*, Judic. 13. 25.

In *Niphal* mutatur Tzere in Scheva: ut, בְּהִנָּבְאוֹ *In prophetando ipsum*, Zach. 13. 3.

In *Pihel* transit Tzere in Scheva: ut, עַל־צַדְּקוֹ, *Propter justificare ipsum*, Job 32. 2.

In *Hiphil* semper junguntur Affixa formæ cum Chirek: ut, הַקְרִיבוֹ.

Defectiva primâ נ, mutant duplex Sægol, ut Nomina istius formæ: ut, עַד־גִּשְׁתּוֹ *Ad accedere ipsum*, Gen. 33. 3. A גֶּשֶׁת est גִּשְׁתִּי

Defectiva secundâ mutant Cholem in Kibbutz seq. Dagesch: ut, עַד־תֻּמִּי *Usque ad consumere me*, &c. In *Hiphil* mutatur Tzere prius in Chateph-pathach, ultimum in Chirek, seq. Dagesch. וְזֶה־הַחִלָּם *Et hoc est incipere eorum*, Gen. 11. 6. ex forma הָחֵל. Pathach autem sub ה est loco Chateph-pathach, propter sequentem gutturalem.

Quiescentia primâ י, se habent ut Defectiva primâ.

Quiescentia tertiâ א mutantur ut perfecta: בְּקָרְאִי *In clamando me*, Psal. 4. 2. ex forma קְרוֹא.

Quiescentia tertiâ ה, ad terminationem ות Affixa recipiunt, non ad alteram: ut, בִּבְנוֹתְכֶם *In exstruendo vos*, Jesa. 22. 16.

Imperativus.

פְּקוֹד *Visita tu vir.*

Servatur forma Infiniti. Affixum ם hic habet ante se Tzere : ut, כָּתְבֵם *Scribe ea*, Prov. 3. 3.

Altera forma פְּקַד, mutat Pathach in Kametz : ut, שְׁמָעֵנִי *Audi me*, Gen. 23. 11.

In *Pihel* שַׂמְּחֵנוּ *Lætifica me*, Psal. 90. 15. ex שַׂמַּח.

Defectiva primâ נ, תְּנֵם *Da eos*, Nehe. 4. 4. ex תֵּן.

Defectiva secundâ, חָנֵּנִי *Gratiam fac mihi*, ex חֹן : vel, חֻקָּהּ *Exara ipsum*, Jesa. 30. 8. à חֹק.

Quiescentia primâ י ex terminatione Pathach, דָּעֵהוּ *Cognosce eum*, Prov. 3. 6. Pathach in Kametz producto, ut antè.

Quiescentia secunda ex *Hiphil*, הֲקִימֵנִי *Suscita me*, Psal. 41. 11.

Quiescentia tertia ה, נְחֵנִי *Deduc me*, Psal. 5. 9.

פִּקְדִי פִּקְדוּ

Nihil hic mutatur.

פְּקוֹדְנָה *Visitate vos fœm.*

Exempla non occurrunt. Si affixa jungenda sint, jungentur ad formam פִּקְדִי. Sic etiam fit in hac voce Futuri.

Futurum.

אֶפְקוֹד תִּפְקוֹד יִפְקוֹד נִפְקוֹד

Eodem modo Hisce omnibus Affixa junguntur, omissis Affixis similium personarum. Exemplum sit tertia persona.

eos

			יִפְקְדוֹ	
eos	יִפְקְדֵם	*eum*	יִפְקְדֵהוּ	3. perſ.
			יִפְקְדֶנּוּ	
			יִפְקְדָהּ	
eas	יִפְקְדֵן	*eam*	יִפְקְדֶהָ	3. perſ.
			יִפְקְדֶנָּה	
vos m.	יִפְקָדְכֶם	*te* m.	יִפְקָדְךָ	2. perſ.
vos f.	יִפְקָדְכֶן	*te* f.	יִפְקְדֵךְ	
nos	יִפְקְדֵנוּ	*me*	יִפְקְדֵנִי	1. perſ.

Cholem ante ךָ, כֶם, כֶן mutatur in Kametz-chatuph, alias in Scheva.

Terminatio Pathach ſe habet ut in Imperativo.

In *Pihel* Tzere corripitur in Sheva, & ante ךָ, כֶם, כֶן in Sægol : ut, תְּחַבְּקֵנִי *Amplexabitur me*, Cant. 2. 6. יְזַמֶּרְךָ *Pſallet tibi*, Pſal. 30. 13.

Raro eſt נִי. pro נוּ...

Quandoque נ per epentheſin Affixo הוּ præmittitur, יְבָרְכֶנְהוּ *Benedicet ei*, Pſal. 72. 15.

Defectiva ſecunda, יְסֻבֶּנּוּ *Circumdabit eum*, Jere. 52. 21. à יָסוֹב. *Pihel*, תְּסוֹבְבֵנִי *Circumdabis me*, Pſal. 32. 7. *Hiphil*, יְסִבֵּנִי *Circumduxit me*, Ezech. 47. v. 2. à יָסֵב.

Quieſcentia ſecunda, תְּצוּדֵנִי *Venaris me*, Job 10. 16.

Quieſcentia tertia א, יִמְצָאָהּ *Inveniet eam*, Geneſ. 16. 7.

Quieſcentia tertia ה, תִּרְאֵהוּ *Vidit illum*, Exod. 2. 6. abjicitur ſcilicet ה cum præcedenti vocali, ut alias.

תִּפְקְדִי, תִּפְקְדוּ, יִפְקְדוּ

Nihil

Nihil hic mutatur, ut in Imperativo.

תִּפְקוֹדְנָה׃

Cum Affixis pro hac usurpatur תִּפְקְדוּ : ut, תַּחְשְׁבֻנִי *Reputant me*, Job 19. 15. quod ibi est fœmininum : תּוֹכִחֻךְ *Corripiant te*, Jerem. 2. 19. quod similiter fœmininum.

Denique quomodo *Paragoge* & *Apocopa* voces quasdam Verborum mutet, id suis locis passim ostendimus in conjugationibus Verborum.

III. *De Particulis sive voce indeclinabile.*

Adverbia pauca assumunt *Affixa*, unde ipsorum quoque forma absoluta mutatur.

כְּמוֹ Huic formæ junguntur Affixa constructa : ut, כְּמוֹכֶם *Sicut vos*, כְּמוֹהֶם *Sicut illi*. At cum aliis Affixis כּ habet Kametz : ut, כָּמוֹנִי *Sicut ego*, כָּמוֹנוּ *sicut nos*.

אַיֵּה, הִנֵּה literam ה cum præcedenti vocali abjiciunt : ut, אַיּוֹ *ubi est ille ?* אַיֶּכָּה *ubi es tu ?* אַיָּם *ubi sunt illi ?* הִנּוֹ vel הִנֵּהוּ *Ecce eum*, הִנְּךָ *Ecce te*.

עוֹד & אַיִן non mutantur.

Præpositiones. Harum quædam assumunt י ante Affixa, sub forma nominum pluralium : אֶל *Ad*, אֵלַי *Ad me*, אֵלֶיךָ *Ad te*. At cum Affixis constructis, habet quasi formam constructam, אֲלֵיהֶם *Ad eos*, &c.

אַחַר אַחֲרֵי, unde אַחֲרַי *Post me*, אַחֲרֶיךָ *Post te*, &c.

לִפְנֵי Præpositio est orta ex Nomine פָּנִים, quod constructè dicitur פְּנֵי, & inde præposito ל, לִפְנֵי, *Ad conspectum*, id est, *Coram*, *Ante*. Forma constructa cum Affixis constructis tantum usurpatur : ut, לִפְנֵיהֶם לִפְנֵיכֶם &c. Alias, semper juxta formam Nominis,

nis, לְפָנַי *Coram me,* לְפָנֶיךָ *Coram te,* לְפָנֵינוּ *Coram nobis,* &c.

עַד, עַל eandem formam ſequuntur: עָדַי *Vſque ad me,* עָלַי *Adverſus me*; עָדֶיךָ, עָלֶיךָ, & ſic deinceps. At cum Affixis conſtructis, עֲדֵיכֶם, עֲלֵיכֶם, &c.

תַּחַת, תַּחְתַּי *Sub me,* תַּחְתֶּיךָ *Sub* vel *pro te,* תַּחְתָּיו *Pro eo,* תַּחְתֵּיהֶם *Pro eis,* &c.

אֵצֶל, אֶצְלוֹ *Apud eum,* &c.

אֵת, אִתִּי *Mecum,* אִתְּךָ *Tecum,* אִתּוֹ *Cum eo,* &c.

בִּלְתִּי ab icit ' poſterius, unde tantum reperiuntur, בִּלְתִּי *Præter me,* בִּלְתְּךָ *Præter te.*

בְּעַד בַּעֲדִי *Circum me,* בַּעַדְךָ בַּעַדְךָ *Pro te, Circa te,* בַּעֲדוֹ *Pro eo,* בַּעַדְכֶם *Pro vobis,* בַּעֲדֵיהֶם *Pro eis.*

לְמַעַן, לְמַעֲנִי *Propter me,* לְמַעַנְךָ, לְמַעַנְךָ *Propter te,* &c.

מִן, מִנִּי, מֶנִּי, מִמֶּנִּי *A me,* מִמְּךָ *A te,* מִמֶּנּוּ *Ab eo,* pro quo etiam legitur, מֶנְהוּ & מִנְהוּ *Ab illo,* מֵהֶם, מִנְהֶם *Ab eis,* מִכֶּם, מִכֶּם *A vobis,* מִמֶּנּוּ *A nobis.*

נֶגֶד, נֶגְדִּי *Coram me,* נֶגְדְּךָ *Coram te.*

עִם, עִמִּי *Mecum,* עִמְּךָ *Tecum,* &c.

Inſeparabiles tres בכל ante Nomina, ſæpiſſimè articulum ה extrudunt, ac ſuſcipiunt ejus vocalem: ut, כַּמּוֹץ *Sicut gluma,* pro כְּהַמּוֹץ.

VARIATIO PVNCTORVM
Vocalium propter Accentus.

Tripliciter id potiſſimùm fit: 1. Quando legitimus accentus à voce aufertur. 2. Quando à proprio loco tranſponitur. 3. Quando pauſa ſyllabam occupat.

De primo & ſecundo, vide cap. 5.

3. Pauſæ

3. Pausæ majores *Athnach* & *Silluk* communiter producunt Pathach & Sægol in Kametz.

Pathach in qualibet voce: ut, שָׁמָיִם *Cælum*, Gen. 1. 8. אָמָר *Dixit*, Genes. 21. 1. & sic cum Silluk, pro אָמַר, שָׁמַיִם.

Sægol non quodvis, sed penultimum in vocibus cum gemino Sægol: ut, חָסֶד pro חֶסֶד *Benignitas*: תִּפְאָרֶת pro תִּפְאֶרֶת *Decus*. Excipiuntur tamen utrinque non pauca, quæ à Masorethis observata sunt.

Sakephkaton quandoque etiam hoc facit: ut, אָחָז *Corripiet*, Exod. 15. 14. pro אָחַז. Rarissimè pausæ minores id agunt.

Pausa ex ultima ad penultimam rejecta, convertit ibi Scheva ante affixum ךָ in Sægol: ut, דְּבָרֶךָ pro דְּבָרְךָ *Verbum tuum*. Sic etiam Scheva in Nominibus formæ פְּרִי: ut, עַל־הַלֶּחִי *Super maxillam*, 1 Reg. 22. 24. quod aliâs scribitur לְחִי.

Dicitur etiam לָךְ pro לְךָ: Sic אוֹתָךְ, מִמֵּךְ quando pausa à liter ךָ ad præcedentem rejicitur.

In verbis pluralibus in ו, item in fœmininis singularibus in ה vel י finitis, si pausa ad penultimam rejicitur, tunc pro Scheva redit illic ea vocalis, quam vox masculina aut singularis in eo Tempore habuit, quæ si fuerit Pathach, tum producitur illud in Kametz. Hinc ex פָּקְדוּ fit פָּקָדוּ à פָּקַד Sic גָּבָרוּ à גָּבַר: item יָכֹלוּ à יָכוֹל: Imperativo, שְׁמָעוּ à שְׁמַע: עֲמוֹדוּ ab עֲמוֹד. In Futur. תִּפְקֹדִי à תִּפְקוֹד, & ita deinceps per omnes conjugationes.

Pausa

Pausa etiam facit, ut ו copula ante monasyllaba & penacuta, notetur cum Kametz, cum alias posceret Scheva : ut, וָנָחוּ, וָקָם &c.

F I N I S.

TEXTUS BIBLICI.

QUandoquidem libros Biblicos Hebræos non semper ad manum habent, aut habere possunt tyrones, commodum visum fuit, materiam hic quoque suppeditare, in qua, legendo & interpretando, se exerceant, atque præcepta simul ad usum utcunque accommodare discant, d nec exercitatiunculis hisce præculti, Thesaurum nostrum Grammaticum tractare, & utiliter pervolvere possint.

Promissiones de Messia sive de Christo : De semine, mulieris benedicto, quod est CHRISTUS, Gen. 3. 14, 15.

14 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הַנָּחָשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹּאת אָרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה
וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל־גְּחֹנְךָ תֵלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ׃
15 וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זַרְעֲךָ וּבֵין זַרְעָהּ הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ
וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב׃

Ver.

Versio Latina.

14. Tum dixit DOMINUS Deus ad serpentem ; cum feceris istud, maledictus sis præ-omni jumento & præ-omni bestia agri : super ventrem tuum ito & pulverem comedito omnibus diebus vitæ-tuæ :

15. Praeterea inimicitiam ponam inter-te, & inter mulierem-hanc, interque semen-tuum, & inter semen ejus : illud conteret tibi caput, tu autem conteres ipsi calcaneum

Jacobi Patriarchæ, *De* S H I L O, id est, *Christo ex tribu Jehuda orituro,* Gen. 49.8,9,10.

8 יהודה אתה יודוך אחיך ידך בערף איביך ישתחוו לך בני אביך

9 גור אריה יהודה מטרף בני עלית כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו :

10 לא־יסור שבט מיהודה ומחקק מבין רגליו ועד כי יבא שילה ולו יקהת עמים :

8. Jehuda tu, celebrabunt-te fratres-tui, manus-tua (*erit*) in cervice inimicorum tuorum : incurvabunt-se coram-te filii patris-tui :

9. Cacule leonis Jehuda, à præda fili-mi ascendisti : (*ubi*) in-crura-se-demiserit, (*&*) procubuerit tanquam-leo, & sicut-immanis-leo, quis excitet illum ?

10. Non recedet sceptrum à Jehuda, & legislator è medio pedum-ejus, usquedum venturus-erit Shilo, *id est, filius ejus,* & ei (*erit*) obedientia populorum.

Mosis, *De* CHRISTO *Propheta & Mediatore,* Deut. 18. 15.

15 נביא מקרבך מאחיך כמני יקים לך יהוה אלהיך

אלוו

אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן׃

16 כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁאַלְתָּ מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר
לֹא אֹסֵף לִשְׁמֹעַ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהָי וְאֶת־הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא־אֶרְאֶה
עוֹד וְלֹא אָמוּת׃

17 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ׃

18 נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם כָּמוֹךָ וְנָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיו וְדִבֶּר
אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ׃

19 וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע אֶל־דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ
מֵעִמּוֹ׃

15 Prophetam è-medio-tui è fratribus tuis, ſimilem-mei ſuſcitabit tibi *Dominus* Deus-tuus, ei auſcultabitis:

16 Secundùm-omnia quæ petiiſti à Domino Deo-tuo in-Choreb, in die congregationis, dicendo: non pergam audire vocem Domini Dei mei, & ignem maximum iſtum non videbo ampliùs, &-non moriar.

18 Et-dixit *Dominus* ad-me, benè-fecerunt, quod locuti ſunt.

18 Prophetam ſucitabo eis, è-medio fratrum-ipſorum, ſicut-te, &-dabo verba-mea in os-ejus, &-loquetur ad-eos omnia, quæ præcepero-ei.

19 Eritque vir-ille, qui non auſcultaverit ad verba-mea, quæ locuturus eſt in nomine-meo, ego repoſcam ab-illo.

Jeſajæ, *de Conceptione & Nativitate Chriſti, cap. 7. verſ. 10.*

10 וַיּוֹסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל־אָחָז לֵאמֹר׃

11 שְׁאַל־לְךָ אוֹת מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַ לְמָעְלָה׃

12 וַיֹּאמֶר

12 וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא־אֶשְׁאַל וְלֹא־אֲנַסֶּה אֶת־יְהוָה׃

13 וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט מִכֶּם הַלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ
גַּם אֶת־אֱלֹהָי׃

14 לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת
שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵל׃

10 Et-perrexit *Dominus* eloqui ad Achaſum dicendo:

11 Pete tibi ſignum à *Domino Deo*-tuo, profundato petendo, aut exalta ſurſum, *id eſt, è profundis pete, aut ex rebus altiſſimis.*

12 Et dixit Achas: non petam neque tentabo *Dominum.*

13 Et dixit *(propheta:)* Audite nunc domus Davidis: An-parùm eſt-vobis fatigare homines, quòd fatigatis etiam Deum-meum?

14 Ergo dabit Dominus ipſe vobis ſignum: Ecce virgo concipiet &-pariet filium, &-vocabit nomen ejus, Immanuelem.

Ejuſdem, *De perſona & officio Chriſti,*
Cap. 9. 6.

6 כִּי־יֶלֶד יֻלַּד־לָנוּ בֵּן נִתַּן־לָנוּ וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה עַל־שִׁכְמוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא
יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִי עַד שַׂר־שָׁלוֹם׃

7 לְםַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה וּלְשָׁלוֹם אֵין קֵץ עַל־כִּסֵּא דָוִד וְעַל־מַמְלַכְתּוֹ לְהָכִין
אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת
תַּעֲשֶׂה־זֹּאת׃

7 Nam puer natus-eſt nobis, filius datus-eſt nobis, eritque principatus ſuper humerum-ejus, &-vocabit *(id eſt vocabitur)* nomen ejus admirabilis, Conſiliarius, Deus fortis, Potens, Pater-æternitatis, Princeps pacis.

7 Amplitudini illius-principatus, &-paci nullus *(erit)* finis, super folio Davidis &-super regno-ejus, ftabiliendo illud &-fulciendo-illud jure &-juftitia, a nunc & usque in feculum. *Zelus Domini* exercituum faciet iftud.

Ejufdem, *de genere, & officio Christi regio,* Cap. 11. 1.

1 וְיָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶה׃
2 וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ
דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה׃
3 וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יְהוָה וְלֹא־לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא־לְמִשְׁמַע אָזְנָיו
יוֹכִיחַ׃
4 וְשָׁפַט בְּצֶדֶק דַּלִּים וְאוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעַנְוֵי־אָרֶץ וְהִכָּה־אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט פִּיו
וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע׃
5 וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו וְהָאֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו׃

1 Et-prodibit virgula è-trunco-fuccifo Jifchai, &-furculus è-radicibus ejus efflorefcet.

2 Et-quiefcet fuper-eo Spiritus *Domini*, Spiritus fapientiæ &-intelligentiæ, fpiritus confilii & potentiæ, fpiritus fcientiæ & reverentiæ *Domini*.

3 Et-odoratus ejus *(erit)* cum-reverentia *Domini* &-non ad afpectum oculorum fuorum judicabit, neque ad-auditum aurium-fuarum corripiet.

4 Et-judicabit in juftitia tenues, &-corripiet in-æquitate manfuetos terræ: &-percutiet terram virga oris-fui, &-fpiritu labiorum-fuorum interficiet impium.

5. Eritque juftitia, cingulum lumborum ipfius, & fides cingulum renum ipfius.

Jeremiæ,

Jeremiæ, *De Christo germine Davidis, & justitiâ nostrâ*, Cap. 23. 5.

5 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק וּמָלַךְ מֶלֶךְ
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃
6 בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה־שְּׁמוֹ אֲשֶׁר־יִקְרְאוֹ
יְהוָה צִדְקֵנוּ׃

5 Ecce dies venturi sunt, dixit *Dominus* &-excitabo Davidi *Germen* justum, & regnabit rex, &-secundabitur, atque exercebit jus, & justitiam in-terra.

6 In-diebus-ejus servabitur Jehuda, & Israel habitabit securè: atque-hoc nomen ejus *(est)* quo vocabit-eum *(quisque) Dominus* justitia nostra.

Ezechielis, *De Christo Ecclesiæ pastore*, Cap. 34. 23.

23 וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעֶה אֶחָד וְרָעָה אֶתְהֶן אֵת עַבְדִּי דָוִד הוּא יִרְעֶה
אֹתָם וְהוּא יִהְיֶה לָהֶן לְרֹעֶה׃
24 וַאֲנִי יְהוָה אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים וְעַבְדִּי דָוִד נָשִׂיא בְתוֹכָם אֲנִי
יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃

23 Et-suscitabo super-eos pastorem unum, & pascet eas *(oves)* nempe servum-meum Davidem: ipse pascet eas, &-ipse erit eis Pastor.

24 Ego verò *Dominus* ero eis in Deum, & servus meus David princeps in medio-eorum, ego *Dominus* eloeutus sum.

Danielis, *De tempore adventus Christi & effectis illius*, Cap. 9. 24.

24 שָׁבֻעִים שִׁבְעִים נֶחְתַּךְ עַל־עַמְּךָ ׀ וְעַל־עִיר קָדְשֶׁךָ לְכַלֵּא הַפֶּשַׁע
וּלְחָתֵם חַטָּאת וּלְכַפֵּר עָוֹן וּלְהָבִיא צֶדֶק עֹלָמִים וְלַחְתֹּם חָזוֹן וְנָבִיא
וְלִמְשֹׁחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃

25 וְתֵדַע וְתַשְׂכֵּל מִן־מֹצָא דָבָר לְהָשִׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלִַם עַד־מָשִׁיחַ
נָגִיד שָׁבֻעִים שִׁבְעָה וְשָׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ
וּבְצוֹק הָעִתִּים׃

24 Septimanæ septuaginta decisæ-sunt super populum tuum, & super civitatem sanctam tuam, ad cohibendam defectionem, &-ad-obsignandum peccata, &-ad-expiandum iniquitatem, & ad-adducendum justitiam seculorum, & ad obsignandum visionem &-prophetam, & ad ungendum sanctum sanctorum.

25 Ergo cognoscito &-intelligito, ab enunciatione verbi ad restituendum &-ædificandum Jerusalem, usque-ad Christum principem *(erunt)* septimanæ septem &-septimanæ sexaginta & duæ, &-rursus ædificabitur platea &-fossa, idque-in angustia temporum.

Micheæ, *De solo natali Christi*, Cap. 5. 2.

2 וְאַתָּה בֵּית־לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר לִהְיוֹת בְּאַלְפֵי יְהוּדָה מִמְּךָ לִי
יֵצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל וּמוֹצָאֹתָיו מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלָם׃

2 Tu-autem Bethlehem Ephrata, minima ut-sis in millibus Jehudæ, ex-te mihi prodibit, ut sit Dominator in-Israele, & exortus-ejus *(sunt)* ab-antiquo, à diebus seculi.

Haggæi,

Haggæi, *De gloria Messiæ*, Cap. 2. 6.

7 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד אַחַת מְעַט הִיא וַאֲנִי מַרְעִישׁ
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־הַיָּם וְאֶת־הֶחָרָבָה׃
8 וְהִרְעַשְׁתִּי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֶמְדַּת כָּל־הַגּוֹיִם וּמִלֵּאתִי אֶת־הַבַּיִת
הַזֶּה כָּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃
9 לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃
10 גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת וּבַמָּקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שָׁלוֹם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃

7 Utique sic ait *Dominus* exercituum, adhuc unum parum illud *(est)* & ego commoturus-sum cœlum & terram, &-siccum:

8 Et commovebo omnes gentes, &-veniet desiderium omnium gentium, &-repleturus-sum domum hanc gloriâ, ait *Dominus* exercituum.

9 Meum *(est)* argentum, &-meum *(est)* aurum, dicit *Dominus* exercituum.

10 Major futura est gloria domus hujus posterioris, quàm prioris, ait *Dominus* exercituum.

Zachariæ, *De officio Christi regio & sacerdotali*, Cap. 6. 11.

11 וְלָקַחְתָּ כֶסֶף־וְזָהָב וְעָשִׂיתָ עֲטָרוֹת וְשַׂמְתָּ בְּרֹאשׁ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־
יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל׃
12 וְאָמַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר הִנֵּה־אִישׁ
צֶמַח שְׁמוֹ וּמִתַּחְתָּיו יִצְמָח וּבָנָה אֶת־הֵיכַל יְהוָה׃
13 וְהוּא יִבְנֶה אֶת־הֵיכַל יְהוָה וְהוּא־יִשָּׂא הוֹד וְיָשַׁב וּמָשַׁל עַל־כִּסְאוֹ
וְהָיָה כֹהֵן עַל־כִּסְאוֹ וַעֲצַת שָׁלוֹם תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם׃

11 Et-accipies argentum &-aurum, faciesque coronas ac-impones in-caput Jehosuæ filii Jehotzadak, Sacerdotis maximi.

12 Et-loqueris ad eum, dicendo; sic ait *Dominus* exercituum, dicendo: Ecce virum *Germen* nomen-ejus (*est*) è-loco-suo germinabit, &-ædificabit templum *Domini*.

13 Ipse ædificaturus est Templum *Domini*, ipse portabit decorem, &-sessurus ac-dominaturus in solio suo; eritque sacerdos super solio, &-consilium pacis erit inter utrosque illos.

Ejusdem, *De ingressu Christi in urbem Hierosolymam*, Cap. 9. 9,10.

9 גִּילִי מְאֹד בַּת־צִיּוֹן הָרִיעִי בַּת־יְרוּשָׁלַםִ הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ צַדִּיק
וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל־חֲמוֹר וְעַל־עַיִר בֶּן־אֲתֹנוֹת׃

10 וְהִכְרַתִּי רֶכֶב מֵאֶפְרַיִם וְסוּס מִירוּשָׁלַםִ וְנִכְרְתָה קֶשֶׁת מִלְחָמָה
וְדִבֶּר שָׁלוֹם לַגּוֹיִם וּמָשְׁלוֹ מִיָּם עַד־יָם וּמִנָּהָר עַד־אַפְסֵי־אָרֶץ׃

9. Exulta valdè filia Tzijonis, clange filia Jerusalem, ecce rex tuus adveniet tibi, justus &-salute-præditus ipse; pauper & equitans super asinam, &-quidem super pullo nato asinabus.

10 Et exscindam currus ex-Ephrajim, &-equos ex-Jerusalem, &-exscindetur arcus bellicus; & eloquetur pacem gentibus, &-dominatus-ejus erit à-mari usque-ad mare, & à-flumine usque-ad fines terræ.

Malachiæ, *De Christi adventu, & adventus ejus præcone*, Cap. 3. 1.

1 הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי וּפִנָּה־דֶרֶךְ לְפָנָי וּפִתְאֹם יָבוֹא אֶל־הֵיכָלוֹ הָאָדוֹן
אֲשֶׁר־אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמַלְאַךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֲפֵצִים הִנֵּה־בָא אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת׃

1 Ecce ego missurus sum angelum-meum, & præparabit viam ante-me, & repentè veniet ad templum-suum Dominus-ille, quem vos quæritis, &-angelus fœderis, quem vos petitis, ecce venturus est, ait *Dominus* exercituum.

Ejusdem, *De eodem præcone*, Cap. 4. 5, 6.

5 הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃

6 וְהֵשִׁיב לֵב־אָבוֹת עַל־בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל־אֲבוֹתָם פֶּן־אָבוֹא וְהִכֵּיתִי
אֶת־הָאָרֶץ חֵרֶם׃

5 Ecce ego missurus-sum vobis Eliam prophetam, antequam veniat dies *Domini* maximus & terribilis.

6 Et-convertet cor patrum ad filios, &-cor filiorum ad patres-ipsorum, ne veniam &-percutiam terram anathemate.

Jesajæ, *De passione, morte. & exaltatione Christi*, Cap. 53. 4, 5. *& seq.*

4 אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא וּמַכְאֹבֵינוּ הוּא סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֻהוּ
נָגוּעַ מֻכֵּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה׃

5 וְהוּא מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֺנֹתֵינוּ מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ
נִרְפָּא־לָנוּ׃

6 כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ בּוֹ אֵת עֲוֺן כֻּלָּנוּ׃

7 נִגַּשׂ וְהוּא נַעֲנֶה וְלֹא יִפְתַּח־פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל וּכְרָחֵל לִפְנֵי
גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה וְלֹא יִפְתַּח פִּיו׃

8 מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח וְאֶת־דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים
מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע לָמוֹ׃

9 וַיִּתֵּן אֶת־רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת־עָשִׁיר בְּמֹתָיו עַל לֹא־חָמָס עָשָׂה וְלֹא
מִרְמָה בְּפִיו׃

10 וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי אִם־תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ
יָמִים וְחֵפֶץ יְהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח׃

11 מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה יִשְׂבָּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים
וַעֲוֺנֹתָם הוּא יִסְבֹּל׃

12 לָכֵן אֲחַלֶּק־לוֹ בָרַבִּים וְאֶת־עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה
לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת־פֹּשְׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֵטְא־רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים יַפְגִּיעַ׃

4 Verumtamen morbos-nostros ipse pertulit & dolores-nostros bajulavit: nos-autem æstimavimus eum plagâ-affectum, percussum à-Deo & afflictum.

5 Nam ipse dolore affectus est propter defectiones-nostras, attritus propter iniquitates nostras, castigatio pacis nostræ est super-eum, & vibice-ejus fit curatio nobis.

6 Omnes nos ut-oves erravimus, quisque ad-viam suam respeximus, & *Dominus* fecit incurrere in-eum iniquitatem omnium-nostrum.

7 Exigitur *pœna*, & ipse affligitur, neque aperit os suum, ut-pecus ad-mactationem ducitur, & velut-ovis coram

çoram tonforibus-fuis obmutefcit, neque aperit os-fuum.

8 Ab-anguftia & à-judicio tollitur : at generationem-ejus quis enarrabit ? exfcinditur ex-terra viventium, ex-defectione populi-mei plaga eft ipfi.

9 Et expofuit cum improbis fepulchrum-ejus, & cum divite mortem-ejus, eo quòd non fecit injuriam, neque fuit dolus in ore ipfius.

10 At *Dominus* volens conterere-ipfum, morbo-affecit *eum*, cùm expofuerit fe in-reatum anima ejus : Videbit-tamen femen, prolongabit dies, & beneplacitum *Domini* per manus ejus profperabitur.

11 Propter laborem animæ-fuæ videbit *femen*, & fatiabitur : cognitione fui juftificabit juftus fervus-meus multos, &-iniquitates ipforum ipfe portabit

12 Idcirco partem dabo ipfi cum-multis, & cum robuftis partietur prædam, pro-eo quòd profudit in-mortem animam-fuam, &-cum peccatoribus numeratus eft, &-ipfe peccata multorum pertulit, &-pro-peccatoribus interceffit.

PSAL. VI.

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד׃

2 יְהוָה אַל־בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל־בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃

3 חָנֵּנִי יְהוָה כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי׃

4 וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְהוָה עַד־מָתָי׃

5 שׁוּבָה יְהוָה חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ

6 כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה־לָּךְ׃

7 יָגַעְתִּי

7 יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי אַשְׂחֶה בְכָל־לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה׃

8 עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְּכָל־צוֹרְרָי׃

9 סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי־שָׁמַע יְהוָה קוֹל בִּכְיִי׃

10 שָׁמַע יְהוָה תְּחִנָּתִי יְהוָה תְּפִלָּתִי יִקָּח׃

11 יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל־אֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע׃

1 Præfecto-musico in-fidibus, ad octavam: Psalmus
Davidis.
2 *Domine* ne in-ira-tua reprehendas-me, neque in-
æstuante ira-tua castiges-me.
3 Gratiam-fac-mihi *Domine*, quia languidus sum:
sana-me *Domine*, quia conturbata sunt ossa-mea.
4 Et-anima-mea conturbata est valdè: Tu-ergo
Domine quosque?
5 Revertere *Domine*, eripe animam-meam: serva-
me propter benignitatem-tuam.
6 Nam non *est* in-morte recordatio-tui: in-sepul-
chro quis celebrabit te?
7 Defessus sum in gemitu meo, natare-facio totam
noctem lectum-meum: lachrymis-meis spondam meam
liquefacio.
8 Contabescit præ-indignatione oculus-meus: con-
senescit propter-omnes hostes meos.
9 Recedite à me omnes operarii iniquitatis: nam
audit *Dominus* vocem fletus-mei.
10 Audit *Dominus* deprecationem meam: *Dominus*-
orationem-meam suscipit.
11 Erubescant & conturbentur valdè omnes inimici-
mei: revertantur, erubescant momento.

PSA I.

PSAL. VIII.

1 לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל־הַשָּׁמָיִם׃
3 מִפִּי עוֹלְלִים וְיֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב
וּמִתְנַקֵּם׃
4 כִּי־אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂי אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה׃
5 מָה־אֱנוֹשׁ כִּי־תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן־אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ׃
6 וַתְּחַסְּרֵהוּ מְּעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ׃
7 תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַחַת־רַגְלָיו׃
8 צֹנֶה וַאֲלָפִים כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי׃
9 צִפּוֹר שָׁמַיִם וּדְגֵי הַיָּם עֹבֵר אָרְחוֹת יַמִּים׃
10 יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ׃

1 Præfecto musico ad Gitthæa *(instrumenta)* Psalmus Davidis.

2 O *Domine* domine-noster, quàm magnificum est nomen tuum in tota terra: qui ponis decus-tuum supra cœlos.

3 Ab ore infantium & lactentium fundasti robur, propter hostes-tuos: ad cessare faciendum hostem &-ulciscentem.

4 Quum respicio cœlos-tuos, opus digitorum-tuorum: lunam &-stellas quas disposuisti.

5 Quid est mortalis, ut memor-sis ejus? aut filius hominis, ut visites-eum?

6 Fecisti eum-minorem paulisper angelis: gloria &-decore coronasti-eum.

7 Dominari-

7 Dominari-fecisti-eum in-opera manuum-tuarum; omnia posuisti sub pedibus ejus.

8 Greges & armenta quotquot-sunt: &-etiam bestias agrorum.

9 Aves cœlorum &-pisces maris; *(omne)* permeans semitas marium.

10 O *Domine* domine-noster, quàm magnificum est nomen tuum in-universa terra!

PSAL. XII.

1 לַמְנַצֵּחַ עַל־הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד׃

2 הוֹשִׁיעָה יְהֹוָה כִּי־גָמַר חָסִיד כִּי־פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם׃

3 שָׁוְא יְדַבְּרוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ שְׂפַת חֲלָקוֹת בְּלֵב וָלֵב יְדַבֵּרוּ׃

4 יַכְרֵת יְהֹוָה כָּל־שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדוֹלוֹת׃

5 אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשׁוֹנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ׃

6 מִשֹּׁד עֲנִיִּים מֵאַנְקַת אֶבְיוֹנִים עַתָּה אָקוּם יֹאמַר יְהֹוָה אָשִׁית
בְּיֵשַׁע יָפִיחַ לוֹ׃

7 אִמֲרוֹת יְהֹוָה אֲמָרוֹת טְהֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ מְזֻקָּק
שִׁבְעָתָיִם׃

8 אַתָּה־יְהֹוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֶנּוּ מִן־הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם׃

9 סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן כְּרֻם זֻלּוּת לִבְנֵי אָדָם׃

1 Magistro symphoniæ, ad octavam, Psalmus Davidis.

2 Da-salutem Domine, nam desiit beneficus: nam defecerunt veraces ex-filiis hominum.

3 Vanum loquuntur alter cum altero, labio blanditiarum: corde &-corde *(id est, duplici corde)* loquuntur.

4 Exscindet *Dominus* omnia labia blanda, linguam eloquentem grandia.

5 *Eos* qui dicunt : Linguam-nostram potenter-exercebimus, labia-nostra penes-nos *sunt* : quis *est* dominus-noster ?

6 A vastatione pauperum, ab-exclamatione egenorum jam exsurgam, inquit *Dominus* : locabo in-salute *illum*, in quem sufflavit *(hostis.)*

7 Dicta *Domini* dicta pura *sunt*, *(ut)* argentum purgatum in-catino terræ, defæcatum septies.

8 Tu *Domine* servato-eos, custodito-quemque à generatione ista in-seculum.

9 *Nam* circumquaque improbi obambulant, quum extollitur vilitas inter filios hominum.

PSAL. XV.

1 מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה מִי־יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי־יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ׃
2 הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ׃
3 לֹא־רָגַל עַל־לְשֹׁנוֹ לֹא־עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא־נָשָׂא עַל־קְרֹבוֹ׃
4 נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת־יִרְאֵי יְהוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמִר׃
5 כַּסְפּוֹ לֹא־נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל־נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה־אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט
לְעוֹלָם׃

1 Psalmus Davidis, *Domine* quis commoraturus est in-tentorio-tuo ? quis habitaturus in-monte sancto-tuo ?

2 Ambulans integrè &-exercens justitiam, ac loquens veritatem ex-animo-suo.

3 *Qui* non obtrectat linguâ suâ, non afficit proximum suum malo : & opprobrium non infert in propinquum-suum :

4 In-

4 In-cujus oculis contemnitur improbus, reverentes autem *Domini* honorat : qui jurat ad damnum *suum*, nec mutat *illud*.

5 *Qui* pecuniam-suam non exponit fœnore, & munus contra innocentem non accipit : qui facit ista, non dimovebitur in-seculum.

PSAL. XXIII.

1 מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר׃

2 בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל־מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי׃

3 נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי־צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ׃

4 גַּם כִּי־אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא־אִירָא רָע כִּי־אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ
וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי׃

5 תַּעֲרֹךְ לְפָנַי ׀ שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה׃

6 אַךְ ׀ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה לְאֹרֶךְ
יָמִים׃

1 Psalmus Davidis. *Dominus* pastor meus *est*, non-potero egere.

2 In-caulis herbidis facit-recubare-me, secundum aquas lenes deducit me.

3 Animam meam quietam efficit, ducit-me per orbitas justitiæ propter nomen-suum.

4 Etiamsi ambularem per-vallem umbræ lethalis, non timerem malum, quia tu mecum *es* : virga-tua & pedum-tuum, ipsa consolantur-me.

5 Instruis coram-me mensam è regione hostium meorum : perungis unguento caput meum, poculum-meum *est* exuberans.

6 Tantum

6 Tantummodò bonitas &-benignitas prosequentur-me omnibus diebus vitæ-meæ: & quietus-ero in-domo *Domini,* in-longinqua usque tempora.

PSAL. XXXII.

1 לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי־פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃
2 אַשְׁרֵי־אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהֹוָה לוֹ עָוֺן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃
3 כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עֲצָמָי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל־הַיּוֹם׃
4 כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קַיִץ סֶלָה׃
5 חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וַעֲוֺנִי לֹא־כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהֹוָה
וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֺן חַטָּאתִי סֶלָה׃
6 עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל־חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם רַבִּים
אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ׃
7 אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃
8 אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ־זוּ תֵלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי׃
9 אַל־תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג־וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לִבְלוֹם בַּל קְרֹב
אֵלֶיךָ׃
10 רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהֹוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ׃
11 שִׂמְחוּ בַיהֹוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהַרְנִינוּ כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב׃

1 Davidis *carmen* didascalicum. Beatus *cujus* sublata-est defectio, *cujus* tectum-est peccatum.

2 Beatus homo, cui non imputat *Dominus* iniquitatem, &-in-cujus-spiritu non *est* dolus.

3 Quum silerem, inveterascebant ossa mea: *etiam* in-rugitu-meo, toto die.

4 Nam interdiu & noctu gravis-erat super-me manus tua,

tua, convertebatur humor-meus in ſiccitates æſtivas, Sela.

5 Peccatum-meum notum-faciam tibi,&-iniquitatem-meam non tegam : Confitebor defectiones meas *Domino*, &-tu ſuſtuliſti iniquitatem (id eſt, pœnam) peccati-mei; Sela.

6 Propter hoc oraturus eſt ad-te omnis pius, quo tempore *mala* obveniunt : &-in-inundatione aquarum-multarum ad-eum non pertingent.

7 Tu latibulum *es* mihi, ab-anguſtia cuſtodies me : cantionibus liberationis circumdabis-me, Sela.

8 Erudiam te & docebo te, quâ viâ ambulaturus ſis, conſulam tibi *nutu* oculi mei.

9 Ne eſtote ut-equus, ut mulus ſine intelligentia, cujus-os fræno & habenâ conſtringendum eſt, ne appropinquet ad te.

10 Multi *ſunt* dolores improbo, qui-autem-confidit in *Domino*, begnignitas circumdabit-eum.

11 Lætamini in *Domino* & exſultate juſti, &-cantate omnes recti animo.

PSAL. LXVII.

1 לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר שִׁיר׃

2 אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה׃

3 לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ׃

4 יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃

5 יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישֹׁר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה׃

6 יוֹדוּךָ

6 יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃

7 אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ׃

8 יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ׃

1 Magiſtro ſymphoniæ fidium, Pſalmus & canticum.

2 Deus gratiam-faciat-nobis &-benedicat nobis, lucere-faciat vultum ſuum erga-nos, Sela.

3 Ut-agnoſcamus in terra viam-tuam, in omnibus gentibus ſalutem-tuam.

4 Celebrent-te populi Deus, celebrent-te populi omnes.

5 Lætentur & cantent nationes, quòd judicas populos rectè, &-nationes in-terra deducis, Sela.

6 Celebrent-te populi, Deus, celebrent-te populi omnes.

7 Terra det proventum-ſuum, benedicat-nobis Deus, Deus noſter.

8 Benedicat-nobis Deus, &-revereantur-eum omnes fines terræ.

PSAL. CX.

1 לְדָוִד מִזְמוֹר נְאֻם יְהוָה לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי עַד־אָשִׁית אֹיְבֶיךָ
הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ׃

2 מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן רְדֵה בְּקֶרֶב אֹיְבֶיךָ׃

3 עַמְּךָ נְדָבֹת בְּיוֹם חֵילֶךָ בְּהַדְרֵי־קֹדֶשׁ מֵרֶחֶם מִשְׁחָר לְךָ טַל
יַלְדֻתֶיךָ׃

4 נִשְׁבַּע יְהוָה וְלֹא יִנָּחֵם אַתָּה־כֹהֵן לְעוֹלָם עַל־דִּבְרָתִי מַלְכִּי־
צֶדֶק׃

5 אֲדֹנָי עַל־יְמִינְךָ מָחַץ בְּיוֹם אַפּוֹ מְלָכִים׃

6 יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל־אֶרֶץ רַבָּה׃

7 מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל־כֵּן יָרִים רֹאשׁ׃

1 Davidis Psalmus. Dixit *Dominus* Domino meo ; sede ad dexteram-meam , donec posuero inimicos-tuos scabellum pedum-tuorum.

2 Sceptrum potentiæ-tuæ emittet *Dominus* ex-Tzione, *dicens* : Dominare in-medio inimicorum tuorum.

3 Populus-tuus oblationes-voluntariæ *erunt* die copiarum-tuarum , in-decoris-locis sanctitatis , ex-utero auroræ tibi erit ros juventutis-tuæ.

4 Juravit *Dominus* &-non pœnitebit *eum dicens* : Tu *es* sacerdos in seculum secundum ordinem Melchitzedek.

5 Dominus ad-dexteram tuam, franget die iræ suæ reges :

6 Judicium-exercebit in-gentibus , replebit *omnia* corporibus, franget caput in-regione ampla :

7 De-torrente in-via bibet , idcirco attollet caput.

PSAL. CXVII.

1 הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל־הָאֻמִּים׃

2 כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת־יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ׃

1 Laudate

1 Laudate *Dominum* omnes gentes, laudate-eum omnes nationes.

2 Nam invaluit erga-nos benignitas-ejus, &-veritas *Domini manet* in seculum. Halleluja.

PSAL. CXXI.

1 שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי׃

2 עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

3 אַל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ׃

4 הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃

5 יְהוָה שֹׁמְרֶךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ׃

6 יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה׃

7 יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ׃

8 יְהוָה יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃

1 Canticum graduum. Attollámne oculos meos ad montes istos? unde veniet auxilium meum?

2 Auxilium meum est à *Domino*, qui fecit cœlos &-terram.

3 Non permittet dimoveri pedem-tuum; non dormitabit custos-tuus.

4 Ecce non dormitat neque dormit custos Israelis.

5 *Dominus* erit custos-tuus, *Dominus* umbra-tua, ad manum dexteram tuam.

6 Interdiu sol non percutiet-te, aut luna noctu.

7 *Dominus* ſervabit-te ab omni malo, conſervabit animam-tuam.

8 *Dominus* cuſtodiet egreſſum-tuum &-reditum-tuum, ab-hoc tempore uſque in-ſeculum.

PSAL. CXXX.

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה׃

2 אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל
תַּחֲנוּנָי׃

3 אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃

4 כִּי־עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃

5 קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי׃

6 נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר׃

7 יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה כִּי־עִם־יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ
פְדוּת׃

8 וְהוּא יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו׃

1 Canticum graduum. Ex-profunditatibus inclamavi te *Domine, dicens*.

2 Domine, auſculta voci meæ: ſint aures-tuæ intentæ ad-vocem deprecationum-mearum.

3 Si iniquitates obſervaveris Jah, Domine quis poſſit conſiſtere?

4 Sed apud-te *eſt* condonatio, ut reverenter colaris.

5 Expectavi *Dominum*, expectavit *eum* anima-mea: etiam in Verbo ejus expectationem habeo.

6 Anima-

6 Anima-mea Dominum *expectat*, magis-quam custo-
diæ matutinæ, custodiæ *inquam* matutinæ.

7 Exspectationem habeat Israel in-*Domino*, quia apud
Dominum est benignitas, & plurimum apud-eum redem-
ptionis.

8 Et-ipse redimet Israelem ab-omnibus iniquitatibus
ejus.

FINIS.

CHRISTIANI SCHOTANI

APPENDIX

AD EPITOMEN

BUXTORFIANAM.

CAP. I.

De digestione declinationum apud Hebræos.

Ebræi varias declinationum formas habent quas vulgò Grammatici discerptas variis locis artium suarum dissiparunt. Nam contractionem sive regimen à declinationibus sejunxerunt, cum sanè vel cæco pateat contractionem casum esse. Verum quidem est quod non sit ejus rationis casus, cujus sunt casus nominum apud Græcos & Latinos & Arabas. Hi enim nomen rectum flectunt, cum apud Hebræos nomen regens hanc mutationem subeat. At casus tamen est, quia casus veram definitionem admittit, quod sit specialis terminatio nominis in rectione habens locum. Hic nomen substantivum tantum à nomine submutatione casus regitur, sed apud illos respectus obliquus in prædicatione varietatem casuum in nomine, ad quod respectus habetur progeneravit. Quem respectum Hebræi (ut Germani ferè) particulis exprimunt, quemadmodum in ipsa Epitome docetur. Numeri nominum apud Hebræos tres, Singularis, Dualis, Pluralis, quod ex ipsa Epitome perceptum est. Casus duo in quolibet numero, ut in singulari Casus *integer* sive *absolutus* שָׂפָה *labium contractus* sive *regens* שְׂפַת. In duali casus *absolutus* sive *integer* שְׂפָתַיִם *labia*

quæ

quæ gemina ſunt. *Contractus* ſive *regens* שִׂפְתֵי. Plur. ut דְּבָרִים דִּבְרֵי. Cæterum contractus dualis pluralem imitatur. Nec hic de duali docebimus, quia in omni voce locum non habet.

Declinationes. Maſculina ſunt 13.

1. S. חָסִיר חֲסִיר P. חֲסִירִים חֲסִירֵי. Pura abſolutum pluralem aliquando contrahunt ut a יְהוּדִי fit יְהוּדִים.

2. S. אֱלֹהַּ אֱלֹהַ P. אֱלֹהִים אֱלֹהֵי. Correptio in plurali crebra ut קִרְדֻּמִּים à קַרְדּוֹם

Conſt. Abſ. Conſt. Abſ.

3. S. טוּר טוּר. P. טוּרִים טוּרֵי. Et heic correptio frequens in plurali.

Hic nomina ſemper monoſyllaba.

4. S. גַּל גַּל P. גַּלִּים גַּלֵּי Pro Pathach aliquando eſt (·) ut פִּתִּים &c.

5. S. זַר זַר P. זָרִים זָרֵי.

6. S. גַּר גַּר P. גֵּרִים גֵּרֵי.

7. S. דָּבָר דְּבַר P. דְּבָרִים דִּבְרֵי Hic eſt geminum (¨) aut .. & ·. Sic לֵבָב לְבַב P. לְבָבִים לִבְבֵי. Item · ante .. ut זָקֵן זְקַן P. זְקֵנִים זִקְנֵי In quibuſdam conſtructis manet .. ultimum, ut יְרֵךְ ut שְׂמֵחֵי.

8. S. פּוֹקֵד פּוֹקֵד P. פּוֹקְדִים פּוֹקְדֵי. Hæc declinatio eſt deſinentium in (..) cui non præcedit ·.

9. S. בֶּגֶד בֶּגֶד P. בְּגָדִים בִּגְדֵי Sic סֵפֶר. Contr. שְׁכֶם.
S מֶלֶךְ מֶלֶךְ P. מְלָכִים מַלְכֵי. Contr. גֵּרְךָ & חֵטְא.
S. עֵגֶל עֵגֶל P. עֲגָלִים עֶגְלֵי. Pro gemino : ſub gutturali media-ut שַׁעַר.

Deſinentia in ה & א contrahuntur deſcendente accentu ut בְּכֶה in בִּכְיִי חֲלִי in חֲלָאִים In illis eſt ' pluraliter ut à שְׁפִי שְׁפָיִם.

10. S קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ P. קֳדָשִׁים קָדְשֵׁי & קָדָשִׁים. Contr. ſemper עֳנִי pro עֹנִי | חֳלִי pro חֹלִי.

11. S. זַיִת זֵית P. זֵיתִים זֵיתֵי

12. S. מָוֶת מוֹת P. מוֹתִים מוֹתֵי.

13. S. קָנֶה קְנֵה P. קָנִים קְנֵי. I 4 Fœmi-

Fœmininæ 6.

פּוֹקְרָה פּוֹקֶרֶת   פּוֹקְרוֹת.

1. S. נְגִינָה נְגִינַת P. נְגִינוֹת נְגִינוֹת ita penultima ?. וֹ.
item ּ in quo delitescit ו... cum ׳. & in quo occultatur Jod.

2. צְרָקָה צְרֶקֶת P. צְרָקוֹת צְרָקוֹת Geminum.

Sic נְבֵלָה facit נִבְלַת.

שִׂמְלָה שִׂמְלַת P. שְׂמָלוֹת שַׂלְמוֹת. à penacuto sex-punctato שֶׂמֶל

שָׁנָה שְׁנַת P. שָׁנוֹת שְׁנוֹת.

שֵׁנָה שְׁנַת P. שֵׁנוֹת שְׁנוֹת.

ת est Heemanticum in fine.

3. מַמְלָכָה מַמְלֶכֶת P. מַמְלָכוֹת מַמְלְכוֹת. Hæc מ vel ת Heemanticum habent à principio. Et huc penacuta pertinent cum gemino ּ vel - אַמְתַּחַת לַהֶבֶת.

בַּת בַּת   בָּנוֹת בְּנוֹת

4. מִצְרִית מִצְרִית P. מִצְרִיּוֹת מִצְרִיּוֹת

5. מַלְכוּת מַלְכוּת P. מַלְכֻיּוֹת מַלְכֻיּוֹת

6. אָחוֹת אֲחוֹת P. אֲחָיוֹת אַחְיוֹת:

Heteroclisia.

תַּיִשׁ תְּיָשִׁים   דּוּד canistrum דּוּדָאִים

בָּקָר בְּקָרִים   שׁוֹר שְׁוָרִים.

פִּיפִיּוֹת & פֵּיוֹת & פִּיּוֹת & פִּים] פֶּה פִּי   חֳלִי חֳלָאִים } שְׁבִי שְׁבָיִם

אָח & אַחִים sic אָבוֹת אֲבוֹת אָב אֲבִי

שֵׁם est contractum à שֵׁמֶה   עִיר עָרִים & עֲיָרִים

P. שְׁמוֹת.   יוֹם | יָמִים & יָמוֹת

CAP. II.

De Motione.

Adjectivum nomen est generis semper duplicis, quo propriè enunciatur axiomatis consequens. Rarò unius terminationis, ut אֲנִי אָשֵׁר. Ut plurimum duarum, quomodo etiam pleraque appellativa maximè in plurali moventur, ut in tabella,

Adjectiva.

תמים תמימה
בריא בריאה
גדול גדולה
טוב טובה
פקיד פקודה
לבן לבנה
בן בנה
תם י׳ תם תמה
קל קלה
אבל אבלה
זר זרה
יפה יפה
עור עורה ין עורת
פוקד פוקדה ין פוקדת
מילד מילדה ין מילדת
שני שניה ין שנית
ארמי ארמיה ין ארמית

Anomala.

קטן קטנה
קטון קטנה
תם תמה
במור ברורה

Substantiva.

גביר גבירה
נביא נביאה
לביא לביא
גדי גדיה
דוד דודה
נאד נאדה
נוף נופה ין נופת
גבול גבולה
מגדל מגדלה
דוג דוגה
זר זרה
שר שרה
גן גנה
נת נתה
בז בזה
באר בארות
שאר שארות
כתף כתפת
ער ערה
אפה אפה
סהר סהרה
איש אשה
מלך מלכה
נער נערה
בגד בגדה
אפע אפעה
כבש { כבשה / כבשה }
שבי { שביה / שביה / שביה }
באש באשה
אום אמה
retento בגוד בגודה
חמש חמשה

Finis fœminearum in ית est ab illis quæ in י desinunt sic יהודי יהודית judæus judæa ita a בכה fit בכי hinc בכית fletus. In ית multa fœminina quæ sunt derivata non per motionem facta. Sicut etiam multa in ת & ה quæ sunt Heemantica cum litera servili in principio.

CAP. III.

De formis nominum è Grammatice nostra Hebræa.

NOmen est Categorema cum casu exprimens alterum enuntiari extremum. Quinque ejus accidentia, Species, Figura, Numerus, Genus, Casus. Species nominis

nominis secundum ordines vocum & formas in singulis ordinibus distinguenda est.

Ordinis perfecti de primo genere formarum levium: Pura:

Primo acuta, Finita in ᵀ. 1 דָּבָר *verbum*, לָבָן *albus*.
שֵׁכָר *Sicera*, } Succedanea.
כְּתָב *Scriptura*, }
מְעַט *Exiguum*, }
זָקֵן *Senex*, }
2. אוֹצָר *Thesaurus*,
אוּלָם *Porticus*.
Finita in (¨) תֵּבֵל *ἡ οἰκουμένη*.
כֹּהֵן *Sacerdos, præfectus*,
פְּאֵר *Gloria*,
דֵּעַ pro יֵדַע *scientia*,
Finita in (ִ) קָצִיר *Messis, messor*, מָשִׁיחַ *unctus*,
דְּבִיר *Adyta, penetralia templi*,
שִׂיג pro גְשִׂיג *apprehensio*.
אוּכִיל *Cibus*,
Finita in ו קָרוֹב *Propinquus*,
בְּכוֹר *Primogenitus*,
צֹאִים pro יְצֹאִים *vestes sordidæ* Zach. 3. 3.
צֹאן pro צְאֹן *pecus*,
אֵזוֹב *Hyssopus*,
קִיטוֹר *Vapor, fumus*.
Finita in וּ עָצוּם *Fortis*,
גְּבוּל *Terminus*,
בוּל pro יְבוּל *proventus terræ*,
אֵבוּס *Præsepe*.
Deinde Penacuta I. בֶּגֶד *vestis*, נֶפֶשׁ *anima*.

סֵפֶר *Liber, Literæ,*
זֶרַע *Semen,*
יֶשַׁע *Salus,*
נַעַר *Puer,*
נֵרְדְּ pro נֵרְדְּ *nardus,*
שֶׁכֶם *Humerus,*
} Succedanea.

קֹדֶשׁ *Sanctitas,*
תֹּאַר *Forma,*
קֹשֶׁט & קֹשְׁטְ *veritas, firmitas.*

Ex principio, quæ habent (·) aut (:) Heemantica.

ה הִתּוּךְ pro הִנָּתוּךְ *fusio,*
א אֶזְרָח *Indigena,*
אֶצְבַּע *Digitus,*
אֶשְׁכּוֹל *Racemus* אֶתְמוֹל & אֶתְמוּל *hesternus.*
מ מֶרְכָּב *Stratum*
מִשְׁפָּט *Judicium* מִיכָל *rivus* à יכל
מִשְׁעָן *Baculus*
מִסְפֵּד *Planctus,* מִסְכֵּן *inops* מִזְבֵּחַ *ara.*
מִזְמוֹר *Psalmus*
נ נִמְרוֹד Nimrod, nom-propr.
ת תִּדְהָר *Abies*
תִּירוֹשׁ *Mustum* à ירש. Sic תִּינוֹק *puer lactens Rabb.*
יִצְהָר *Oleum* Hæc forma frequens in nominibus propriis.

Ex fine.

ה לִבְנֶה *Populus arbor* עֲלָפֶה *lassus.*
ן שַׁאֲנָן *Tranquillus,* רַעֲנָן *viridis.*
אַלְמָן *Viduus,*
קָרְבָּן *Donum,*

שָׁלְחָן

שֻׁלְחָן *Mensa.*
רְעָבוֹן *Fames,* פִּרְזוֹן *pagus.*
יִתְרוֹן *Præstantia,* חֶשְׁבּוֹן *supputatio.*
פַּעֲמוֹן *Tintinnabulum.*
יְשִׁימוֹן *Solitudo.*

De secundo genere formarum levium, quæ omnia sunt Heemantica ex principio cum (-)

א אַכְזָר *Crudelis.*
אַשְׁמַן *Pinguedo.*
אַתִּיק *Peristylium* pro אַנְתִּיק.
מַמְתָּק *Dulcedo,* מַרְבַד *lectisternium.*
מַעֲדָן *Voluptas,* מַסָּח *evulsio* pro מַיְסָח.
מַלְאָךְ *Angelus legatus,* מַזָּל planeta pro מַיְזָל [
מֵיטָב Pro מַיְטָב *optimum.* Sic מֵישָׁר *rectitudo.*
מוֹדָע *Notus,* & מַדָּע *scientia* à ידע [מַצָּב *status* ; מוּסָר pro מַיְסָר *disciplina.*
מַמְזֵר *Spurius,* מַפְתֵּחַ *clavis,* מוֹעֵד pro מַיְעֵד *solennitas.*
מַשְׂכִּיל *Doctrinale.*
מַשְׁקוֹף *Superliminare,* מַרְגּוֹעַ *requies,* מַשּׂוֹר pro מַנְשׂוֹר *serra.*
מַנְעוּל *Sera, pessulus,* מַעֲרוֹם *nudatio,* מַבּוּל pro מַנְבּוּל *diluvium,* מַפּוּחַ pro מַנְפּוּחַ *follis.*
נ נַפְתּוּל *Lucta.*
ת תַּחְמָס *Hirundo.* תּוֹשָׁב pro תַּיְשָׁב *incola.*
תַּשְׁבֵּץ *Opus ocellatum,* תַּרְבֵּץ *œsophagus* Rab.
תַּלְמִיד *Discipulus,* תַּכְרִיךְ *stola.*
תַּגְמוּל *Retributio.*
י יַלְקוּט *Pera.*

De primo genere formarum gravium.

Pura sive nuda.

Habentia (-) in prima Syllaba ;
Finita in (.) גַּנָּב *Fur.*

פָּרָשׁ *Eques.*
פֶּחָם *Carbo,* ut גַּחַל *pruna.*
פְּנַג Nom. propr. פָּרַס Persia.
(··) מַקֵּל *Baculus.*
מַהֵר *Festinus.*
שֵׁרוּת *Ministerium.*
(ִ) צַדִּיק *Justus.*
עָרִיץ *Violentus.*
(וּ) רַתּוֹק *Catena.*
(וּ) עַמּוּד *Columna,* חַתּוּל & חַתּוּל Rabb. *felis.*
רַחוּם *Misericors.*
חָרוּץ *Sedulus.*

Habentia (·) aut (ִ) in prima syllaba.

Finita in (·) אִכָּר *Agricola.*
(··) דִּבֵּר *Sermo,* אִלֵּם *mutus.*
חֵרֵשׁ *Surdus.*
מֵאֵן *Renuens.*
פִּסֵּחַ *Claudus.*
(ִ) תִּמָּהוֹן *Consternatio.*
(וּ) יִסּוּר *Eruditio.*
עִרוֹם *Nudus.*
חִתּוּל *Fascia,* לִמּוּד *doctus.*
בִּעוּת *Terror.*
נִאוּף *Adulteratio.*
זֵרוּעַ *Sativum.*

Habentia (·) aut (ָ) סֻלָּם *Scala.*
אָמָּן *Artifex,* Cantic. 7. 1.
סֵבוֹל *Onus.*

Heemantica ex principio.

מִקְדָּשׁ *Sanctuarium.*
תְּבַלֻּל *Suffusio,* תְּאַשּׁוּר *buxus.*

Ex fine.

1 צַוָּארוֹן *Collum*, שַׁבָּתוֹן *Sabbathum*,

זִכָּרוֹן *Memoriale*,

יֵרָקוֹן *Rubigo*,

קִלְּשׁוֹן *Tridens*.

In secundo genere formarum levium nulla repeiuntur nisi fœminina eaque rarissima in sacris bibliis, frequentissima apud Rabbinos.

Geminata: Ex prima radicali:

אֲרַאֵל *Nuntius*.

זַרְזִיף *Stilla*.

כַּרְכֹּב *Ambitus*.

Ex secunda radicali:

Cum Heem. מ מַטְאֲטֵא *Scopæ*.

Ex tertia radicali:

בַּעֲלִיל *Dominus*.

שַׁבְּלוּל *Limax*.

נַאֲפוּף *Adulterium*.

חֲבַקּוּק *Habacuc, prophetæ nomen*.

Ex secunda & tertia:

אֲדַמְדָּם *Rufus*.

חֲלַקְלַק *Lubricus*.

יְרַקְרַק *Subviridis*.

הַבְהַב pro יְהַבְהַב *donum*.

Polygrammata: Tetragrammata: Dissyllaba:

Incuntia à (:) 1 סְמָדַר *uvà prima*.

חֲנָמַל *Grando major*.

עֲרָפֶל *Caligo.*
2 עֲטַלֵּף *Vespertilio.*
3 סְנַפִּיר *Pinna piscis.*
אֲבַטִּיחַ *Pepo.*
4 פְּתִיגִיל *Toga.*
5 בְּדֹלַח *Bdellion.*
Incuntia à (-) עַכְבָּר *Mus.*
אַרְגָּז *Capsa*, חַשְׁמַן *primas.*
בַּרְזֶל *Ferrum.*
אַבְנֵט *Baltheus*, פַּרְדֵּס *paradisus.*
שַׁרְבִיט *Sceptrum.*
חַרְגֹּל *Scarabæus*, פַּרְעֹשׁ *pulex.*
עַכְשׁוּב *Aspis.*
Incuntia à (·) aut (·) פִּתְגָם *Verbum* חַרְדָּל R. *mustarda.*
חֶרְמֵשׁ *Falx messoria.*
גִּבְעוֹל *Culmus.*
Incuntia à (τ) br. סָלְעָם *Bombyx*, *at* דָּרְבָן *stimulus*, cum Metheg scribunt, quia volunt esse (τ) longum.

Trisyllaba.

חַלָּמִישׁ *Silex*, עַכָּבִישׁ *araneus.*
פִּילֶגֶשׁ vel פֶּלֶגֶשׁ *Concubina.*

Pentagrammata.

אַגַּרְטָל *Pelvis.*
אֲדַרְכּוֹן *Drachma.*
צְפַרְדֵּעַ *Rana.*
אַרְגָּמָן & אַרְגְּוָן *Purpura.*
פַּתְשֶׁגֶן | פַּרְשֶׁגֶן *Exemplar.*
שַׁעַטְנֵז *Heterogeneum.*
אֶלְגָּבִישׁ *Grando major.*

CAP.

CAP. IV.

De Formis nominum ordinis simplicium monosyllabarum.

De Primo genere formæ levis.

Primò acuta, in (ֶ) זָר *Alienus.*
פַּח *Laqueus.*
(ֵ) גֵּר *Inquilinus.*
רֵעַ & רֵיעַ *amicus, sodalis.*
אֵיל *Planities, at* אֵל & אַיִל *potens, potentia.*
י גִּיד *Nervus.*
ו אוֹר *Lux* רוֹעַ *malitia.*
ו אוּר *Ignis* לוּחַ *tabula.*

Secundò Penacuta; 1. *Pro* גַּיְא, habetur גֵּיא & גַּיְא & גֶּיא *vallis.*
2 בַּיִת *Domus.*
3 מָוֶת *Mors.*
שָׁוְא pro שׁוֹא *mendacium.*

Fœminina è superioribus masculinis deducta.

ה קָמָה *Seges.*
צֵדָה *Viaticum.*
בֵּיצָה *Ovum.*
בִּינָה *Intelligentia.*
רֵאשָׁה *Primordium.*
קוֹמָה *Statura.*
בָּשְׁנָה cum נ epenthetico *pudor.*
דּוּמָה *Silentium.*

ה Orta

ת Orta ex præcedentibus.

נְטֹת *Tractus à* נָטָה *quod exstat vel* נָטַה *inusitato.* Sic נַחַת *quies.*

נֹפֶת *Destillatio, favus.*

In ות רָמוּת *Altitudo.*

גֵּרוּת *Hospitium.*

זְלוּת *Vilitas.*

Heemantica ex principio מ.

ו מָקוֹם *Locus* מָאוֹר *luminare* Fœm. מְאוֹרָה.

ו מָצוֹד *Rete* Fœm. מְצוּדָה.

מְדִינָה *Provincia* quasi à מָדִין.

ה Fœminina.

הֲנָחָה *Quies.*

הֲפוּגָה *Intermissio. R.*

ת Fœminina.

תְּבוּנָה *Intelligentia.*

Heemantica ex fine ן.

זָדוֹן *Superbia.*

זֵדוֹן *Superbus.*

חִיצוֹן *Exterior.*

אֵיתָן *Robustus.*

Ex secundo formarum levium non occurrit ulla vox distincta, quia coincidit hujus generis vox cum voce primi generis sub Heemantica initiali habente (-).

E forma gravi 1. generis esto הִלֵּל *vilis* cum participio coincidens תְּקוֹמֵם *adversarius.* Fœmin. רוֹמֵמוּת *exaltatio*, קוֹמְמִיּוּת *erectio.*

CAP. V.

De formis nominum, ordinis monosyllaborum geminatorum.

De primo genere formæ levis. Pura

Primo acuta דַּל *Tenuis.*
תָּם *Integer, succedaneum.*
קֵן *Nidus.*
עֹז *Robur.*
חוּם *Fuscus.*

Hinc fœminina. חַמָּה *Sol.*
קָרָה *Frigus.*
מִלָּה *Dictio.*
גֵּרָה *Rumen.*
סֻכָּה *Tugurium.*
חַגָּא *Titubatio* cum א pro ה. מָרָה *amaritudo.* Prov. 14. 10. pro מָּרָה.

Heemantica à principio. מ

מְתֹם *Integritas.*
מֶכֶס *Summa, numerus confractus.*
מִכְסָה pro מִכְסָה *idem* Fœmin. ex priori ut videtur.
מֵסַב *Circuitus.*
ת תֶּבֶל *Confusio.*

A fine ה ut אִשֶּׁה Καρπωμα sed est potius derivatum ab אֵשׁ ignis.

ו חַמָּן Πυρεῖον.

חַלּוֹן *Fenestra.*

גָּרוֹן *Guttur* per dilatationem.

רִמּוֹן *Malus punica.*

סֻכּוֹת *Tabernaculum.*

גָּזִית *Lapis cæsus.*

בֹּרִית *Smegma* formæ גָּפְרִית.

מְגִלָּה *Volumen.*

מְקֵרָה *Refrigeratio.*

מְשַׁמָּה *Desolatio.* posset ad Piel referri.

נְסִבָּה *Causa* נ loco ס.

תְּפִלָּה *Oratio.*

תְּהִלָּה pro תְּהִלָּה vel תְּהִלָּה inquit Buxtorfius ex significatione hiphil *lux.*

מִכְסָה pro מִכְסָה *summa numerata.*

Ex secundo genere formæ levis.

מָסָךְ *Tegumentum.*

מַשָּׁק *Discursatio* cum (-)

מָגֵן *Clypeus.*

מָעוֹז *Robur.*

מוֹרָד *Declivitas.*

מוֹרֶךְ *Mollities.*

מַעַל *Elatio.*

מֵסַב *Ambitus.*

CAP. VI.

De formis nominum ordinis primi imperfectorum polysyllaborum.

DE primo genere formæ levis. Hæc omnia sunt planè ad perfectorum formam conformata. חֵטְא peccatum est ad formam נֵרְדְּ *nardus.* גֵּיא contractum est ex גֵּיְא. Unde porro גֵּיא & sine א גֵּי & גַּי.

In aliis formis nihil quoque peculiare, בִּזָּאוֹן contractè בִּזָּיוֹן *contemptus*, ut זִכָּרוֹן in primo genere formarum gravium. Contracta מְלֵאת *impletio.* חַטָּאת *peccatum.*

CAP. VII.

De formis nominum ordinis secundi imperfectorum polysyllaborum.

Acuta integra	קָצֶה	*Finis.*
	רֵעֶה	*Amicus.*
	יוֹרֶה	*Pluvia serotina.*
	שִׁילֹה	*Tranquillator.*
Acuta contracta	דָּם	*Sanguis.*
ex integris acutis	בֵּן	*Filius.*
	נְהִי	*Lamentum.*
	גֵּל	*Elatio à* גָּלָה.
Penacuta	בָּכֶה	*Fletus.*

Ex hoc genere varia contractio est

פֶּה *Os* pro פֵּיֶה.

בְּכִי *Fletus*, pro בְּכֶה & porro בְּכִית. Sic נְהִי à נְהֶה & inde נִי *lamentum*, ut à רֶוֶה & רְוִי & רִי *irrigatio*. ה & ו sunt literæ facile liquescentes. Ejusdem formæ sunt עֳבִי *densitas*, עֱלִי *pistillum*.

חֳלִי *Morbus*, videtur contractum esse ex inusitato חֲלֵיה. Talis enim contractio nascitur ex protruso accentu.

ה Finale mutatur quoque in י & ו

עָנִי *Pauper*.
דְּוַי *Languor*.
פְּדוּי *Redemptio*.
דְּיוֹ *Atramentum*.
} Hæc sunt acuta.

שָׂחוּ *Natatio*.
חָרוּ *Ερήμωσις*.
} Hæc penacuta.

עָנָו *Mansuetus*.
שָׁלֵו *Tranquillus*.

Heemantica à principio.

מִקְוֶה *Congregatio, confluges*.
מִקְנֶה *Pecus*.

Heemantica à fine.

אַרְיֵה *Leo*.
רָצוֹן *Beneplacitum*.
בִּנְיָן *Ædificium*.
דִּמְיוֹן *Similitudo*.
עֶלְיוֹן *Excelsus*.
רַעְיוֹן *Depastio, afflictio*.

Utrinque.

אֶתְנַן *Merces meretricia.*

In quibusdam non auctis geminatur secunda thematis ut הֲגִיג *meditatio,* צְלִיל *testum,* זְנוּנִים *scortationes.*

Fœmininorum formæ plurimæ occurrunt, quæ à ת incipiunt hic nulla masculina invenio ut & rara alibi sunt. Ista hujus loci non sunt sed ad doctrinam de motione pertinent.

CAP. VIII.

De secundo genere formæ levis.

Acuta : פֶּחָה *Dux* masculinum. Masculina cum fœmininis concurrunt terminatione & declinatione. Sic אַוָּה *desiderium* est fœmininum.

שַׁדַּי à שדה inusit. *Omnipotens* nom. propr. Dei.

דַּוָּי *Mœstus.*

שִׁקּוּי *Potus.*

Heemantica ex principio.

מְכַסֶּה *Operimentum.*

Ex fine.

חִזָּיוֹן *Visio.* חֶזְיוֹן.

SECT.

SECT. IV.

De Syntaxi, è W. SCHICKARDO.

1 Constructio Hebræa in plerisque congruit cum Latina vel Græca.

Ideò hac omnia tanquam nota præsupponens, non prolixus ero, sed obiter tantum, ubi nonnihil deflectant, indicabo.

I. SIMPLEX.

2 Substantivum cum substantivo parit Regimen.

Aliquando plura concatenantur, *ut* מַעֲשֵׂה עֲבוֹדַת בֵּית יְהוָה *opus ministerii domûs Domini* Reperitur etiam Regimen pro Absoluto, *ut* מֵי הַמָּרִים *aquæ amaræ.*

3 Substantivum cum Adjectivo junctum semper præcedit.

Prorsus contra seriem Germanicam, ut בֵּן חָכָם *filius sapiens, ein weiser Sohn.* Quando autem Adjectivum præcedit, subintelligitur Verbum substantivum E S T vel S U N T, *ut* יָשָׁר דְּבַר יְהוָה *Rectum est verbum Domini. Quia Hebræi prædicato plerumque postponunt Subjectum, quod in proverbiis & breviter dictis probè notandum.*

Verbum nomini convenit etiam genere. 4

Non numero tantùm & personâ, ut in cæteris linguis; quia Hebræi sexum in verbis quoque discernunt ut אָמְרָה אִשָּׁה *dixit mulier. Itaque si discrepant, aliud commodè subintelligendum est, ut* אָמַר קֹהֶלֶת *dixit congregatrix, scilicet* נֶפֶשׁ א חָכְמָה *anima vel sapientia.*

Verba intransitiva eleganter regunt nomen homogeneum. 5

Hoc est, ejusdem originis, & ab eâdem radice derivatum; quod Emphasin auget: ut שָׂמַח שִׂמְחָה *lætatus est lætitia.*

Affectuum verba certas trahunt præpositiones. 6

Quas constructiones usu discernere, & ad Lexicon notare oportet, ut דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ *adhæsit anima mea post te, h. e. tibi.* גַּנּוֹתִי עַל הָעִיר *protexi super urbem. In Latino vox* super *ingratè redundat quæ tàm elegans est in Hebræo.*

Infinitivi Emphaticè cum proprio suo finito construuntur. 7

Præterito & futuro sæpius præponuntur, illisque significationem augent, ut מוֹת תָּמוּת *moriendo morieris, h. e. certissimè. Imperativis ferè post ponuntur, tunc continuationem notant, ut* גִּילוּ גִיל *exultate exultando, i. e. assiduè.*

II. FI-

II. FIGURATA.

8 Numeri singulares junguntur pluralibus: & contrà.

Numeros hic accipio, non Grammaticè, sed Arithmeticè, ut חָמֵשׁ שָׁנִים *quinque*, חֲמִשִּׁים שָׁנָה *quinquaginta annus, h. e. anni.*

9 Multis singularibus respondet unum plurale.

ut אַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים *Abraham & Sarasenes. Interdum uni singulari collectivo, ut* הַצֹּאן מֵתוּ כֻּלּוֹ *mortui sunt totus grex.*

10 Etiam honoris causâ usurpatur pluralis pro singulari.

ut אַבְרָהָם אֲדֹנָיו *Abraham Domini ejus, h. e. Dominus,* Gen. 24. 9. *Huc refertur vox* אֱלֹהִים *quæ cum singulari construitur: Quod mysterio non prorsus caret.*

11 In re certò eventura sæpè ponitur præteritum pro futuro.

Frequens id in Prophetis, quoniam apud Deum non est tempus, ut יֶלֶד יֻלַּד לָנוּ *Puer natus est nobis; pro nascetur.* Contrà reperitur etiam Futurum pro Præterito, *ut* גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ *vitem transferes ex Ægypto, pro transtulisti.* In rebus autem contingentibus indifferenter, vel præteri-

tum,

tum, vel futurum ponitur pro præsenti, quo Hebræi carent; *ut* אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל *tunc canebat Israël.*

Infinitivus crebrò nominascit. 12

vt דַּעַת לְנָבוֹן נָקָל *scire intelligenti facile est hoc est, scientia.* Interdum etiam pro verbo finito ponitur, præsertim in narrationibus & mandatis, *ut* הַחַיּוֹת רָצוֹא *animalia currere, h. e. currebant.* זָכוֹר אֶת־הַשַּׁבָּת *meminisse Sabbati, h. e. memento.*

Præfixa multoties redundant. 13

Hinc tot polysyndeta & variæ particularum compositiones. Imò toti libri à superfluo vav incipiunt, ut Exod. Lev. Jos. Jud. Sam. Reg. &c. atque ab eodem omnes versus libelli Ruth, tantùm 8. exceptis. In specie suavis est pleonasmus præfixi Lamed, post verba quædam intransitiva, *ut* לֶךְ־לְךָ *ito tibi.*

Contra deficiunt aliquando. 14

vt וַיָּבוֹא יְרוּשָׁלַיִם *& venit (in vel ad) Jerusalem. Huc etiam pertinent* Asyndeta, *ut* אָב אֵם *pater (&) mater.*

Adverbium negandi subauditur interdum. 15

E membrò præcedenti repetendum, ut Psal. 9. 9. תִּקְוַת עֲנִיִּים תֹּאבַד לָעַד *Spes pauperum (non) peribit in æternum.* Contrà post adverbia negandi verbum pulchrè reticetur, *ut* בִּקֶּשׁ לֵץ חָכְמָה וָאַיִן *Inquirit derisor sapientiam, & non?* Scilicet invenit eam.

16 El-

16 Ellipsis verbi substantivi præsentis est perpetua.

vt אֹהֲבֵי עָשִׁיר רַבִּים. *Amici divitis (sunt) multi.* Hunc defectum plerumque compensant Pronomina, *ut* יְשׁוּעָתֵךְ אָנִי: *salus tua (sum) ego.*

F I N I S.

NB. In capite de declinationibus leges pro פּוֹקֶדֶת] פּוֹקְדַת in regimine.

De Accentibus in Bibliis, variisque eorum affectionibus (sapientum judicio plusquam hominem sonantibus) multi multa: Inter Judæos, R. D. Calonymos & Elias Levita: Inter nostros, Scoto-Britannus ille qui cap. 10. *sibi videtur assecutus, quicquid vel ipse Moses & Prophetæ in arcanis suorum accentuum calluerunt. Atque ut alios mittam, ipse Buxtorf. Sed ex istorum nullo constat, quando vox* * millhel *esset, &* quando * milra, *(nunquam enim apud Hebræos, Accentus Grammaticus locum habet in antepenultima.)*

* Id est, Quando penultima acuenda foret, quando ultima.

Cùm in sancta lingua, sicuti in Græca, pronunciatio magis dependet à situ accentuum, quàm vocalium quantitate, (syllaba enim quæ positione longa est, dagheſſata, aut constans longâ vocali, sæpiùs corripitur in prolatione; ut, פְּקוּדִים פְּקֻדַּתֶם מִפָּקַד) Regulis 4. de accentu tonico suprà cap. 5. addantur modò quæ consequuntur. Omnis dictio Grammatico accentu notatur, nisi quæ per Maccaph cum sequente conjungitur. Monosyllabas autem nihil moror, utrùm enim ante vocalem ponitur accentus, an post illam, parùm ad sonum, etiamsi ad syntaxim plùs fortè spectat, cùm hìc solâ ratione distinguantur à se invicem Præter. & Part. Præs. Kal. quiesc ע״ו ut בָּא & בָּא.

De sede accentuum. In Nominibus.

Reg. I. Omnia nomina, quorum postrema vocalis est longa, habent accentum in ultima; unde & sequitur, omnia pluralia sic debere accentuari, ut תְּרוּמָה זָקֵן דָּבָר צְדָקוֹת מְלָכִים פֶּתַח מַלְכוּת אַבְרוֹן יְהוּדִי.

Ex-

Excipiuntur 1. quæ desinunt in ׳. post ׳ ut חֳלִי, vel ut שְׁבִי. 2. Quæ terminantur in הוּ. ut בֹּהוּ תֹּהוּ.

II. Omnia nomina, quorum ultima vocalis est una è brevibus aut parvis, obtinent accentum in penultima, (& hinc sequitur omnia Dualia Milhel esse) בַּיִת סֵפֶר נַעַר עֵינַיִם שָׁוְא.

Excip. 1. quæ desinunt in ה, ut מַרְאֶה (nisi fortè sequitur dictio monosyllaba aut Milhel) & huc reduci possunt, quæ à priore regula excipiebantur, quorum ׳ vel ׳ quiesc. pro ה: derivantur enim à quiesc. ל״ה. 2. Dissyllaba desinentia in - vel ׃ post Sheva, ut אֱמֶת שְׁכֶם רְבַשׁ. 3. Quæ terminantur in ַ, ut חֲרֶגֶב.

In Participiis. Pronominibus. *Ad prædictas regulas referantur omnia Participia & Præs. & Præt. (quia more Adjectivorum flecti solent) & Pronomina, (quippe nominum vicaria, excip. modò à 1. אֲנַחְנוּ, à 2. אַתֶּם אֲשֶׁר) & Infinit. Verborum omnium, cùm crebrò nominascuat, ut רֶעֶת מִקַּחַת גֶּשֶׁת מִתְפַּלֵּל at de Prater. Fut. & Imper. aliter statuendum est.*

In Verbis. *Reg. I.* Omnes personæ Verborum, cujuscunque sunt conjug. formæ, aut generis, in נָה נוּ תָ תִּי syllabis servilibus, desinentes, hoc est, 1 & 2. pers. sing. masc. & 1. plur. præter. & 2 ac 3. plur. fœm. futuri, & plur. fœm. Imper. accentum habent in penultima. Exempla quæras in paradigmate aut Grammatica.

II. In ultima accentuantur omnes aliæ terminationes aut personæ Verborum perfectorum & anomalorum utriusque numeri aut generis.

Excip. 1. in Hiph. pers. omnium Verborum quæcunque in penult. habent ׳ charact. conjug. explicitè (vel implicitè in dag. & def. 2ª,) in eadem syllaba retinent accentum, uti videre est in 3. sing. fœm. & 3. plur. Præt. & in sing. fœm. & plur. masc.

masc. Imper. & in 2. fœm. sing. & 2. ac 3. masc. plur. futuri, omnium formarum & conjugationum. 2. Quædam defect. & quiesc. 2ª. in Kal & Niph. In præt. Kal & Niph. 3ª. fœm. sing. ut קָמָה סַבָּה *(quod per Milhel differt à Partic. præs. Milra* קָמָה *)* נָקוֹמָה נָסַבָּה *& 3. plur.* קָמוּ סַבּוּ *(& sic* בָּנוּ intelligunt, *differt à* בָּנוּ ædificarunt*)* נָקוֹמוּ נָסַבּוּ. *Par etiam ratio in fœm. sing. ac masc. plur. Imper. Kal & Niph. utriusque formæ, & in 1. pers. sing. fœm. & 2. ac 3. plur. masc. futuri. Defect. 2ª. etiam in prædict. personis præt. & fut. Hoph. sic accentuantur.*

De loco accentuum in Adverb. Præpos. Conjunct. & Interject. sufficiant duæ generales regulæ Nominibus applicatæ. Ultima vocali longâ, accentus in eadem est ; הֵנָּה לוּלֵא בַּעֲבוּר אֵיכָה. *Excip.* חָלִילָה אָנָּא פְּנִימָה. Ultimâ verò brevi, in penultima, ut נֹכַח לְמַעַן טֶרֶם &c. *Excip.* אַחַת אֲשֶׁר לְעֻמַּת. In vocibus indeclin.

Affixa הָ נָה הוּ מוֹ נוּ נוּ נִי semper acuunt penultimam. In Affixis.
At Affixa כֶן כֶם הֶן הֶם ן ם ה ו י semper ad ultimam trahunt accentum. ה locale & paragog. in penult, accentuatur ut differat ab ה fœmin. Ex. gr. לַיְלָה הַמָּה אֵיכָכָה אַרְצָה וְשׁוּעָתָה. Affix. ךָ & ךְ in alterutra habeant accentum, ךָ post ֵ (vel ִ vel ו vel : quiesc.) milhel est, aliàs milra. ךְ post ִ accentum habet in penultima, aliàs in ultimâ.

Hactenus de nativo loco accentuum, at ex illo removeri contingunt varias ob causas. Ex ult. ad penult. 1. Ob vicinitatem accentûs in dictione sequente לַיְלָה קָרָא vel בֹּנֵה עִיר 2. Vel ob accentum aliquem distinguentem seu pausam, ut פְּקָדוּ pro פָּקְדוּ. 3. Vel ob אַל nè particulam fut. præpositam. 4. Vel denique ob ו conversivum futuri, ut וַיָּקָם *surrexit*. Sed à penult. ad ult. descendere

descendere facit ו conversivum præteriti, ut וּפָקַדְתִּי *visitabo,* וְאָמַרְתִּי *& dicam,* וְנָתַתָּ *& dabis.*

Brevis esse dum cogor, obscurior fio. Diffiteri enim nolo me in Affixis, 8 *Donati paginas, intra totidem lineas contraxisse, uti & antea* 13 *ejus regulas, & canones de Accent. in Nominibus, in 2. generales: Pariter & in Verbis egi. Et ni fallor, vix quidquam è re nostra apud eum aut alios, quod reperire poteram, omisi. Cuicunque verò fusiùs hac de materie legere cordi fuerit, unicè commendata habeat* תפוחי זהב Poma Aurea, *ab isto eruditissimo viro condita, è cujus 2. parte non pauca desumpsi, ut Epitomæ* Buxtorf. *primis* Cantabrigiæ *typis Hebr. excusæ, aliquid saltem, aut parentis aut filii gratiâ, quibus plurimum debetur à tota Judæorum Republica, ab omni φιλεβραίῳ aut Linguæ S. Fautore rependatur.*

FINIS.

De inveniendâ radice

Abjice serviles et eos si forte supersint
radicem thematis noveris esse tui

Sin tantum remanere duas conspexeris, adde
נ aut י capiti, vel adde ו medio.

Unica si remanet mihi litera quando removi,
serviles, radix, dic age, qualis erit.

נ a principio vel י superadde, quiescens
ה fini, radix inde petita venit.

Quicquid analogica norma dissentit ab usu
Hoc exercitium Lector amice docet.